
3 1761 06554927 1

ANDESKÅDAREN

SVEDENBORG.

EN

FRAMSTÄLLNING AF DENNE MANS PERSONLIGHET OCH UNDERBARA LEFNADSÖDEN, JEMTE UTDRAG UR HANS EGNA BERÄTTELSER OM SINA SYNER, OCH ANDESKÅDERIER.

BEARBETAD

EFTER DE BÄSTA KÄLLOR OCH ÅTFÖLJD AF PORTRÄTT.

Andra Upplagan.

STOCKHOLM,
HULDBERG & KOMP:S BOKTRYCKERI,
1859.

FÖRORD.

Då vi härmedelst taga oss friheten att i allmänhetens händer öfverlemna ett arbete med det fatala namnet »Svedenborg» på titelbladet, så sker detta icke utan en viss fruktan, att möjligen blifva beskyllde för »proselytmakeri.» Den upplyste och fördomsfrie läsaren, till hvars omdöme vi i detta hänseende våga vädja, skall dock utan tvekan — vi äro derom öfvertygade — medgifva, att hvarje sådan beskyllning är en verklig orättvisa och tydligt inse, det vårt enda syfte med utgifvandet af denna bok har varit att framställa en trogen historisk bild, såväl af Svedenborgs personlighet, som ock af hans lif och verksamhet i öfrigt.

Afhållande oss från alla egna reflexioner, hafva vi, vid nedskrifvandet af detta arbete, städse med samvetsgrannhet följt de historiska data och fakta, man om denne besynnerlige man eger. Utom Svedenborgs egna skrifter, hafva, som källor, i synnerhet begagnats »D:r Tafels Urkunden,» »Penny Cyclopædia,» Pernettys »Abriss des Lebens Svedenborgs» jemte flera större konversationslexika. Någon noggrannare kritik öfver källorna har ej kunnat företagas.

Författaren.

Emanuel Svedenborgs Biografi.

Bland de många utmärkte män, som sjuttonde århundradet har att uppvisa, intager Emanuel Svedenborg onekeligen ett ganska märkvärdigt rum. Hans fader var den för sin lärdom och gudsfruktan ryktbare biskop Jesper Svedberg i Skara, som härstammade från gården »Sveden» i Dalarne, hvarefter familjens namn är taget. Modren var Sara Behm, en dotter till assessoren i bergskollegium, Albert Behm.

Emanuel var biskop Svedbergs andre son och föddes i Stockholm den 29:de Januari 1688. I likhet med sina bröder, erhöll den unge Emanuel i föräldrahuset en omsorgsfull och kristlig uppfostran, hölls från barndomen till arbete och gudsfruktan, samt hade uti sin aktningsvärde fader städse ett värdigt föredöme. Så väl genom sin moders tidiga frånfälle, som förmedelst de flera olyckor, hvilka öfvergingo fadren i hans barndom — denne blef nemligen tvenne gången hemsökt af vådeld, och förlorade derigenom nästan hela sin förmögenhet — riktades den unge gossens tankar tidigt åt allvarsamma betraktelser. Sjelf berättar Svedenborg, i bref till en af sina vänner, huru han från fjerde till tionde året oafbrutet sysselsatte sig med att tänka på Gud, saligheten och menniskans andliga lidanden.

Med sinnet vändt åt höga föremål och utrustad med utomordentliga anlag, sökte och fann Svedenborg i vetenskaperna en kär hamn undan lifvets stormar. Redan innan han lemnade fädernehuset, hade han, under fadrens

ledning, inhämtat djupa insigter i flera kunskapsämnen; i synnerhet i de klassiska språken samt i teologi var han ovanligt grundligt underbyggd. Härom vittna åtskilliga smärre arbeten, hvaribland en hel del latinska verser, ifrån hans första ungdomsår. Vi nämna, som exempel, hans latinska öfversättning af fadrens »Ungdoms Regel och ålderdoms Spegel«, hvilken anses jemförlig med Ovidii skönaste elegiska verser.

Med så grundliga förstudier fortsatte Svedenborg med synnerlig framgång sina studier i Upsala. Hans älsklingsvetenskaper der voro matematik, fysik, kemi och naturalhistoria. Då pesten år 1710 härjade så gräsligt här i Norden, lemnade Svedenborg Upsala och begaf sig på en utländsk resa. Han var då borta från fäderneslandet i 4 år och besökte under denna tid flera af de utmärktaste universiteten i England, Frankrike och Tyskland. Vid ankomsten till London, dit han först ställde kosan, kom han i största fara att blifva hängd derföre, att han, okunnig om den påbjudna karantänen, utan tillåtelse gick i land.

Riktad med ett stort förråd af kunskaper, återvände Svedenborg 1714 till fäderneslandet. I Stralsund fick han under hemresan den lyckan att blifva föreställd för Carl XII, som just då höll på att belägra denna stad. Konungen mottog honom med mycken godhet och lofvade att belöna hans förtjenster med en snar befordran. Hemkommen från utlandet, nedsatte sig Svedenborg i Upsala, der han tid efter annan utgaf sin märkvärdiga »Dædalus Hyperboræus«, ett arbete i 6 häften, rörande matematiska och fysiska ämnen. Det var genom denna bok som Svedenborg stadgade sitt rykte såsom lärd, både inom och utom Sverige.

År 1716 begaf han sig, i sällskap med Polhem, till Lund, der han fått befallning möta Carl XII, för att rådgöra om dockbyggnaderna i Carlskrona samt den mellan Göteborg och Wenern påtänkta Trollhätte kanal.

Det var vid detta tillfälle som han af konungen utnämndes till assessor i bergs-kollegium. Han hade då nyss fyllt 28 år och var ännu blott student.

Nordberg i sin Carl XII:s história, omtalar en märkvärdig mekanisk uppfinning af Svedenborg. Det var nemligen en slags rullmachin förmedelst hvilken han från Strömstad till Idefjorden, två och en half mil öfver berg och dalar, transporterade åtskilliga mindre fartyg, på hvilka Carl XII vid belägringen af Fredrikshall förde allt det gröfre artilleriet. Såväl härigenom, som genom flera andra nyttiga saker, hade Svedenborg tid efter annan gjort sig väl förtjent af fäderneslandet. Sitt assessorsembete hade han ännu icke velat tillträda, emedan han ansåg sig för närvarande icke äga de dertill erforderliga kunskaper. Det var af denna anledning som han på sommaren 1721 för andra gången begaf sig utomlands; han ville nemligen, genom att besöka de större grufvorna i Sachsen, Ungern, m. fl. orter, fullkomna sig i bergsvetenskapen. Efter ett års och tre månaders förlopp återkom han till hemmet och inträdde först vid slutet af år 1722 i aktiv tjenstgöring. År 1724 blef han ordinarie assessor.

Den tid, hans tjensteåligganden lemnade honom öfrig, använde han hufvudsakligen på lärda skrifters författande. Dessa lät han, nästan utan undantag, trycka i London eller Amsterdam, hvarföre han också flera gånger ånyo lemnade fäderneslandet. Att här uppräkna alla Svedenborgs arbeten, skulle blifva alltför vidlyftigt. Hans tryckta arbeten uppgå till omkring 40 volymer om 700 sidor hvardera; men dessutom finnas flera skrifter utaf honom ännu otryckta. Merendels skref Svedenborg på latin, i hvilket språk han ägde en högst ovanlig skicklighet. Beträffande ämnet för hans skriftställeri, så finnes det, snart sagdt, ingen del af menskligt vetande som han ej behandlat. Man kan, utan fara att beskyllas för öfverdrift, påstå det hela litteraturen ej kan uppvisa

någon författare, som, vare sig till innehåll eller omfång, skrifvit så mycket som Svedenborg. Hans utmärkta arbeten, synnerligast i mineralogiska, fysiska och filosofiska ämnen, hade också öfver hela Europa ådragit sig den största uppmärksamhet. Han korresponderade med verldens mest ryktbare män och erkändes öfverallt för ett universalgeni. Flera utmärkelser hade också blifvit honom till del: han var ledamot af de flesta lärda samfund, så inom Sverige som utomlands. Redan 1719 blef han, jemte sin mor och sina syskon, af drottning Ulrika Eleonora upphöjd i adeligt stånd, under namnet Svedenborg; men någon annan utmärkelse ville han ej heller emottaga; äfven tillbudet att blifva den lärde Celsii efterträdare i matematiska professionen i Upsala, undanbad han sig.

År 1733 företog han åter en resa till Tyskland, hvarunder Berlin, Dresden, Prag, m. fl. städer besöktes. Ytterligare besökte han år 1738 åtskilliga orter i Italien, hvarest han uppehöll sig ett helt år, under hvilken tid han nästan helt och hållet lade sig på anatomi och fysiologi.

Så hade Svedenborg, under loppet af många år, med rastlös ifver sträfvat att gagna och hedra sitt fädernesland, då den märkvärdiga händelsen inträffade som gjorde honom till andeskådare och hvilken han sjelf omtalar sålunda:

»Det var i medlet af April 1745. Jag var i London, och spisade sent middag i mitt vanliga spisqvarter, der jag hade anhållit om ett eget rum, för att mera obehindradt kunna tänka öfver naturvetenskapliga föremål. Jag var hungrig och åt med stor aptit. Mot måltidens slut märkte jag att ett slags skymning utbredde sig öfver mina ögon, och jag såg i detsamma kammargolfvet öfvertäckt af de ohyggligaste krypande djur, såsom ormar, grodor, &c. Jag blef deröfver bestört, helst jag var helt och hållet vid mina sinnen och vid fullt medvetande. Mörkret tog nu mer och mer öfverhand,

men försvann dock snart igen och jag såg nu en man sitta i ett hörn af rummet, hvilken genom sina ord förskräckte mig på det högsta. Han sade nemligen: »Ät icke så mycket!» Min syn förmörkades nu åter, men återvände snart, och jag var nu ensam i rummet. Ett så oväntadt och märkvärdigt uppträde förskräckte mig, och jag påskyndade min hemgång. Emedlertid lät jag min värd ingenting förmärka, men öfvertänkte ganska noga hvad som händt mig, och kunde ej anse det såsom verkan af en tillfällighet eller af någon fysisk orsak. Jag gick hem; men följande natten inställde sig samme man återigen hos mig. Jag förskräcktes nu alls icke. Mannen sade: »Jag är Gud, verldens Skapare och Återlösare. Jag har utvalt dig, att för menniskorna utlägga den H. Skrifts andeliga mening, och skall sjelf diktera för dig hvad du skall skrifva. Samma natt öppnades, till mitt öfvertygande, andeverlden, himmelen och helvetet, der jag fann flera bekanta personer af alla stånd. Ifrån denna dag afsade jag mig all verldslig lärdom och arbetade blott i andeliga ting, i enlighet med hvad Herren befallte mig att skrifva. Dagligen öppnade Herren mina ögon, så att jag fullt vaken såg hvad som passerade i andra verlden, och kunde, när jag ville, träffa tillhopa och samtala med englar och andar.»

Pernetty, hvilken äfven skrifvit en lefvernesbeskrifning öfver Svedenborg, berättar att den man, som uppenbarade sig för Svedenborg, visat sig uti ett högst klart och strålande sken, samt att han var klädd i purpur; synen skall första gången hafva varat en fjerdedels timma.

Ifrån den tiden sysselsatte sig Svedenborg nästan uteslutande med andliga ämnen. Redan i Augusti 1745 återkom han till Sverige, der han genast egnade sig åt ett flitigt studium af Hebreiskan och genomläsandet af gamla Testamentet. Från sitt assessors-embete fick han 1747, på begäran, afsked, med bibehållande af en årlig

pension. Han tillbragte derefter sitt lif med författandet och utgifvandet af en mängd teologiska skrifter. hvilka till större delen trycktes i London och Amsterdam.

Svedenborg bodde i Stockholm, i en honom tillhörig egendom, N:o 43 vid Hornsgatan. Uti den till huset hörande, vackra, men gammalmodiga trädgården fanns ett litet åttkantigt lusthus af träd, hvilket han med förkärlek begagnade till arbets- och läsrum och der han äfven hade sina flesta syner. För trädgårdsskötsel och botanik hade han mycken håg. Hans hushållning besörjdes af trädgårdsmästaren och dess hustru. Af denna sistnämnda har man erhållit åtskilliga upplysningar, beträffande den underlige mannens lefnadsvanor. Den gammalmodiga klädsel, han vanligen begagnade, då han gick ut, bestod af svart sammet. Dertill kom vidare ett par långa manchetter, en värja med ett högst ovanligt handtag och en käpp, försedd med guldknapp. Efter den tidens sed bar han på hufvudet en yfvig, men icke lång peruk. I sitt hem nyttjade han en, framtill helskuren, sammetsrock af ljusblå eller gredelin färg, med underklädnad af svart taft, strumpor och skor, och i dessa stora guldspännen.

Han njöt föga eller ingen animalisk föda, utan lefde för det mesta af hvetbröd, thé och kaffe, hvilket sednare han förtärde i stor mängd och mycket sockradt. Hans dryck var i öfrigt vatten, någon gång omvexlande med en ringa qvantitet öl. Han var äfven en stark snusare.

Svedenborgs städerska påstod, att hon ganska tydligt kunde märka på hans ansigte, om han haft besök af goda och lyckliga, eller onda och lidande andar. I förra fallet var hans uppsyn mild och förnöjd, i det sednare bar hans ansigte märkbara spår af medlidsamhet och bedröfvelse. Under det att en sådan andenärvarelse pågick, skall hon äfven hos Svedenborg hafva varseblifvit

en förunderlig glans, som strålade i hans ögon, liksom ett häftigt brinnande sken. Detta förhållande skall han sjelf hafva förklarat sålunda, att Gud stundom inrättade hans ögon så, på det andarne genom dem måtte kunna se och inhämta denna verldens skick och hvad der tilldroge sig. Äfven hans värd i London, herr Shearsmith, hade gjort samma observation. Denne tillägger, att Svedenborg stundom i 2—3 dagar befann sig i andeskåderi samt att ingen då hade tillåtelse träde in till honom. I början befarade Shearsmith, att han under en sådan proxysm skulle dö. Svedenborg hade då tröstat honom, att det vore alls ingen fara.

Stundom lät Svedenborg tillreda måltider, hufvudsakligen bestående af kötträtter, och lätt i sitt lusthus duka för flere personer, ehuru han icke hade något synligt främmande hos sig; af maten förtärde han sjelf lika litet, som hans osynliga gäster. Till sin uppasserska lemnade han följande förklaring öfver detta sitt besynnerliga förfarande: Andarne, sade han, kunna väl icke smaka det egentligen animaliska af tillagningen, men njuta så mycket mera af den fina ætheriska ångan, som plägar uppstiga från det vällagade köttet.

Om Svedenborgs yttre ntseende har Tessin lemnat oss en kort beskrifning. Svedenborg hade mycken likhet med sin far, men var mindre till växten, endast omkring 5 fot och 9 tum lång. Hans ögon voro små och svaga, hans hy blek, men öfver hans något breda mun syntes ständigt ett vänligt leende, och hela hans uppsyn uttryckte en af inre tillfredställelse härflytande fryntlighet och förnöjsamhet.

Svedenborg var aldrig gift, men i sin ungdom förälskade han sig i Polhems andra dotter, den sköna Emerentia, som då endast var fjorton år gammal. Olyckligtvis förmådde han ej väcka någon genkärlek hos den unga flickan; detta oaktadt lofvade dock Polhem sin dotter åt honom och gaf honom derpå ett skriftligt kon-

trakt, hvarunder flickan nödgades skrifva sitt namn. Emellertid dröjde det icke länge innan den stackars flickan började ansättas af svåra själslidanden, hvarigenom hon dagligen mer och mer afmagrade. Hennes bror, kammarherren Gabriel Polhem, intagen af medlidande för sin syster, bemäktigade sig då i hemlighet det olyckliga kontraktet. Med djupaste bedröfvelse upptäckte Svedenborg sin förlust. Hans oro deröfver var så stor, att den observerades af sjelfve den gamle Polhem, som nödvändigt ville gifve honom en ny förbindelse. Detta undanbad sig dock Svedenborg. Han hade nemligen förnummit den unga flickans ovilja för hans person och beslöt derföre, ehuru påkostande det var, att för alltid slå henne ur hågen. Han tog derföre ett varmt afsked af henne och lemnade derefter Polhems hus med en dyr ed, att aldrig mera tänka hvarken på qvinnor eller giftermål. Troget höll han äfven denna sin ed och sökte genom utländska resor förströ den häftiga sorg, som förlusten af Emerentia i början förorsakade honom. Aldrig kunde han dock glömma denna sin första och enda kärlek. Emerentia blef sedermera gift med ett hofrättsråd Rückersköld, med hvilken hon hade flera barn. Ännu i sin högsta ålder emottog Svedenborg ofta besök af sin fordna älskade Emerentias söner och mågar, och försäkrade dem, vid ett deras besök i hans trädgård i Stockholm, att han när som helst kunde få träffa och samtala med deras då redan aflidna moder.

Så mycket man förebrått Svedenborg hans håg för visioner och öfvernaturliga griller, har dock ingen af alla hans samtida, — ej ens hans hätskaste motståndare — kunnat anmärka något emot hans moraliska karakter. Han var en högst metodisk man och hade föreskrifvit sig vissa reglor för sitt lefnadsförhållande. Dessa voro följande: 1) att flitigt läsa och öfverväga Guds ord; 2) att vara i allt nöjd med Guds försyn och skickelse; 3) att vinnlägga sig om samvetsrenhet och ett anständigt

lefverne; 4) att lyda hvad befallt är, troget förvalta sitt embete och sina pligter samt dessutom, på allt möjligt sätt, söka gagna sitt fäderneslaud och sina medmenniskor. Dessa reglor iakttog han också med största noggrannhet. Detta vitsorda alla, som kände honom. Att äfven i en småsak afvika från hvad han ansåg vara sannt, eller att försumma uppfyllandet af ett gifvet löfte, var, enligt alla hans bekantas sammanstämmande försäkran, alldeles omöjligt för denne besynnerlige man. För öfrigt var han af ett mildt och stilla lynne, god och nedlåtande emot sitt tjenstfolk, öfverseende med andras svagheter. Emot fattiga och behöfvande var han en öm far. Hans välgörenhet var stor, och man förundrade sig ofta att hans tillgångar kunde räcka till. Det berättas till och med, att flera betydliga handelshus, genom penningebiträde af honom blifvit räddade från undergång. Förläggaren till åtskilliga af Svedenborgs större arbeten, Hr Lewis i London, omtalar flera drag af hans oegennytta, samt deribland, att han anslog alla de penningar, som inflöto för »Arcana Cælestia,» ett arbete i 8 tomer, till stiftelsen för Evangelii utspridande. »Han är så långt ifrån att draga någon vinst af sina arbeten,» säger Lewis, att han icke en gång vill emottaga 4 pence af de 400 pund sterling, som han uppoffrat.»

Bland Svedenborgs förtrogna, med hvilka han plägade ett mera innerligt umgänge, var äfven den snillrike grefve Höpken. Hans omdöme om Svedenborg är följande: »Jag har icke endast känt Svedenborg i 42 år, utan äfven någon tid dagligen umgåtts med honom, och måste betyga, att jag ej erinrar mig någonsin hafva träffat en man med mera jemn och moralisk karakter.» I detta omdöme instämma äfven hans öfriga vänner, till hvilka hörde: bergsrådet Sandels, direktör Sahlgren, kommerserådet Springer, doktor Rosén, lektor Beyer och herr Robsahm; samt i England, doktor Hartley, magister Hampe och doktor Meseyer. Med dessa personer umgicks

Svedenborg ofta. Också voro de honom alla af hjertat tillgifne och sökte med synnerlig omsorg hans sällskap, som alltid var muntert, glädtigt och lärorikt. Bjuden till någon af dessa sina intima vänner, satte han sig gerna ibland de andra gästerna, vid ett präktigt kalasbord, och drack då äfven, ett eller ett par glas vin, men var för öfrigt alltid högst måttlig såväl i mat, som dryck.

I sitt umgänge var Svedenborg otvungen och rättfram. I början af sina uppenbarelser, talade han, utan förbehåll, med hvem som helst om dessa sina syner; men då de fleste behandlade detta ämne endast såsom ett föremål för nyfikenhet och åtlöje, blef han allt mer och mer sluten, och yppade dem blott för sina förtrognaste vänner. Med värdighet visste han städse att upprätthålla sitt anseende, och hade alltid ett träffande svar att lemna den, som ville försöka att göra sig ett nöje på hans bekostnad.

Omdömena om hans andeskåderi voro för öfrigt, under hans lefnad, liksom i dag, mångahanda, och förklaringssätten öfver detsamma högst olika. Det fanns äfven då för tiden de, som påstodo, att han var en bedragare. De fleste, som närmare kände Svedenborg, instämma dock deri, att han af hela sin själ var öfvertygad om sanningen af hvad han såg och erfor. Grefve Tessin, som trodde på ingenting mindre än på verkligheten af Svedenborgs syner och andeumgängelser, gjorde åtskilliga besök hos andeskådaren, för att närmare utforska honom. Han vitsordar såväl Svedenborgs redighet och utmärkt logiska tankegång, som sanningen deraf att han sjelf trodde och var fullt öfvertygad om sina uppenbarelser. »Jag har i dag besökt Svedenborg, säger Tessin, och lemnade honom, intagen af beundran. Han är en snillrik man, med utomordentliga kunskaper, talar väl och visar i allt det sundaste omdöme, utom hvad beträffar hans andliga syner, dem han med envis-

het vidhänger och som ingen skall kunna fråntaga honom.»

Under hela sitt lif hade Svedenborg städse haft den förträffligaste helsa, och aldrig varit besvärad af någon den minsta krämpa. Men emot jultiden 1771 öfverfölls han i London af en med lamhet förenad slagfluss, hvarifrån han dock snart någorlunda återställdes. Han uppehöll sig då i nämnde stad, för att utgifva sitt sista arbete: »Den sanna kristna Religionen». Redan vid skilsmessan från sina vänner i Göteborg hade han haft en hemlig aning om sin möjligen snart förestående död. Han sade nemligen: »Om jag nu återkommer mera, vet jag ej säkert, men icke dör jag förr än ”kristna Religionen” blir färdig». Några månader före sin död förlorade han sin förmåga att skåda andar och utropade bedröfvad. ”O! min Gud! har du nu öfvergifvit din tjenare?» Han återfick likväl snart denna sin förmåga och blef åter lugn och nöjd. Hans kroppskrafter aftogo emedlertid allt mer och mer; dock bibehåll han, under hela sin sjukdom, fullkomligen både förstånd och minne. Vid början af Mars 1772 begärde han Herrans h. Nattvard, hvilken meddelades honom af svenska legationspredikanten i London, pastor Ferelius. Härom skrifver samme Ferelius följande till en af sina vänner: »Jag frågade Svedenborg, om han trodde att han nu skulle dö, hvarpå han svarade jakande. Derefter uppmanade jag honom, att då flera trodde att hans nya lära vore ett påfund af honom sjelf och endast beräknad på att skaffa honom ett namn, nu uppriktigt bekänna, huru sanningsenligt dermed förhölle sig. Jag lade honom ömt på hjertat att begagna det tillfälle, som nu erbjöds honom, att inför verlden tala sanning, och ej nedsjunka i grafven, belastad med ett det gräsligaste brott, som låter tänka sig. Vid dessa mina ord reste Svedenborg sig upp i sängen och sade, med handen lagd på sitt bröst: »Allt, hvad jag skrifvit, är äfven så sannt och visst, som

att ni ser mig nu, och jag skulle ändock kunnat skrifva mycket mera, om det varit mig tillåtet. När vi åter träffas en gång i en annan verld, skall ni se att allt, hvag jag skrifvit, är sannt, och vi skola då samtala mycket derom. Jag betygar detta, vid den evige Guden!»

Emot slutet af Mars sade Svedenborg en eftermiddag till sin värdinna, att han skulle dö följande dagen, hvilket ock inträffade. Påföljande morgonen, en Söndag, hörde Svedenborg klockan slå, och frågade dervid sin sköterska: »Huru mycket är klockan?» »Klockan slog nu fem,» blef svaret. — »Väl, väl!» sade han. »Jag tackar er för all mot mig visad godhet; Gud skall meddela er sin rika välsignelse.» — Knappt hade han hunnit tala ut, förrän hans hufvud nedföll på bädden och han uppgaf andan. Svedenborg dog uti London, i sitt 85:te år, den 29:de Mars 1772. Han bodde då i *Great Bath-Street, Gold-Bath-Fields,* hos en perukmakare, vid namn Shearsmith. På föranstaltande af en herr Lindegren, svensk, blef Svedenborg ställd på en prydlig paradbädd och derefter lagd uti en tredubbel kista, samt begrafven med alla öfliga högtidligheter i svenska legations-kyrkan. Inkomsten af hans försålda effekter och fastighet, delades emellan hans syskon och deras barn. Alla hans efterlemnade handskrifter skänktes, inlagda i 52 förseglade paketer, till Kongl. svenska Vetenskaps-akademien, der de ännu förvaras.

En berättelse om stölden af Svedenborgs hufvudskål ur hans likkista, anse vi oss icke böra med stillatigande förbigå. Förhållandet dermed var i korthet följande: Då en svensk minister-fru, år 1817, skulle bisättas uti legations-kyrkan, hade en sjökapten beredt sig tillfälle att oförmärkt nedkomma i grafkoret, der han då uppbröt Svedenborgs kista och uttog hans cranium. Han hade dervid den beräkningen, att af någon af Svedenborgs bekännare, för densamma, få bra betaldt. Detta slog dock felt. Emellertid dog helgeråṅaren kort tid

derefter, då hufvudskålen verkligen kom i händerna på en Svedenborgare, som genast lät återföra den tillbaka i kistan, hvilket skedde med stor högtidlighet.

Anekdoter om Svedenborg.

Man har en mängd märkvärdiga berättelser om Svedenborg, hvilkas sanningsenlighet är mer och mindre bestämdt konstaterad. Flera af dessa stöta verkligen på det underbara och öfvernaturliga. Sjelf erkände han sig dock, enligt Tessins vittnesbörd, icke egentligen kunna blicka in i det tillkommande, emedan andarne, från hvilka han hämtade sitt vetande, vanligen icke kunna förutsäga tillkommande ting; ty Herren allena, sade han, är allvetande. Också känner man af Svedenborg blott tvenne besannade profetior. Vi vilja här anföra dem:

1) Om en resa med kapten Dixon berättas nemligen följande sällsamme händelse. Det var år 1758: Svedenborg skulle ifrån London återvände till Stockholm och hade betingat sig öfverfart med nämnde kapten. Aftonen före afseglingen hade en af Svedenborgs vänner, kommerserådet Springer, anländt till hans boning, för att besöka honom. Efter att hafva haft ett längre förtroligt samtal med denne sin vän, hade Svedenborg, för att i rätter tid vara färdig till resan, tidigt gått i sin kammare att lägga sig. Springer qvarstannade emellertid ännu än stund i rummet utanför, fortsättande ett samtal med värden. Det dröjde dock icke länge, innan de öfverraskades af ett buller i Svedenborgs kammare, och då de tittade ditin, sågo de Svedenborg, med armarna lyftade mot himmelen och under häftiga rörelser med kroppen, tala fort och lifligt, likväl utan att de hörde mera än slutet deraf, som bestod i utropet: "Min Gud!" i detsamma han nedfällde armarna. Nu inträdde

de båda till honom, frågande om han vore sjuk, »Nej, långt derifrån», svarade han, »jag har endast haft ett lifligt samtal med några af mina himmelska vänner, som lofvat mig en skyndsam resa till Stockholm. Emellertid är jag alldeles genomvåt af svett, och som jag redan fört alla mina saker om bord, får jag bedja er, min käre värd, att låna mig en skjorta.» Sedan han erhållit denna, inslumrade han och sof godt hela natten. Då han följande morgonen nedkom till fartyget, yttrade kapten Dixon bekymmer deröfver, att Svedenborg medtagit så litet reskost, och fruktade, att den han sjelf hade om bord, icke skulle räcka till. »Har ingen fara, käre kapten,» svarade Svedenborg, »ty i dag åtta dagar till, kl. 2 eftermiddagen, äro vi, med Guds hjelp, framme och ankra, välbehållne, vid Stockholms brygga.» Såväl Dixon som hans sjöfolk afhörde med ett tviflande löje denna förutsägelse, som föreföll dem något orimlig; men de fingo dock snart erfara, att den till alla delar slog in, ända till klockslaget.

Det berättas, att tvenne andra sjökaptener, Harrison och Browell, likaledes gjort flera lyckliga resor i Svedenborgs sällskap, samt att de gerna önskade att hafva honom till passagerare, till och med gratis, emedan de då alltid hade den ypperligaste vind.

2) Den andra verkliga förutsägelse, som Svedenborg gjort och som äfven slog in, var följande. År 1768 företog Svedenborg en af sina vanliga sjöresor till England; han var då 80 år gammal. Hans hemmavarande vänner yttrade sin oro deröfver, att han, som en gammal man, utsatte sig för sådana besvär och faror. Han tröstade dem då, sägande: »Vi återse visserligen hvarandra ännu en gång, och detta så mycket mera, som jag måste göra en dylik resa till, och dör visst icke förr, än jag utgifvit min bok om den sanna kristna religionen.» Detta allt inträffade också, såsom läsaren af det föregående redan känner.

Man har visserligen ännu flera berättelser om åtskilliga andra hans förutsägelser; men hvilka, såsom obevisade, här förbigås. En enda vilja vi dock omnämna. Den rörer firandet af Gustaf III:s döpelseakt. Man säger nemligen, att Svedenborg vid densamma skall hafva visat sig ytterst bedröfvad, under det alla andra voro högst glada, och att han redan då förutsagt den nyfödde prinsens blifvande regering, samt de olyckor, som derunder skulle ske. Hela denna berättelse anses dock af Svedenborgs vänner och anhängare såsom falsk och understucken af det då rådande partihatet.

Mera märkvärdig än det anförda, är deremot den utomordentliga förmåga, han ansågs äga, att redogöra för det förflutna och närvarande, och hvarpå man har flera förvånansvärda exempel, som med största noggrannhet blifvit undersökta, såväl af hans samtida, som af efterverlden. Bland de flera besynnerligheter, hvilka i detta afseende om honom berättas, gifvas förnämligast fyra, som äro förtjenta af att blifva mera allmänt kända. Dessa äro nemligen genom ojäfaktiga vittnesbörd så bestyrkta, att många obetviflade historiska fakta på långt när icke hafva samma bindande auktoritet. Visserligen hafva flera sökt att på naturlig väg förklara dessa, så kallade *Svedenborgs underverk;* men ännu veta vi icke att någon lyckats med denna uppgift. Återstår dock ännu att betvifla, att de någonsin händt; men med detsamma nödgas man äfven förklara en mängd högst aktningsvärda och trovärdiga personer för lögnare. Detta faller sig icke så lätt, helst då man besinnar att dessa tilldragelser bekräftas icke *endast af en eller två,* utan oftast af *många* åsyna vittnen; men vi hafva vid anförandet af allt, hvad som rörer denne undransvärde man, en gång för alla gjort oss till en sträng regel, att endast hålla oss till det rent faktiska, utan alla egna reflexioner, och öfvergå således till sjelfva saken.

---

1. Berättelsen om Drottning Lovisa Ulrika.

Drottning Lovisa Ulrika, Adolf Fredriks gemål och syster till Fredrik den Store i Preussen, hade hört mycket talas om Svedenborg och hans underbara andesyner. Hon bad derföre en dag grefve Höpken, som hon visste vara nära bekant med Svedenborg, att föreställa honom för sig på hofvet. Detta skedde också. Drottningen, som någon kort tid förut mistat sin bror, August Wilhelm, frågade nu Svedenborg, med erkänd afsigt att roa sig med gubbens underliga inbillning, om han ännu träffat hennes aflidne bror i andeverlden. Då Svedenborg härtill gaf ett nekande svar, tillade hon: »Om ni skulle råka honom, så helsa honom ifrån mig och fråga, hvarföre han ej efter löfte skref mig till, rörande det vi vid afskedet samtalade om;» hvarefter hon vände sig med sitt samtal till någon annan. Åtta dagar derefter kom Svedenborg åter på hofvet, men så bittida, att Drottningen ännu icke lemnat det så kallade »hvita rummet.» Ehuru inträde i detta rum endast var förunnadt åt personer af en viss upphöjd rang, steg dock Svedenborg dristigt ditin, trädde fram till drottningen och anhöll om ett särskilt företräde, emedan han hade något af vigt att framföra ifrån hennes salig bror i andeverlden. Skrattande, bad drottningen honom då att öppet omtala detsamma; men då han försäkrade att detta icke ginge an, och att hans uppdrag endast vore ställdt till H. Maj:t sjelf, samt af den beskaffenhet att det inför fleres öron icke kunde uttalas, reste drottningen sig ändtligen upp ock ingick i ett annat rum, sedan hon likväl befallt en vid hofvet tjenstgörande grefve Schwerin att följa sig, men stanna vid dörren. Då förde Svedenborg henne ända till fonden af rummet och sade der: »Eders Maj:t be-

fallte mig att helsa eder aflidne broder, då jag råkade honom; detta har nu skett och jag har punktligt utfört Eders Maj:ts befallning. Till bevis härpå har er bror gifvit mig förtroende om följande händelse: »Eders Maj:t tog, vid sin hitresa, afsked af denne sin broder på Charlottenburg, den och den dagen samt den och den timmen på eftermiddagen. Men då Ed. Maj:t en stund derpå händelsevis återkom i det långa galleriet af nämnde slott, mötte ni åter er bror, som då tog Eders Maj:t vid handen och förde er till en fönsternisch, hvarest ingen kunde höra det högst förtroliga samtalet. . . . . Hvad prinsen då sade, känner jag.» Härvid hviskade han helt sakta några ord i drottningens öra, hvarunder drottningen började blekna. . . . . «Beträffande vidare det bref,» fortfor han, »som er bror lofvat skrifva, så ligger det verkligen påbörjadt uti hans skrifpulpet; men hans inträffade sjukdom och straxt derpå följande död hindrade honom från att afsluta detsamma.» Betagen af förvåning och fasa, började drottningen genast derefter att blifva illamående.

Drottningen har väl aldrig berättat hvad det var, som Svedenborg tillhviskat henne, men uti ett större sällskap, bestående af medlemmar af Vetenskaps-akademien i Berlin, betygade hon heligt, att det var alldeles samma ord, som hennes salig bror sagt henne vid afskedet, och hvilka voro af den ömtåliga beskaffenhet, att han omöjligen under sin lefnad för någon menniska kunnat upptäcka desamma.

Beträffande innehållet, såväl af brefvet, som det hafda samtalet, har man velat gissa, att det rörde revolutionära planer, med hvilka man vet att Lovisa Ulrika jemt umgicks; äfven skulle, uti fragmentet af samma bref, af brodren antydts henne att afstå ifrån de påtänkta anstiftningarne, hvarigenom hon annars lätt kunde bringa sig uti olycka och förderf. Det påstås att flere af de mäktigare aristokraterne, som anade att något ondt låg

under drottningens förtegenhet, dagarne derpå gjort besök hos Svedenborg, samt med lock och pock sökt att utleta hemligheten; detta misslyckades dock, ty den var hos honom i särdeles godt förvar.

2. Om Enkan Martevilles.

Ej mindre underbar och oförklarlig, än den föregående berättelsen, är den vi nu gå att anföra, om enkan Martevilles. Hennes man hade varit holländsk minister i Stockholm och afled helt hastigt 1760. Bland andre fordringsägare, som nu inställde sig i det gäldbundna boet, var äfven en viss guldsmed (efter andra en köpman). Denne presenterade en räkning på en förfärdigad silfver-servis, hvilken fru Martevilles bestämdt visste vara af hennes man betald, ehuru hon olyckligtvis ej kunde finna det erhållna qvittenset. När guldsmeden en tid derefter hotade med stämning, och hon således fruktade blifva nödsakad att ännu en gång utbetala en för henne högst kännbar penningesumma, beslöt hon i sin förtviflade belägenhet, att vända sig till den beryktade andeskådaren Svedenborg, om hvilken hon hört omtalas så många underbara saker. Hon begaf sig verkligen också en dag till Svedenborg, omtalade för honom med största noggrannhet alla omständigheter, som på något sätt stodo i förbindelse med sjelfva hufvudsaken, bad honom söka vinna upplysning af hennes mans ande om det ställe, hvarest han hade gömt betalningsbeviset. Några dagar förgingo emellertid efter detta besök, utan att den arma enkan derunder fick någon vidare reda på det olyckliga qvittot. Ändtligen inträdde Svedenborg en eftermiddag, med ett glädjebådande ansigte, till enkan och berättade, att han nu vore i tillfälle att kunna lemna henne underrättelse om det förlagda qvittenset. Hr Martevilles hade nemligen tillkännagifvit för honom att det-

samma, jemte åtskilliga andra för huset angelägna papper, blifvit inlagdt uti en viss lönnlåda i en, af honom för någon tid sedan begagnad, skrifpulpet. Enligt hvad boets utredningsman, legations-sekreteraren Letocard, med flera andra åsyna vittnen, intygat såväl skriftligen, som muntligen, återfanns också det förlorade betalningsbeviset just på samma ställe, som Svedenborg hade angifvit.

En annan berättelse om denna samma tilldragelse, afviker i några mindre detaljer ifrån den ofvananförda Det uppgifves nemligen i denna, att Svedenborg, i stället för att sjelf underrätta om det ställe, der qvittenset 'fvit förvaradt, endast tillkännagifvit för enkan Martevilles, att han sammanträffat med hennes man, samt att denne sistnämnde för honom nämnt, att han (Martevilles), som snart skulle förflyttas till ett nytt englasamfund, redan följande natt ämnade besöka sin hustru. Verkligen skulle ock den aflidne vid 2-tiden på natten och klädd i en nattrock, hvilken liknade den, som han i lifvet brukat, hafva inkommit till enkan, hvilken på Svedenborgs ord, jemte sin kammarjungfru, vakande afbidade sin mans ankomst. Anden hade då sett mycket allvarsam ut, och med sitt finger utvisat det ställe, hvarest qvittenset var undangömdt. Derefter hade den, utan att yttra ett enda ord, ögonblickligen försvunnit.

3. Svedenborgs förutsägelse om branden i Stockholm.

Af alla de berättelser, man äger om Svedenborgs andeskåderi och hans dermed sammanhängande förmåga, att, oberoende af rummet, kunna skaffa sig de mest underbara, snart sagdt ögonblickliga underrättelser om tilldragelser på långt aflägsna ställen, finnes ingen mera öfvertygande, än den om *"Branden i Stockholm."* Vi

vilja om denna högst förvånande händelse, hvars verklighet är satt utom allt tvifvel, anföra ett bref ifrån den störste af det förra århundradets filosofer, ifrån sjelfva — Kant, till en af dennes vänner. Säkert skall läsaren med nöje läsa hvad denne snillrike man, som visst icke kan räknas till de lättrognes antal, tänkte om denna händelse, hvilken på sin tid väckte ett så oerhördt uppseende. Vi citera nu brefvet:

— — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — —

»Följande händelse synes mig innefatta ett det kraftigaste bevis, (nemligen för Svedenborgs andeskåderi) och förtager verkligen hvarje tvifvel. Mot slutet af September år 1756, anlände Svedenborg, en söndagseftermiddag kl. 4, ifrån London till Göteborg. Hr William Castel (efter andra direktör Sahlgren) emottag Svedenborg vid landstigningsbryggan och beledsagade honom genast hem till sig, hvarest han tillställt en liten fest, till hvilken han inbjudit omkring 14 personer, alla vänner till andeskådaren. Till en början syntes det lilla sällskapets medlemmar alla glade och upprymde; men helt plötsligen förstummades Svedenborg; på hans uttrycksfulla ansigte syntes tydliga spår af djup bedröfvelse. Klockan var nu 6 på eftermiddagen. Svedenborg gick derpå ut, men återkom, efter en kort stund, högst förfärad och bestört. Då man nu närmade sig till honom, för att få veta anledningen härtill, berättade han, att en häftig eldsvåda hade utbrutit i Stockholm, i trakten af Mariæ kyrka och att densamma utbredde sig högst förhärjande. Emellertid förblef Svedenborg alltjemt högst orolig, och gick tidt och ofta ut ur rummet. Bland annat berättade han, att en af hans vänners hus, hvilkens namn han äfven nämnde, redan låg i aska och att hans eget sväfvade i den allra största fara. Då han, vid pass kl. 8 på qvällen, ånyo gått ut och en kort stund derefter återkom, steg han hastigt in i rummet och utropade,

med glad röst: »Gud vare lof! nu är eldsvådan släckt — och det blott trenne hus ifrån mitt.»

Emellertid försatte denna underrättelse hela sällskapet i största oro, inom loppet af några timmar, hvilken utbredde sig, rundtomkring hela staden. Slutligen hann ryktet äfven till landshöfdingen, som följande morgon lät uppkalla Svedenborg till sig och tillsporde honom närmare derom. Svedenborg lemnade då landshöfdingen en den mest utförliga beskrifning, såväl om brandens utsträckning som ock om omtalet af hus, som genom den blifvit förstörda, samt slutligen tiden då densamma upphört. Snart blef det äfven bekant, att Svedenborg varit kallad till landshöfdingen, och härigenom blef oron och rörelsen i staden ännu större, helst många der funnos, som hade anförvandter och vänner — ja, äfven egendom i Stockholm, för hvilket allt de sväfvade i största bekymmer.

Sent på Måndagsafton inträffade redan ett ilbud, som, under branden i Stockholm, afsändts från ett köpmanshus derstädes till ett dylikt i Göteborg. Såväl detta budskap, som den Tisdagsmorgon ankommande kuriren till landshöfdingen, bekräftade i alla hänseenden de af Svedenborg förut gjorda uppgifterne om eldsvådan; icke ens beträffande de nedbrända husens antal eller på tiden för brandens släckande, hade han det ringaste misstagit sig.

Hvad vill man nu anföra emot trovärdigheten af denna tilldragelse? Den högst pålitlige vän, som tillskrifvit mig derom, har med egna ögon sjelf sett och bepröfvat alla dermed i sammanhang stående, omständigheter, besökt och samtalat med flere af de personer, som voro tillsammans med Svedenborg hos Castel, då branden skedde. (Königsberg d. 10. Aug. 1758. *J. Kant*).»

4. *Förutsägelse om Peter den III:s död i Ryssland.*

Denna berättelse om Svedenborg är en af de minst kända; men om dess trovärdighet äger man, den för sin religiosité vidtbekante doktor Jung-Stillings intyg. »En för sin gudsfruktan och redlighet högt aktad man, Hr Sch ... i Nederländerna, skrifver Jung, berättade mig att han en gång bevistat ett bröllop, hvarunder en stark dispyt uppstått om Svedenborg och hans lära. Händelsevis befann sig bland gästerne äfven en person ifrån Amsterdam, som kände och ofta varit i sällskap med Svedenborg. Såsom ett bevis på denne sistnämndes utmärkta andeskådareförmåga och för att slita dispyten om honom, anförde den främmande från Amsterdam en slags förutsägelse af Svedenborg, som han sjelf både hört och haft tillfälle att kontrollera. Han var nemligen hos en af sina vänner i Amsterdam, på sjelfva Peter III:s dödsdag, tillsammans med Svedenborg, som midt under ett ifrigt samtal, plötsligen förändrades till hela sin fysionomi och till den grad, att man näppeligen kunde tro att hans själ var qvar uti kroppen. Efter en kort stund återkom dock andeskådaren till sig sjelf, då vi, som voro tillstädes, något hvar efterfrågade hvad som hade förefallit med honom. I början ville han ej lemna något bestämdt svar på våra frågor; men slutligen, sedan vi flera gånger enträget ansatt honom, svarade han: »Nu, i detta ögonblick, är Peter den III i Ryssland död i sitt fängelse. Han uppgaf vidare äfven sjelfva dödssättet. Till allas vår stora förundran slog denna Svedenborgs förutsägelse till punkt och pricka in med de underrättelser, som vi straxt derefter genom tidningarna erhöllo om samma sak.

Slutligen anser jag (Jung-Stilling) mig böra tillägga, att sagesmannen till ofvanstående händelse är, enligt de

noggranna efterspaningar, jag om honom gjort, en för sin redlighet och sanningskärlek allmänt aktad och värderad man.

Ännu några andra, mindre konstaterade anekdoter om Svedenborg, vilja vi här anföra. Bland dessa äro de tvenne första märkvärdiga endast derföre, att man af dem tydligen finner huru han sjelf var fullt öfvertygad om att han stod uti rapport med andar, och af sådana synnerligen noga omvårdades och beskyddades.

1) Den första händelsen tilldrog sig i Stockholm, under pågående riksdag år 1756. Svedenborg spatserade nemligen en eftermiddag med några sina vänner i sin trädgård, då der helt plötsligt inträdde en för dem alla okänd yngling. Utan att tillkännagifva hvem han var, framsteg han, under ett hånfullt löje, till Svedenborg och anhöll af honom, att ur andarnes verld skaffa underrättelse om hans nyligen aflidne faders tillstånd uti det andra lifvet. Svedenborg, som genast genomskådade den främmandes låga syftning med frågan, svarade i en värdig och allvarsam ton: »Olyckligt nog, tillhörde er far under lifstiden ett stånd, hvarur, sanningen att säga, ganska få blifva saliga. Er fader var ju prest?» Som gissningen var riktig, öfverdrogs den skamflate, unge mannens kinder med en hög rodnad; stillatigande, men uppbragt af harm öfver förödmjukelsen, aflägsnade han sig genast. Emedlertid var han af ett häftigt och ytterst stolt sinnelag, och beslöt att hämnas på Svedenborg för det yttrande, denne haft om hans fader. Han återvände derföre en kort stund derefter, i afsigt att svalka sin hämd i andeskådarens blod. Vid inrusandet genom den halföppna porten, fastnade dock den tilltänkte mördarens kappa i portlåset. Härvid blottades det mordiska vapen, — bestående af en florettvärja — som han bar inunder kappan, och nedföll med ett klingande ljud mot gatuläggningen. Förskräckt öfver att blifva bemärkt, tog han då till flykten. Svedenborg lät sedan under riksdagen

hålla sin port väl tillsluten för alla obekanta; men förklarade dock bestämdt att han, äfven utan detta försigtighetsmått, vore tillräckligt skyddad af sina andar, hvilka han äfven tillskref sin underbara räddning genom värjans nedfallande från den mordiskt sinnade ynglingen.

2) Följande lilla historia talar ännu mera afgörande för Svedenborgs tillit till sina öfverjordiska vänners beskydd. En viss Strassburgare, som var en trovärdig man och vän med Svedenborg, har berättat att då han i Paris skaffat vår andeskådare en betjent, hade denne sistnämnde för Strassburgaren ofta uttalat sina bekymmer deröfver, att hans husbonde brukade låta sina dörrar stå olästa. Dessutom befarade betjenten, att om någon stöld verkligen inträffade, — hvilket genom Svedenborgs uraktlåtenhet ej gerna kunde undgås, — han (betjenten) då skulle derföre beskyllas. Då detta en dag berättades för Svedenborg, svarade han, med ett trankilt småleende: »Den stackars gossen må vara lugn: han vet ej huru säkra väktare jag har vid mina dörrar.» Också fingo dörrarne alltjemt stå olästa, utan att det minsta förlorades.

3) En gång under det Svedenborg var i London, fick han besök af en ung finsk magister, den sedermera för sin utmärkta lärdom berömde professor Porthan i Åbo. Denne, ehuru långt ifrån Svedenborgare, hade, dels af nyfikenhet att få se den underlige mannen, dels af erkänsam aktning för hans kunskaper och moralitet, inställt sig i Svedenborgs förmak, der han af betjenten blef tillsagd att vänta, emedan hans herre hade en annan främmande hos sig. Porthan hade af tillfällighet erhållit sin plats nära dörren till inre rummet, hvarest han hörde att en liflig konversation hölls, som, undergående fram och åter, emellanåt afbröts och af honom uppfattades mindre sammanhängande. Han förnam dock tydligt, att samtalet fördes på latin och angick Roms antiqviteter, hvilket ämne högeligen intresserade honom. Då han lyssnat en stund, blef han liksom underlig till

mods, ty han hörde hela tiden blott en enda röst, mellan längre eller kortare pauser, hvarunder rösten tycktes hafva erhållit svar af någon, och fann så alltjemt i svaret ytterligare anledning till nya frågor.

Emedlertid tog han för gifvet, att den, som han hörde, var Svedenborg, hvilken ock tycktes vara högst belåten med sin gäst. Hvem denne för öfrigt var, kunde Porthan dock ej utspana, men väl att talet rörde sig om saker och personer i Rom under Augusti tidehvarf samt att deribland förekom mycket för Svedenborg nytt.

Straxt derpå öppnades dörren, och Svedenborg, igenkännelig efter porträtter, trädde ut i salen med högst förnöjd uppsyn. Med en vänlig nickning helsade han, i förbigående, på Porthan, men var dock hufvudsakligen sysselsatt med den osynlige gäst, som han, under de förbindligaste artigheter, följde till yttre dörren och der tog afsked af, utbedjande sig att snart erhålla ett nytt besök. Omedelbart derefter vände sig andeskådaren till Porthan och tilltalade honom, med en hjertlig handtryckning, sålunda: »Hjertligt välkommen, hr magister! ursäkta att jag låtit er vänta, men ni ser, att jag hade besök. Den stackars Porthan, häpen och förlägen, framstammade härtill: »Ja, jag tyckte mig förnimma det.»

— »Och skulle ni kunna gissa hvem?»

— »Omöjligt.»

— »Tänk, min herre, sjelfve Virgilius! Och vet ni, han är en förbålt hygglig man. Jag har städse om honom haft en god tanke, och han förtjenar det; han är lika anspråkslös, som snillrik, och derjemte högst intressant och underhållande.» — »Så har jag ock föreställt mig honom, inföll magistern.» — »Riktigt! och han är sig fullkomligt lik. Ni torde kanhända känna, att jag i min första ungdom sysselsatte mig mycket med Romersk litteratur och äfven författade några *carmina,* som trycktes i Skara?» — »Jag vet det, och alla kännare värdera dem högt.» — »Det fägnar mig; lika godt! det

utgjorde min ungdoms käraste sysselsättning. Men många år, andra studier, befattningar och tankar, ligga mellan den tiden och nu. Virgilii oväntade visit återkallade mina ungdomsminnen; jag fann honom artig och meddelsam, och frågade honom derföre om flera saker, hvarom ingen bättre än han kan redogöra. Han har lofvat mig att snart komma tillbaka. — — — Men låtom oss nu tala om något annat! Kom hit, min vän, och sätt er i soffan; det är så länge sen jag träffade någon landsman; och en ung akademikus dertill! Men hvad nytt ifrån Sverige? Gör mig för all del reda för allt!»

Och derefter fortsatte Porthan, ännu en lång stund, samtalet med den fryntlige gubben, hvilken han derefter besökte ganska ofta, utan att hos honom någonsin vidare finna något besynnerligt eller det minsta stötande uti hans resonnemang; tvärtom röjde Svedenborg städse både redighet och klarhet, i förening med en rikedom på kunskaper och insigter, som för enhvar gjorde hans umgänge högst intressant och angenämt. Trovärdigheten af denna anekdot till dess hufvuddrag, är nästan satt utom allt tvifvel. Professor Atterbom påstår sig nemligen sjelf hafva erhållit densamma, i andra handen, från en intim vän till Porthan: den bestyrkes äfven af andra.

Som en egenhet anmärka vi, att denna berättelse om Virgilii besök hos Svedenborg till en del motsäger hvad andeskådaren annars lärer om tidslängden för andarnes uppehåll i andeverlden. Ty efter den yttersta domen, som hölls 1757 i andeverlden, påstår Svedenborg att ingen ande får dröja der mer än 20 à 30 år, och äfven detta tidsmått hör till undantagen. Dessutom besöktes Svedenborg, enligt hvad han sjelf skulle yttrat till Tessin, endast af nyligen aflidna menniskors andar och alltid inom ett år efter deras död, hvarefter de i allmänhet alldeles förgäta jordlifvet.

Denna sistnämnde utsaga af honom sammanstämmer också med de flesta andebesök han haft. Så känner

man t. ex., att Polhems ande skulle hafva trädt fram till Svedenborgs sida just då han följde den store mekanikerns lik till grafven, samt frågat honom hvem som begrofs. En dylik händelse inträffade, efter Svedenborgs egna ord, äfven med kapellmästaren Roman, hvilken likaledes af Svedenborg erhållit underrättelse om sin jordfästning. Denne sistnämnde hade en annan dag infunnit sig hemma hos andeskådaren, och derunder intagit plats bredvid honom i en soffa. Midt under ett lifligt samtal dem emellan, gläntades sakta på dörren, hvarvid en annan af Svedenborgs bekante, som äfven var afliden, dock något sednare än Roman, stack hufvudet till hälften in i rummet; men vid åsynen af Roman drog han sig genast tillbaka, under utrop: »Usch! Svedenborg, du sitter ju och språkar med en död.» — »Likasom du vore en bit bättre, din narr, svarade andeskådaren; du är ju sjelf också död.» — Orsaken till hans villfarelse att tro sig ännu vistas och lefva i verlden, kom sig deraf, att han varit en så ringa tid i andeverlden, att han derunder icke hunnit uppväckas till medvetande af sin nya tillvaro. Dertill fordras nemligen någon längre tid, emedan de jordiska bilderna, i början af vistelsen i andra lifvet, ständigt framstå för den dödes minne och det med en så förvillande illusion, att han tycker sig vara i sitt hus, omgifvas af sina anhöriga och vänner — korteligen ser allt i fullkomligt lika skick som det varit uti verlden.

4) Ännu en anekdot hafva vi att anföra. Den har först helt nyligen blifvit bekantgjord genom den outtröttlige doktor Tafel, som redan länge sysselsatt sig med att hopsamla alla möjliga underrättelser, som han kunnat uppspana om den underbare Svedenborg. Denna anekdot lärer annars vara upptecknad af en professor Scherer, som, ehuru stark antisvedenborgian, dock gjort sig ett nöje af att vid sitt besök i Stockholm, medan Svedenborg ännu lefde, samla anekdoter om honom.

Svedenborg hade, så förmäler man, en afton varit tillsammans med några glada personer i ett privat hus. Samtalet hade der rört sig om en mängd olika ämnen och slutligen blifvit ledt på andeskåderi och uppenbarelser ifrån andra verlden, hvarvid Svedenborg anfört flera högst märkliga tilldragelser. Någon skulle dervid hafva frågat honom, om han kunde säga, hvilken af de församlade gästerna som skulle först dö. Tvärtemot vanliga förhållandet, var Svedenborg denna afton helt medgörlig, och, efter att hafva sutit tyst och sluten en liten stund, vände han sig till den person, som framställt den ömtåliga frågan, med följande svar: »I morgon bittida klockan 5 och 45 minuter skall herr Olof Olofsson (en person af sällskapet, som då stod på något afstånd från de samtalande) uppgifva sin anda. Omkring samma tid begaf sig den person, som afhört denna profetia af Svedenborg, på väg till sin vän Olof Olofsson, men hann knappt 50 steg utom porten, förrän han mötte dennes betjent, som kom att underrätta honom, att nämnde Olof Olofsson dödt en kort stund förut, af ett slaganfall. Vid ankomsten till sorgehuset fann han vidare, att döden inträffat precist samma klockslag, som Svedenborg uppgifvit. Klockan hade nemligen af sig sjelf stannat och visade till hans häpnad jemt 5 och 45 minuter. Vi tillägga, att, enligt somliges förmenande, skulle Scherer sjelf hafva deltagit i det glädtiga aftonsällskapet, hvari Svedenborg gjorde denna bedröfliga förutsägelse. Detta anse vi dock på goda skäl kunna betviflas, och finna det vida mer sannolikt, att han i något enskilt hus haft tillfälle att berättelsevis få inhämta denna anekdot.

Härmed nödgas vi då att sluta vår framställning af anekdoter om Svedenborg, beklagande att vi i detta afseende ej haft tillfälle rådfråga hans nyligen på trycket utgifna, så kallade »Diarium.» I detta arbete, som egentligen är att anse som en slags dagbok, har Svedenborg anfört en mängd kuriositeter, beträffande sitt umgänge

med andar och englar. Bland annat berättar han sig hafva erhållit upplysning om flere längesedan aflidne, utmärkte mäns tillstånd i andeverlden. Om Luther t. ex., som Svedenborg ofta träffat och samtalat med, berättar han, att då denne teolog, kom i andra lifvet, tyckte han sig vara på ett ställe, som fullkomligt liknade Wittenberg. Uti en stor sal samlade han der sina lärjungar omkring sig, hvilka placerades i ordning näst intill honom, enligt graden af det nit, hvarmed de omfattat och sökt befrämja hans lärosatser. Oaktadt Luther flera gånger, genom utsända englar, underrättades om det oriktiga i sin lära, att nemligen påstå, det menniskan blir salig ensamt genom tron, dröjde det dock länge innan han ville öfvergifva denna sin villfarelse. Emellertid lärer han numera, enligt hvad Svedenborg af en engel fått veta, gifva godt hopp om en grundlig förbättring. Svårare skall Luthers vän, den lärde Melanchtons belägenhet vara. Denne såg Svedenborg först sitta ensam i en kammare, der han ifrigt sysselsatte sig med författandet af en bok. Dervid kom han dock ej ur stället; oupphörligt nedskref han nämligen orden: »tron allena gör salig,» hvilka lika hastigt åter försvunno ifrån papperet. Deri låg då ett slags straff för honom. Någon tid derefter såg Svedenborg honom förflyttad till ett annat ställe, hvarest han ansattes af en så häftig köld, att han, oaktadt iklädd en tjock fårskinnspels, dock darrade i hela kroppen; hvilket skulle antyda hans förnekande af goda gerningars nödvändighet för att blifva salig.

På ett annat ställe uti sitt ofvannämnda diarium redogör andeskådaren för åtskilliga af Wasa-konungarnes tillstånd i andra verlden. Af dessa skall deras stamfar, Gustaf den förste, vara fånig; Carl XII befinner sig, för sitt omätliga högmods skull, uti helvetet, hvarest hans äregirighet skall hafva sträckt sig ända derhän, att han till och med försökt att fördrifva detta onda rikes gamle

styresman, för att sedan sjelf inkräkta dennes thron. Till straff har han till gemål erhållit en ond andeqvinna, hvilken i djefvulskt högmod och herrsklystnad vida öfvergår honom. Genom denna sin öfverlägsenhet skall hon, med tillhjelp af sin okufliga, imponerande vilja, plåga honom på det allragrufligaste och tvinga honom att underkasta sig de mest förnedrande förödmjukelser — till och med till saker, dem anständigheten förnekar oss att nämna. Om Kristina, som öfvergick till katolicismen, betygar Svedenborg att hon är ganska lycklig i andra lifvet.

Men vi hafva måhända redan allför länge uppehållit oss vid dessa ohyggliga saker, och vilja derföre med läsarens tillåtelse, öfvergå till ett annat, mindre uppskakande ämne, nämligen en kort skildring af den »nya kyrkan,» kallad det »Nya Jerusalem,» samt dess afvikelser ifrån vår troslära.

Om den "Nya Kyrkan" och dess lärosatser.

För att läsaren skall kunna riktigt fatta och förstå de syner af Svedenborg, som i det följande komma att anföras, är det nödvändigt att förutskicka en allmän öfversigt af hans lärodogmer, så vida som de skilja sig ifrån dem, som är antagne af vår kyrka.

Med *Svedenborgianer* förstår man sådana religionsbekännare, som tro och erkänna, att Svedenborg blifvit sänd af Herren, att förkunna den nya kyrkans läror, som enligt dessa bekännares påstående, uti Uppenbarelseboken beteknas med det »Nya Jerusalem.» Såsom läsaren känner, finnas i Sverige inga öppna bekännare till denna lära. Uti England, norra och södra Amerika, Ostindien,

på kusterna af Afrika m. fl. st., finnas deremot talrika sådana. Den första offentliga förening mellan Svedenborgianer skedde uti London 1788. Sedan den tiden har denna lära utbredt sig allt mer och mer, så att den numera har bekännare i de flesta engelska städer. Årligen hålla de i England varande Svedenborgarne en allmän synod, till hvilken komma ombud ifrån alla trakter. Genom denna synods försorg utgifves äfven en religiös tidskrift. Ingenstädes finnes dock så många anhängare till den nya kyrkan, som uti Förenta Staterna i norra Amerika, hvarest redan tusentals kyrkor äro uppbyggda och årligen nya tillkomma. Tvenne synoder hållas der årligen, och en mängd tidskrifter redigeras i hvarje provins.

Man känner tvenne lithurgier för den nya kyrkan, en stadfästad för Amerika och en för England. Af den sistnämnda skola vi göra ett kort utdrag.

Enligt densamma, antagar den Svedenborgianska kyrkan biblens gamla och nya Testamenten som egentliga religionsböcker. Men vid sidan af dem erkänna dess bekännare äfven flera af Svedenborgs skrifter, hvilka de anse såsom gudomliga uppenbarelser, som böra tjena till vägledning vid tolkandet af den heliga Skrift. Bland dessa deras heliga böcker nämna vi: *Himmelska Lönnligheter; Om Yttersta Domen; Om Herren; Om den hvita Hästen; Om den heliga Skrift; Om Jordplaneterna; Om Tron; Om den gudomliga Kärleken och Visheten; Om den äktenskapliga Kärleken; Om Sambandet mellan Kropp och Själ; Om den sanna kristna Religionen* m. fl, Dessa nu uppräknade skrifter benämnas "*Läran ur Ordet*" eller den "*Heliga Modren*". Bibeln kalla de deremot "*Den helige Fadren*" eller "*Sjelfva Ordet*". Dock bör observeras, att Svedenborg ej erkänner alla den heliga Skrifts böcker. Endast följande äga en »inre, andelig betydelse:» *Mosis fem böcker; Josua; Domareboken; De båda Samuels böcker; Konungaböckerna;*

Psalmerna; Esaia och Jeremia; Klagovisan, Hesechiel, Daniel, Hosea, Joel, Amos, Obadia, Jona, Micha, Nahum, Habakuk, Zephania, Haggai, Zacharias och Malachias; samt af nya Testamentet: *De fyra Evangelisterne och Johannis Uppenbarelse.*

Uti Ordet påstå Svedenborgianerne att det innehålles en trefaldig betydelse, nämligen: den *bokstafliga;* den *andliga* som af Svedenborg först blifvit uppenbarad, och slutligen den *himmelska,* hvilken endast är känd af englarne.

Beträffande sjelfva dogmerna, så tro de, som bekänna sig till den nya kyrkan:

1) På en enda Gud, och förneka treenigheten, så till vida, som man vill antaga trenne personer hvar för sig. Gud är en, både till väsende och person och denne Gud är Christus, »det Goda och det Sanna sjelf.» Hos honom kan dock fattas ett slags gudomlig treenighet, nämligen: »det väsentligt gudomliga,» »det gudomligt menskliga» och »det gudomligt utgående.»

2) Gud som är det gudomliga Ordet, nedsteg sjelf, antog mensklighet, för att förstöra helvetets makt öfver menniskorna. Genom väldig kamp besegrade han detsamma, och deruti består återlösningen; icke i hans förtjenst eller död. Genom sin strid emot det onda jemte alla sina andra pröfningar, hvartill äfven hörde hans död på korset, förenade han den menskliga naturen med den gudomliga för evigt, och återvände så i sin förherrligade menskligheten genom hvilken helvetet för evigt är bragt till underdånighet. Alla, som med förstånd och hjerta tro på honom och lefva derefter, blifva saliga.

3) Att den h. Skrift, den gudomliga Sanningen sjelf, har en inre andlig betydelse, som noga och stafvelse för stafvelse motsvarar den naturliga, så att de båda utgöra *ett,* liksom kropp och själ; att desamma sålunda lämpa sig för både andar och menniskor och uttrycka en naturlig och andelig idé; och att det heliga

Ordet derigenom utgör föreningsbandet mellan himmel och jord.

4) Att Herrans kärleksfulla och visa regering utgör hans *"försyn,"* hvilken omfattar allt skapadt, på det nogaste sammanhänger med den gudomliga ordningen och sträcker sig äfven till menniskornas minsta enskiltheter; att målet för Guds försyn är åvägabringandet af det *"högsta möjliga goda."* Härvid tillåter Herren det onda derföre, att menniskan, om hon ej kunde göra ondt, skulle vara mindre fullkomlig, sakna sin frihet och således icke kunna tillräknas hvarken ondt eller godt; — med ett ord, hennes menskliga fullkomlighet skulle förstöras och hon sjelf blifva en viljelös machin.

5) Att menniskan, liksom allt annat både i himmelen och helvetet, har sitt lif, mer och mindre direkt och med större och mindre emottaglighetsförmåga, genom inflytelse från Herren, utom hvilken intet lif gifves.

6) Att menniskan, under sitt jordiska lif, till sin ande befinner sig midt emellan himmel och helvete och derunder erfar ständig inflytelse från båda, hvarigenom jemnvigten godt och ondt emellan upprätthålles; att hon vidare äger frihet att sluta sig till godt eller ondt, allt efter som hon vill; slutligen att, om menniskan icke ägde en sådan valfrihet, skulle ordet och kyrkan tjena till intet — och Gud vara det ondas orsak.

7) Att menniskan numera födes med benägenhet till ondt, att hon derföre måste »födas på nytt», hvilken akt sker genom Herran, medelst tro, kärlek och egen medverkan å menniskans sida; att alla menniskor äro frälsta och således alla kunna blifva saliga, blott de pånyttfödas; att den pånyttfödda menniskan står i sammanhang med englarne, men den opånyttfödda med helvetets andar; att ingen fördömes för det medfödda onda, och att derföre späda barn, som dö, blifva saliga medelst af Herran inrättade medel uti den andra verlden.

8) Att menniskan måste ångra sina synder, hvarige-

som hon tager första steget att inträda i den nya kyrkan; att till ångern hör pröfning af böjelser och handlingar, jemte uppriktigt bekännande af det onda inför Herran; att man måste erkänna att allt godt kommer ifrån Herren och allt ondt från helvetet; att menniskan, under erkännande af att allt godt kommer från Herren; sjelf noga vinnlägger sig om det goda och att föra en moralisk vandel, då hon med detsamma också aflägsnar sig från det onda.

9) Att tro, kärlek och goda gerningar i förening fordras för att blifva salig — hvilket allt dock kommer från Herran.

10) Att döpelsen och nattvarden båda äro heliga inrättningar af Herren; att dopet är ett yttre medel till menniskans införande uti kyrkan och en förebild till menniskans rening och pånyttfödelse; att den heliga nattvarden för dem, som begå den värdigt, är ett yttre medel, hvarigenom de till sina andar införas i himlen och förenas med Herren, hvarföre densamma också är ett tecken och ett insegel.

11) Att menniskan, straxt efter döden, som blott är ett afläggande af den materiella kroppen och hvilken menniskan aldrig återtager, genast uppstår i en andlig, substantiel kropp, i hvilken sistnämnda hon evigt fortlefver i himmelen, om hennes förherrskande böjelser och lefnad varit goda; och i helvetet, om hon till böjelser och gerningar varit ond.

12) Att nu har inträffat Herrans andra ankomst, hvilken ej är personlig, utan består uti andan och kraften af hans härliga ord; att denna hans sista ankomst afser detsamma, som den första, nemligen återställandet af den allmänna ordningen uti den andliga verlden (hvilket Herren tillvägabragt genom hållandet af en *"Yttersta Dom,"* 1757, uti andeverlden); att den gamla kyrkan, genom ondska i sitt lefverne och villfarelse i läran nu har nått sitt slut, enligt hvad Herren uti sina Evan-

gelier förutsagt; att en ny kyrka af Herren, genom Svedenborg, nu är grundlagd, hvilken skall efterträda den äldre; att denna nya kyrka, kronan bland alla kristliga kyrkor, är just densamma, hvilken Johannes, i Uppenbarelseboken, berättar sig hafva sett, under bilden af en från himlen nedkommande »helig Stad,» och som han kallar »det nya Jerusalem,» att slutligen denna kyrka skall bestå i all evighet.

De nu ofvananförda 12 hufvudpunkterna utgöra Svedenborgianska kyrkans dogmer. Vi tillägga ännu ytterligare några upplysningar, ur en annan källa.

Med den yttersta domen förstås intet annat, än den moraliska undergången af den gamla kyrkan. Alla englar och djeflar utgöras endast af aflidna menniskors själar, genom hvilka såväl himmelen, som helvetet ständigt befolkas. För att blifva upptagen i den nya kyrkan, måste man tro på Herren och fly allt ondt. Dessutom måste den nykomne undergå vissa pröfnings-år, hvilka stundom utsträckas ända till 6—7 år. Upptagelsen i församlingen sker alltid genom dopet. Alla medlemmarne inom församlingen hafva rösträttighet; de gifta äga dock flera röster än de ogifta. Styrelsen inom den nya församlingen handhafves af trenne särskilta auktoriteter eller makter, nemligen: 1:o *Den absoluta,* som föreställes genom det heliga Ordet, som, i trenne upplagor, ligger på ordförandestolen, hvilken ej får intagas af någon menniska; 2:o *Den ordnande och förklarande,* som utöfvas af alla församlings-medlemmarne gemensamt, medelst öfverläggning och omröstning; 3:o *Den afgörande,* hvilken utgöres af fyra, genom val tillsatte, föreståndare. Mellan dessa fyra tjenstemän är arbetet sålunda fördeladt: att *en* vakar öfver läran om Christo; *en* öfver motsvarighetsvetenskapen; *en* öfver församlings-medlemmarnes moraliska förädling och *den siste* öfver de heliga bruken och kyrkotukten. Med den sista befattningen följer titeln af Biskop, hvilken det äfven åligger att förrätta guds-

tjensten, hvarvid han sjelf äger att välja sig biträdande prester. Hvarje församling har tvenne salar, hvilka äro ytterst enkla och utan alla möjliga prydnader; endast att ett musik-chor är inrättadt i den ena. Den mindre salen är endast bestämd till rådplägningar och dop; dock att de, under hvardagarna, begagnas för borgerliga sammankomster och göromål.

Såväl i England, som Amerika bestå den nya kyrkans anhängare nästan uteslutande af personer, tillhörande de bättre samhällsklasserna; deribland flere högt uppsatte män.

Hvarken genom sin klädsel, eller något annat yttre tecken, ser man Svedenborgarne skilja sig ifrån andra kyrkobekännare. De föra nästan utan undantag en strängt moralisk vandel; och hafva ännu aldrig gjort sig skyldige till något öfverdrifvet proselytmakeri, fastän de söka att göra sin föregångares lära känd i verlden.

Enligt en ibland Svedenborgarne allmänt herrskande öfvertygelse, skulle den nya kyrkan redan vara i fullt flor uti det inre af Afrika. Detta har föranledt dem att föranstalta om flera missions- och upptäcktsresor i denna verldsdel. Utom åtskilliga andra, hafva äfven tvenne svenska lärde besökt dessa trakter, nemligen Sparrman och Nordensköld, hvilka båda voro innerligt tillgifne den nya religionsläran. På kolonien Sierra Leona, hvars grundläggande Svedenborgs anhängare ganska mycket befordrat, finnes upprättad en ny församling, hvilken årligen tillväxer. För afskaffandet af den skändliga slafhandeln, som bedrifves på dessa kuster, hafva Svedenborgarne äfvenledes verksamt arbetat genom sitt stora inflytande uti det i London befintliga, så kallade »Afrikanska Sällskapet».

En kort framställning af Svedenborgs System.

I sammanhang med hvad vi straxt förut anfört, anse vi oss ytterligare böra tillägga följande:

I. *Om Svedenborgs Kosmogoni.*

Långt innan Svedenborg ännu börjat att tänka och skrifva något i andeliga ämnen, hade han om verldens och jordens uppkomst uppställt ett eget, sjelfständigt system, som än i dag beundras för dess snillrikhet och konseqvens. Då det icke utan djupare matematiska och fysiska insigter låter klart fatta sig, vilja vi endast helt ytligt antyda detsamma.

Svedenborg utgår, vid skapelsens förklarande, från en i den oändliga rymden befintlig »*naturpunkt,*» i hvilken Skaparen nedlagt en obegränsad kraft, ur hvilken sedan alla andra ting, i enlighet med en af honom utstakad och evigt beståndande ordning, blifvit utvecklade, det ena successivt utur det andra. Genom denna »naturpunkts» rörelse uti spiral, uppstodo de första substanserna, hvilka uppfyllde hela universum och voro ytterst små, odelbara, runda partiklar, som han kallade »*finita*» (slut atomer). Dessa »finita» utvecklade sig, efter samma eviga lag, det ena ur det andra. Ur »finita» utvecklade sig nu likaledes Svedenborgs »*activa*» (kraftverksamheter) och ändtligen åter utur dessa »*elementaria*» (elementerna), hvilka utgjordes af elasticitet, magnetism, ether, luft och eld.

Så utvecklades småningom oräkneliga solverldar, som alla, hvar för sig, bilda en sfer, med sin egna sol, omgifven af sina barn, planeterna. Först efter någon tids förlopp kunde planeterna aflägsnas från sina solar och

stadga sina omloppsbanor. Dessförinnan var utandningen af solarnes eldiga krafter för dem nödvändig. Dessa krafter frigjordes och förvandlades till en fullständig utstrålning. Derigenom fylldes de tomma afstånden mellan solarna och deras planeter med lifsfläktar (auræ), hvilka i de numera bestämda rymderna fördelade sig såsom lifsluft. I denna befunno sig de späda verldskropparna likasom höljda med lindor. Men sedan de länge, i hastiga svängningar, dansat och hoppat kring sina mödrar, solarna, antogo de slutligen bestämda banor; och dermed uppkommo tid och rum. Ännu veka och tyngdlösa, kunde de af den snabba kretsrörelsen ej annat än antaga den runda formen.

I sitt nyfödda tillstånd var jorden alldeles jemn, likartad från ytan till medelpunkten. Så småningom och under långa tidrymder förändrades och utbildades hon på mångfaldigt sätt. Tilltagande i krafter och sjelfbestånd, aflägsnade hon sig allt mer och mer från solen, med alltjemt utvidgade omloppskretsar, ända till de yttersta för henne bestämda, vid hvilka hon förblifvit. I denna jordens ungdomsålder, då dess bana kring solen var vida mindre än nu, följde årstiderna så tätt på hvarandra och med så ömsesidiga inflytelser, att skillnaden dem emellan var knappast märkbar; samma förhållande var äfven med dygnets skiften. Då ägde jorden en utomordentlig, alstrande kraft — då låg »skapelse-morgonens dagg» ännu qvar på lifvet.» Så framgingo, enligt de af den Evige bestämda ändamål och ordningar, efter och ur hvarandra, örter, buskar, träd, lustparker, paradiset. Snart framgingo ur nya ägg högre, ädlare varelser; ur gräsens moderliga sköte väcktes krypen och insekterne till lifvet; ur skogsdungarne uppsvingade sig fåglarne emot den molnfria himlen, och ur skogarne framstego djuren, fröjdande sig öfver sin tillvaro. På enahanda sätt fortgick skapelsen äfven i det våta elementet. Öfverallt uttalade sig lifvet i oändligt vexlande former,

Men uti allt, som hitintills blifvit frambragt, fanns endast en medvetslös natursjäl. Yttersta ändamålet med hela skapelsen var dock att frigöra en andesjäl, som, medvetande om sin tillvarelse, skulle söka fatta djupet af Skaparens oändliga kärlek, hvilken ensam förmått honom att framkalla varelserna, — blott för att göra dem lycksaliga. Ännu var icke en sådan varelse frambragt, som kunde från det jordiska paradiset fästa sina blickar på det himmelska, omslutande dem båda i en enda, inre åskådning.

Derföre hade i Paradiset, särskilt för detta ändamål, uppvuxit ett träd, — lifvets träd,— hvari växtrikets hela förmåga var så koncentrerad, att de finaste och renaste naturens krafter och essentier inneslötos i detta träds safter. Af dessa framsvällde en dyrbar, skön frukt, som blef det sista och förnämsta af de ägg, ur hvilka varelsernas slägter framgingo. Från den Gudomlige sjelf inblixtrade i detta äggs medelpunkt en lifs-stråle, evig som den Helige, från hvilken den utgick.

Sådan var den herrliga frukten, som lifvets träd i Paradiset bar. Den blef ett ömhetsföremål, i vården hvarom samtliga himmelens och jordens makter täflade med hvarandra. Ändtligen blef mognadstiden full. Sakta nedsänkte den bärande grenen sitt gyllene klot mot marken till en af väntande himlavarelser omgifven blomsterbädd; och under en stjernestrålande natthimmel, vid hvars bryn morgonrodnaden redan syntes, öppnades nu det sista verldsägget, som i sig inneslöt yttersta målet för hela skapelsen: menniskan — Guds beläte.

Nästan på samma sätt som Adam, frambragtes äfven Eva, uti en annan paradisisk lund. Sedan de båda hunnit till ynglingaåldern, gingo de sin sköna bestämmelse till mötes: att förenas genom äktenskapets heliga oslitliga band. Dermed var nu Skaparens höga, kärleksfulla syftemål till en del uppnådt. Genom detta första menniskopar skulle vidare ett omätligt antal varelser af lika

slag i evighet uppväckas till lifvet och med detsamma till åtnjutande af den ljufva lycksalighet, som den skapande kärleken så ymnigt vill meddela åt alla sina barn.

2. Svedenborgs Teosofi.

Det är anmärkningsvärdt att hans teologiska system på intet sätt står i strid med hans åsigt om och förklaring af den materiella verldens uppkomst; tvärtom råder dem emellan en så bestämd konseqvens och öfverensstämmelse, att man icke äger det ringaste skäl att betvifla, det de ju icke uppsprungit ur en och samma hjerna. Redan uti sitt märkvärdiga arbete, »Oeconomia regni animalis,» röjer Svedenborg, medelst sina resonnemanger, en tanke på högre ämnen, om hvilka han tyckes hafva en dunkel aning, att de kunna härledas af och sammanbindas med de sinnliga företeelserna. Detta oaktadt förnekar dock Svedenborg allt sammanhang mellan sina verldsliga och andliga skrifter; och aldrig skall man heller någonsin se honom ur de förra hämta bevis för dessa senare. Öfverallt säger han sig endast vara en handsekter åt vår Herre, efter hvars diktamen han också påstår sig omedelbart hafva nedskrifvit alla sina religiösa arbeten. Hans vanliga sätt, att i detta hänseende uttrycka sig är: *"ex visis et auditis,"* d. v. s. efter hvad jag sett och hört. Sjelf betygar han innerligt för sina vänner: »Jag förutser att många, som läsa mina minnesvärdigheter (Memorabilia) efter kapitlen, skola tro, att de äro min inbillningskrafts foster; men jag försäkrar i sanningens namn, att de ej äro diktade» o. s. v.

Svedenborg delar för öfrigt sina syner i tre slag: 1:o Då han befriades ifrån sin kropp, ett mellantillstånd mellan sofvande och vakande; i hvilket tillstånd han

hört, sett, till och med vidrört andar. Detta har vederfarits honom högst fyra gånger; 2:o att till själen blifva bortförd, utan att störas i sina kroppsliga funktioner. Under sådant tillstånd har han i andanom varit på de mest skiljda ställen, inom loppet af några timmar; detta har ej händt honom mer än trenne gånger; 3:o det vanliga slaget, som han hade dagligen, och hvarifrån han hämtade sina berättelser.

Hvarje menniska befinner sig, enligt Svedenborgs påstående, i en lika innerlig förbindelse med andeverlden, endast att deras inre icke är öppnadt, hvilket deremot var förhållandet med Svedenborg.

Menniskan har tvenne minnen, ett yttre och ett inre. Genom det inre erhåller hon dunkla föreställningar, såsom aningar, ingifvelser m. m. Hos Svedenborg var detta sinne bragt till full klarhet. I detta inre minne förvaras allt, som försvunnit ur det yttre; och derigenom blir, efter döden, hela menniskans lif, med allt hvad hon tänkt och handlat, tydligt qvarstående hos henne, så att hon hvarje stund kan läsa deri, liksom i en bok.

Andarnes språk utgöres af ett omedelbart meddelande af idéer, så att den ene anden obehindradt kan läsa allt, hvad som föregår hos de andre. Med de naturliga menniskorna kunna andarne endast då meddela sig, när de förras inre, såsom händelsen var med Svedenborg, är öppnadt. De föreställningar, andarne i så fall erhålla, framstå med en så förvillande klarhet, att desamma tycka sig verkligen se de naturliga föremålen; hvilket dock i verkligheten för en ren ande är alldeles omöjligt. På så sätt hafva andarne ofta, genom Svedenborg, riktat sig med underättelser om de jordiska tingen. Likasom för menniskorna, så skall det äfven för andarne i allmänhet vara obekant, att de med de förstnämnde stå i något slags samband.

Hvarje menniskosjäl har sig redan under det jor-

diska lifvet ett ställe anvisadt i andeverlden, och hör der till ett visst samfund, dit den efter döden kommer; detta samhälles beskaffenhet är alltid enlig med menniskans sedliga tillstånd. Vid ankomsten till andeverlden igenkänner menniskan, ledd af en inre sympatetisk känsla, straxt detta ställe, och intager då der sin plats.

Lika litet som någon bestämning till rum och tid i allt annat andeligt kan förefinnas, lika litet äger det i verkligheten rum, hvad andarnes utsträckning och form vidkommer. Emellertid tillägga alla andar hvarandra en mensklig skapnad och uppfattas äfven städse under en sådan, samt föreställa sig likheter och förbindelser såsom intima, innerligt nära belägna grannskaper, men deremot skiljaktigheter som större eller mindre afstånd. Deraf kommer att de, som sinsemellan öfverensstämma och sympatisera, tycka sig vara förenade i en innerlig och förtrolig gemensamhet o. s. v. Genom denna andarnes uppfattning af hvarandra, under form af utsträckning, uppkommer, bredvid, äfven föreställningen om andra väsenden och ting, hvarigenom de således skapa sig, i inbillningen, en hel materiel verld. I denna se de hus, träd, jordsträckor, kyrkor &c.; — med ett ord, allt, som finnes i sinneverlden. Detta är dock alltsammans en blott illusion, utan all realitet. Derföre förändras äfven i andeverlden ett ställes beskaffenhet nästan ögonblickligen, och det endast genom nya, ditkommande andar. I enlighet med hvad vi ofvan, vid Svedenborgs förklaring öfver bibeln, haft nöjet nämna, motsvaras allt kroppsligt, det må nu vara huru som helst beskaffadt, utaf något andeligt, ja, är och består endast derigenom, på det sätt, att allt »lägre» korresponderar mot ett »högre». Detta utgör nyckeln till den vigtiga korrespondensläran, hvilken före Svedenborg var alldeles obekant för menniskorna. Ursprungligen, före Syndafloden, var korrespondensläran känd bland alla jordinnevånarne; och de i Egypten ännu i dag befintliga hie-

roglyferna, tillhöra denna aflägsna, men lyckliga tid. Så småningom försänkte sig emellertid menniskorna allt mer och mer i det naturliga och sinnliga, glömmande tingens bildliga betydelse, så att de slutligen förvexlade det afbildande med det, som afbildades, — den yttre formen med den inre andan. — Häraf uppstod sedermera de särskilta slagen af afguderi och beläte-tillbedjan, så att t. ex. ett djur eller ett ting blef gällande för och uppfattades såsom varande just det öfversinnliga och himmelska, som i sjelfva verket blott representerades deraf. På detta sätt har nu all hedendom, enligt Svedenborg, uppkommit. Några få motsvarigheter hafva dock, genom traditionen, förvarats ända intill våra dagar, så t. ex. räf, betecknar falskhet; dufva och lam, oskuld m. fl. Ännu vid Mosis tid fanns någon sparsam kännedom qvar om denne himla-kunskap; detta antyder han på åtskilliga ställen i sina skrifter.

Liksom hvarje ande, så föreställes äfven de särskilta samfunden i andeverlden, under den yttre formen af en stor menniska, hvari alla de ingående ande-medlemmarne synas bilda, hvar för sig, skiljda partier, som dock integrera med det hela. Alla samfunden tillhopa bilda ändtligen den stora menniskan. Uti denna omätliga menniska, som på en gång bildar himmel, andarnes verld och helvetet, råder den innerligaste gemenskap och harmoni andarne emellan; och hurudan en menniskas ställning än må hafva varit här i verlden, så får hon dock en helt annan plats i den största menniskan. Denna plats förändras aldrig och är blott till utseendet en ort uti ett omätligt rum; i sjelfva verket utgör densamma en bestämd och karakteriserande art af andarnes förhållanden och inflytelser.

Om himmelen lärde Svedenborg, att den, liksom helvetet, egentligen bestämmes och utgöres af sjelfa andarnes inre, moraliska beskaffenhet. Äfven himlen ses, som vi nämnde, under bilden af en, i den största men-

niskan ingående, mindre, menniskobild. Himlen är för öfrigt trefaldig, nemligen: 1:o den för englar; 2:o den för himmelske englar och 3:o den för andeliga englar. Hvarje himmel består af en mängd integrerande, smärre samhällen, i hvilka en engel alltid, såsom regent är rådande. Dennes förmanskap grundas endast på inre, moralisk öfverlägsenhet. Utom denna indelning af de himmelska ande-invånarne, har Svedenborg äfven uppställt en annan, der han skiljer dem uti blott tvenne slag: 1:o himmelske; hos hvilka »kärleken till Gud» är den förherrskande böjelsen. Desse englar lefva i den skäraste oskuld och renhet; derföre synas de också för andra andar under formen af bildsköna barn; 2:o andelige englar, som lefva uti »kärleken till nästan.»

Helvetet är indeladt på samma sätt. Svedenborg skiljar nemligen emellan: 1:o djeflar, som lefva och hafva sin tillvaro i »egenkärleken;» 2:o sataner, hvilkas lif är och består ensamt genom »kärleken till verlden.» Allt lif måste nemligen vara och existera i och genom någon kärlek; derförutan finnes intet lif, utan blott död och total förintelse.

Menniskan kommer icke alltid, genast efter döden, direkte till himmelen eller helvetet: fastmer stannar hon vanligen någon tid uti den midt emellan dessa båda ställen belägna andeverlden, dit hon, straxt efter skiljsmessan ifrån kroppen, föres af tvenne rena andar. Här undergår den nykomne anden åtskilliga pröfningar, beredelser och rensningar från alla möjliga villfarelser; — med ett ord, han liksom ytterligare uppfostras för inträdandet i evighetens omätlighet. Dessa beredelser äro, som läsaren längre fram får se, stundom rätt svåra och någon gång äfven förenade med vissa plågor, som benämnas »förödelser» (vastationes), och hvilkas ändamål är att borttaga mera djupt inrotade fel och villomeningar. Vistandet uti detta mellanrum öfverstiger numera sällan ett à två år, men kan, efter Svedenborg,

undantagsvis räcka ända till 30 år och derutöfver. Före domen i andeverlden kunde detsamma tillståndet förlängas ännu mycket mera.

Om de olika könens motsvarigheter och deras ömsesidiga förhållanden i andra lifvet lär Svedenborg: Mannen motsvarar »det sanna» eller visheten, och qvinnan »det goda» eller kärleken. Först igenom det sannas förening och amalgamering med sitt motsvarande goda, uppstår för menniskan lycksalighet i sin högsta potens. Gud har nemligen af evigheten bestämt föreningen mellan en viss man och en viss qvinna, d. v. s. emellan ett »visst sannt» och ett, fullt motsvarigt, »visst godt.» Likaså är, i omvänd ordning och effekt, förhållandet i könsväg mellan de onda andarne i helvetet; der motsvaras »ett visst falskt» alltid af ett, med detta öfverensstämmande, »visst ondt» o. s. v. — Svedenborg indelar verldshistorien i fyra hufvudperioder, hvilka han kallar herrskande kyrkor. Dessa äro: 1:o *Den antediluvianska;* 2:o *den asiatiskt-afrikanska,* som införde dyrkan af beläten och djur; 3:o *den mosaiska;* 4:o *den christna,* som nu är reformerad och ånyo upprättad af Herren genom Svedenborg.

Och härmed vilja vi nu afsluta denna vår hopträngda skildring af Svedenborgs märkvärdiga teosofiska läror, med den anmärkning, att desamma i allmänhet onekligen hafva en vida öfvervägande praktisk-moralisk riktning.

För öfrigt skall läsaren både lättare och klarare uppfatta andemeningen af de Svedenborgska lärorna vid genomläsningen af hans syner, eller så kallade »memorabilia.» Bland dessa hafva vi gjort ett så beskaffadt urval, att man utaf de anförda får upplysning om alla de vigtigare enskiltheterna af hans underbara lärobyggnad. Hvad vi derom redan ofvan anfört, skall då tjena läsaren som en förklarande vägvisare.

Syner af Svedenborg.

*Första synen**.

En morgon då jag, nyss uppvaknad, låg i djupa tankar, såg jag genom mitt fönster en blixt fara ned, på hvilken ett åskslag följde. En himmelsk röst hviskade mig i örat, att man ej långt ifrån mig disputerade om Gud och naturen. Några djeflar sade sins emellan: »Hvarföre kunne vi ej tala med englarne? Vi skulle då öfvertyga dem, att hvad de kalla Gud, ej är annat än naturen. Gud är blott ett tomt ord, om man ej dermed förstår naturen.»

Deras önskan blef uppfylld, och man lät dem uppstiga ur helvetets mörker till andarnes verld, som är belägen emellan himmelen och jorden. Derpå kommo tvenne englar ned ifrån himmelen för att disputera med dem; och jag var närvarande dervid. »Huru enfaldige ären J icke,» sade en af andarne från helvetet, »med er tro på Gud! Hvad är en Gud, som ingen hvarken sett eller begripit? Endast pöbeln tror saker, som den ej begriper; naturen ensam är allt. Hvad kan man väl se med ögonen, lukta med näsan, smaka med tungan och gommen, höra med öronen och känna med hela kroppen annat än naturen? Vi lefva och andas i naturen, våra hufvuden så väl som edra äro i naturen; följaktligen äfven våra tankar.» — »I dömen så,» svarade englarne, »emedan J ären blott sinnlige, och emedan vanan vid det onda och vid villfarelser, hvilka hålla er fångna i materien, hos er förqväft den andeliga menniskans högre egenskaper, hvarigenom J skullen kunna lyfta eder till det himmelska ljuset.

---

* Not. Ver. Christ.; Amor. Conjug.

Veten alltså, att det finnes en Gud och Skapare, hvilken har sitt säte i den andliga solen, som är den första emanationer från honom; denna sols värma är den gudomliga kärleken, och dess ljus den gudomliga visheten. Det gifves två med hvarandra öfverenstämmande och hvarandra motsvarande verldar, nemligen den andliga verlden, hvari englarne och andarne äro, och den naturliga verlden, hvari menniskorna äro. Den andliga solen, som är lifvets källa, och hvars värme och ljus motsvara menniskans vilja och förstånd; — denna sol har frambragt den naturliga solen, ett haf af eld och ljus, som alstrar alla jordiska ting och gifver dem lif. Men den naturliga solen är i sig sjelf ej annat än en död materia, ty hela sin kraft får hon från den andliga solen. Den yttre och naturliga menniskan har en kropp, förenad med lif och anda genom hjertat och lungan. Mot hjertat svara viljan eller den andliga kärleken och värman; mot lungan visheten, förståndet eller det andliga ljuset, hvilket, liksom den andliga värman, utgår från den andliga solen eller Gud. Alla väsenden i de tre naturens riken frambringas på detta sätt förmedelst den naturliga solen, hvilken åter sjelf härleder sig från den andliga solen. Den andliga verldens föremål äro substantiella, eller väsendtliga och andliga; den naturliga verldens föremål äro afbilder af de förra och materiella, eller naturliga. Er natur, som är död och skapad, kan följaktligen ej sjelf skapa och intaga Guds ställe.

Jag såg derpå en annan djefvul (så kallar man i helvetet dem, hvilka äro befästade i det falska, och hvilkas tro är villfarelse); han kom från helvetet till andeverlden med en liderlig qvinna af deras antal, som beständigt förändra sina behag och sin prydnad samt än visa sig såsom drottningar, än såsom Muser, än såsom Venus; hvilka förändringar hos dem ske genom deras sinnliga och från all inre känsla skiljda föreställningar. Jag frågade honom, om det var hans maka; han sva-

rade: »Hvad är en maka? Jag och mitt sällskap veta det icke, hon är min herrskarinna. Se denna lagerkrans med hvilken hon krönt mitt hufvud; ty jag är en lärd.» — »Hvad tänker man om Gud i ert sällskap?» frågade jag. — »Att det ej gifves någon annan Gud än naturen, hvilken om våren frambringar djur och växter; ty jag tror blott hvad jag ser och känner,» fortfor han, omfamnande skökan. »Till hvilken religion bekännen J er?» frågade jag vidare. »Till ingen religion,» svarade han; »alla religioner äro fabler, uppfunne att förblinda och bedraga folket.» *Jag:* »hvilken föreställning gören J er om himlen?» *Han:* »det är firmamentet, ethern, som sväfvar öfver våra hufvuden; och, hvad englarne angår, äro de antingen solfläckar, eller kometer, eller stjernfall, eller hvad ni behagar.» *Jag:* »hvad är då helvetet?» *Han:* »underjordiska ställen och moras, fulla med grodor och krälande djur, hvaraf inbillningskraften skapar djeflar.» *Jag:* »hvad tänken J om det tillkommande lifvet? om menniskans tillstånd efter döden?» *Han:* »alldeles intet, det är endast jernspöken, fantomer, hvilka man tror sig se uppstiga ifrån grafvarna.»

Så svarade mig denna mennisko-ande, denna innevånare af helvetet; han visste ej en gång, att han lefde efter sin död, sedan han lefvat på jorden. Han hade glömt allt, hvad han hört i andeverlden. Jag ville påminna honom derom samt tala med honom om Gud, englarne och himmelen; men han skyndade bort med ett gapskratt och ansåg mig för vansinnig.

Nu nalkades mig en engel och sade: »Dina tankar och dit tal om skapelsen hafva förvärfvat dig bifall och inträde i vårt sällskap. Jag vill nu visa dig en förebild af skapelsen och lära dig, huru Gud skapat djur och växter af alla slag.» — Engelen förde mig till en stor grönskande äng, der jag fick se fåglar, lysande af de mångfaldigaste färger, af hvilka några flögo omkring i luften, andra sutto på trädens grenar eller med sina

näbbar hackade på rosors blad. Jag märkte bland dessa fåglar dufvor och svanor. — Allt försvann åter, och jag såg nu omkring mig får, gumsar, getter, bockar, kor, oxar, kameler, mulåsnar och hjortar. Äfven dessa försvunno; och jag vände mig mot öster, der jag fick se en trädgård, hvari funnos fruktbärande träd med citroner, pomeranser, oliver, drufvor, fikon, granatäpplen och buskar med alla slags mindre frukter. Då jag sedan vände mig åt söder, såg jag alla sädesslag, såsom hvete, korn, bönor, m. m. och omkring sädesfälten voro blomsterparterrer, fulla med rosor. Mot norr såg jag skogar af kastanier, palmträd, lindar och andra träd med breda blad.

»Alla dessa föremål, som du sett,» sade min ledsagare, »äro äfven så många motsvarigheter mot de englars kärleksböjelser, som nu äro nära dig.» Härpå undervisade han mig om alla de böjelser, mot hvilka dessa ting svarade, och försäkrade, att allt, hvad vi sågo, hus, husgeråd, bord, mat, kläder, metaller, dyrbara stenar, korteligen *allt,* vore motsvarigheter i afseende på englarne; derpå visade han mig också hvars och ens inre tillstånd. »I denna förebild,» fortfor han, »kan du igenkänna hela verldens skapelse. Gud är kärleken och visheten; denna kärleks böjelser och denna vishets föreställningar äro oändliga, och alla jordens skapade föremål äro dessa böjelsers och föreställningars motsvarigheter.

Gud har ingen utsträckning; men han är allestädes närvarande i rummet; han är öfver allt i verlden, från den högsta graden till den lägsta. Dylika motsvarigheter, som i den naturliga verlden, existera äfven i den andliga för englarne, hvilka af Gud emottaga vishet och kärlek; dock med den skillnad, att den andliga verldens motsvarigheter skapas i ögonblicket, efter englarnes inre, i stället för att motsvarigheterna i den naturliga verlden voro skapade i begynnelsen, så att de kunna förnya och

fortplanta sig, på det skapelsen må blifva stadigvarande. I vår verld är den ögonblicklig, i er är den beständig, genom fortplantningen, emedan vår verlds jordar och atmosferer äro andliga, men er verlds naturlige. Det naturliga har blifvit skapadt till det andligas omhölje, för att betäcka och omgifva det, liksom huden omgifver kroppen, barken trädet o. s. v. Deraf kommer det, att er verlds föremål äro beständiga och förnya sig med hvarje år.

I helvetet åter ser man alldeles motsatte ting, som svara mot böjelserna för det onda och föreställningarna om det falska eller osanna. Dessa mot helvetes-andarnes inre svarande föremål utgöras af ohyggliga nattfåglar, vilddjur, maskar, insekter, giftiga växter, stenhopar, moras, ödemarker. Allt detta fysiska onda har ursprungligen ej blifvit skapadt i himmelen och ej heller i den naturliga verlden, utan det har börjat på jorden tillika med helvetet, som uppkom genom afvikelse ifrån Gud och glömska af honom bland de menniskor, hvilka efter sin död blifvit djeflar.»

Under det vi sålunda samtalade med hvarandra, började det buller och den stank, hvilka utgingo ifrån helvetet, att blifva oss odrägliga, och engelen lemnade mig, med befallning att på jorden kungöra hvad jag sett och hört i andeverlden. »Utan kännedom om andeverlden,» tillade han, »kan man hvarken begripa eller förmoda, att skapelsen der är ögonblickligen fortfarande, såsom han äfven var i den naturliga verlden, då denna i begynnelsen skapades af Gud.»

Andra Synen. *

Herren bevärdigade mig att blifva ögonvittne till den yttersta dom, som år 1757 hölls i andeverlden; och jag såg då en stor stad i norr, bebodd af papister och reformerta, hvilken förstördes. Påfven Benedictus XIV, som äfven är öfverhufvud för ett samhälle af katoliker, ankom, vid detta tillfälle, uti en bärstol. Jag talade med honom, och han sade mig att den heliga Skrift vore gudomlig och helgonens dyrkan således en dårskap, samt att man bör tillbedja blott en Gud, hvilken har all makt i himmelen och på jorden. Påfven försäkrade mig, att han velat reformera kyrkan, men att han derifrån blifvit hindrad af många orsaker, hvilka han också uppräknade.

Ej långt ifrån det samhälle, hvilket han styrde såsom påfve, voro allmänna skolor, dit de sändes, hvilkas religion hvarken var ren eller stödd på säkra grunder. Munkar, som blifvit omvände genom rening af sin tro, undervisade der de nykomne andarne, talande med dem om Gud, om Försonaren och om hemligheten af hans ord. De betogo sina lärjungar deras villfarelser, angående påfvens makt, aflaten, romerska kyrkans bruk, men i synnerhet rörande helgonens dyrkan.

För att närmare lära mig känna de af katolikerne tillbedda helgon, lät man hundrade af dem, som visste af sin kanonisering, uppstiga ifrån de lägre regioner, hvarest de vistades. De ställdes bakom mig så, att blott några få visade mig ansigtet. Jag samtalade med en, som kallade sig Zavier, och af hvars tal jag slöt, att han var rubbad till sina sinnen; dock sade han mig, att han trodde sig sjelf vara ett helgon och ville blifva

* Not. Ver. Christ.; Apocalyps. Revel.

dyrkad. De, som stodo bakom mig, sade detsamma. Helt annorlunda förhåller det sig likväl med de sanne, helige i himmelen; ty de veta ej af hvad i anseende till dem föregår på jorden, och de böner, man ställer till dem, höra de lika så litet som deras bilder.

På det min tro i denna punkt måtte blifva fullkomligen stadfästad, såg jag i andeverlden en qvinna af englaskönhet, klädd uti präktiga kläder, hvilken i en medelmåttig höjd visade sig för de Parisare, som äro i andeverlden; hon sade, att hon var Genoveva. Så snart dessa nu ville tillbedja henne, ombytte hon utseende och klädnad och var lik en vanlig qvinna. Hon förebrådde dem allvarligen, att de dyrkade en sådan, hvilken bland sina likar ej aktades högre än en tjenarinna, och uttryckte sin häpnad öfver menniskornas dårskaper.

Vidare såg jag, och betygar högtidligen sanningen deraf, Guds moder, Maria, klädd i hvita kläder, sväfvande öfver mitt hufvud. Hon sade mig, att hon vore Herrans moder, och att Christus verkligen blifvit född af henne, men sedan, såsom Gud, aflagt allt menskligt, som han hade af henne. Sjelf tillbåde Maria honom nu såsom Gud; ty han ville ej anses för hennes son, emedan allt hos honom blifvit gudomligt.

Det är alltså dåraktigt och gudlöst att tillbedja helgon, och en villfarelse att tro dem regera i himmelen tillika med Herran. De regera der lika så litet, som en herde på jorden regerar med konungen, och en portvaktare tillika med sin husbonde. Detta bekräftar Johannes Döparen, sägande: »Jag är ej värdig att upplösa hans skotvång.»

Då lärjungarne i de omtalade allmänna skolorna uti denna punkt äro tillräckligen omvände, synas de likasom menniskor, hvilka hastigt vakna ur en djup sömn, eller komma ur en tjock stinkande dimma in i en ren, balsamisk vårluft. De bjudas då af sina kamrater till fester, der de härligen undfägnas, och ädelt

vin räckes dem i kristall-bägare. Äfven englarne skicka dessa nya gäster hela fat med manna, hvilket fullkomligen, både till smak och utseende, liknar det, som från himmelen nedföll i Israëliternas läger.

Tredje Synen.*

Jag såg en dag i andeverlden en eldkula, omgifven af ett glänsande sken, nedfalla på den andeliga jorden. Jag anmärkte stället, der hon fallit ned; men vid solens uppgång försvann meteoren, och jag fann endast, att jorden på detta ställe var svafvel- jern- och lerhaltig. Hastigt fick jag se tvenne tält, af hvilka det ena stod der eldkulan nedfallit, och det andra på något afstånd, emot söder. Tillika såg jag en ande, hvilken, likasom en blixt, föll från himmelen ned i det första tältet, och kort derpå märkte jag en annan, som stod vid det andra tältets ingång. Jag frågade derföre, hvarföre han nedstörtat från himmelen, och fick till svar: »Emedan jag med munnen bekände en tro, som ej fanns i mitt hjerta. I himmelen upphör nemligen all förställning; det är blott ett språk och en tanke.» Så snart han sagt detta, störtade båda andarne ned i afgrunden, och i stället för de två tälten såg jag nu tvenne bildstoder, af hvilka den ena bar en spira i sin venstra hand, en krona på hufvudet och en bok i den högra handen samt en dyrbar prydnad, besatt med ädla stenar, på bröstet. Den tycktes vara klädd i en drägt, hvars yttersta, fladdrande fållar vidrörde den andra bildstoden. En helvetisk röst, utgående från drakarnes samhälle, ropade, att den första stoden föreställde tron och den andra kärleken. Båda bildstoderne voro af jord, blandad med svafvel, lera

* Not. Ver. Christ.

och jern. Ett regn nedföll nu från himmelen, genomträngde dem och satte deras beståndsdelar i jäsning. Snart såg jag ej mera qvar efter dessa stoder än två högar af förkalkad jord, öfver hvilka sedan grafkullar uppstego.

En annan gång, då jag begrundade denna himmelska sanning, sändes mig ifrån himmelen ett papper, hvarpå hebreiska bokstäfver, alldeles lika de gamles, voro skrifna. Raderna syntes mig krokiga och fulla med accenter eller streck öfver bokstäfverna. De englar, som omgåfvo mig, sade, att de af en enda bokstaf förstodo hela meningen, men förnämligast af radernas och accenternas böjning, hvars betydelse de förklarade för mig. Englarne sade mig vidare, att bokstafven »*H*» i namnen Abraham och Sarah betydde det oändliga och eviga; äfven förklarade de mig, blott genom bokstäfverna, sanna meningen af 2:dra versen i 32:dra Psalmen: »Säll är den menniska, Herren icke tillräknar missgerning.» Dessa englar undervisade mig ock, att den tredje himmelens skrift bestod af bokstäfver, som voro olika böjda, och af hvilka hvar och en hade en bestämd betydelse; att vokalerna endast utmärkte den ton, som motsvarar böjelsen; att man i denna himmel ej kunde uttala vissa vokaler, och att man der alldeles icke hade några sträfva konsonanter, utan att allt vore lent och välljudande. Detta är orsaken, hvarföre många hebreiska bokstäfver äro försedda med en punkt inuti, för att utmärka att de böra lent uttalas. Englarne tillade slutligen, att sträft ljudande bokstäfver och ett sträft uttal kunde finnas i den andliga himmelen, emedan dess innebyggare lefva i det sanna, hvilket kan stå tillsammans med sträfhet, men att det helt annorlunda förhåller sig med det goda eller kärleken, hvaruti den tredje himmelens innevånare lefva.

Fjerde Synen. *

En morgon, sedan jag vaknat, var jag i andanom och såg tvenne englar nedstiga ifrån himmelen, den ena ifrån söder, den andra ifrån öster. Hvar och en af dem satt i en vagn, dragen af två hvita hästar. Den från söder kommande engelens vagn syntes vara af silfver, och den från öster nedstigande engelens af guld. Tyglarne, hvilka de höllo i händerna, liknade morgonrodnaden till färg och glans. Sådane syntes de mig på afstånd. När de kommo mig närmare, så jag dem ej mer sittande i vagnar, utan endast i deras englaskepnad, som är den menskliga. Engelen från öster bar en drägt af purpur, och den från söder en hyacinth-färgad klädning. Så snart de varseblefvo hvarandra under himmelen, skyndade de att kasta sig uti hvarandras armar. Jag erfor, att de på jorden lefvat uti den innerligaste vänskap, och att den ene nu vore i den östra himmelen, der englarne, genom Herren, lefva i kärleken, och den andre i den södra, der de, genom Herren, lefva i vishet.

Efter ett kort samtal om himmelens under och hemlighet, komma de på den frågan: om himmelens väsende egentligen bestode i kärlek eller vishet. De öfverensstämde båda deri, att den ena härledde sig ifrån den andra, men kunde ej blifva ense om deras ursprung. Den engel, som var i visheten, frågade hvad kärlek vore, och fick till svar: »Kärleken kommer från Herran, såsom andelig sol; den är värman och villkoret för englarnes och menniskornas lif. Alla följder af denna kärlek blifva böjelser, af hvilka sedan föreställningar och tankar uppkomma. Visheten är således till sitt ursprung kärlek, och tanken är till sitt ursprung en följd af kärleken. Man kan genom erfarenheten bevisa, att tanken

* Not. Ver. Christ.

är böjelsens form; men det vet man ej på jorden, emedan tankarne äro i ljuset och böjelserna i värmen, hvarföre man väl reflekterar öfver tankarne, men ej öfver böjelserna. Äfvenså förhåller det sig med ljudet och talet. Att tanken är böjelsens form, bevisas genom talet, som är ljudets form. Ljudet motsvarar böjelsen, och talet tanken, hvarföre böjelsen liksom öfverlägger och tanken talar. Man tage ljudet ifrån talet, så är det ej mera något tal; man tage böjelsen från tanken, så är det ej mera någon tanke. Det är således klart, att kärleken är summan af visheten, att himmelens väsende är kärlek och dess existens vishet. Samma förhållande äger rum med det goda och tron; det goda kommer från böjelsen och tron från tanken; följaktligen är tron det godas form; tron kan ej skiljas derifrån.

Englarne talade sedan om många andra ting, hvilka det menskliga förståndet ej kan begripa och det menskliga språket icke uttrycka. Derpå återvände hvar och en till sin himmel. Deras hufvuden syntes liksom omgifna af lysande stjernor; och på afstånd förekommo de mig åter såsom sittande i vagnar.

Knappt hade de kommit mig ur sigte, då jag till höger märkte en trädgård med oliver, fikon, vindrufvor, lagrar och palmer. Emellan dessa träd, som voro planterade enligt deras motsvarigheter, såg jag englar och andar spatsera omkring och samtala med hvarandra. Englaandar, kallas de, hvilka i andeverlden förberedas till himmelen, der de sedan blifva verklige englar. En af dessa andar sade till mig: »Vill du komma med mig i vårt paradis? Du skall der få se och höra underbara saker.»

Jag följde honom och han sade vidare: »Alla, som du här ser, äro genom kärleken till det sanna i vishetens ljus. Ej långt härifrån ligger ett tempel, hvilket vi kalla vishetens tempel. Hvar och en, som tror sig veta mycket, ser ej detta tempel; och så förhåller det

sig äfven med den, som tror sig veta nog. Allraminst ser dock den, hvilken tror sig hafva sin kunskap af och genom sig sjelf; ty dessa andar hafva icke alla lika receptivitet för det himmelska ljuset, genom kärleken till den rena sanningen. Denna rena vishet består uti att se vid det himmelska ljuset och finna, att allt vårt vetande förhåller sig till det vi icke veta, såsom en vattendroppe till verldshafvet. Den, som är öfvertygad om denna sanning, ser i den himmelska lustgården vishetens tempel; ty detta tempel är synbart blott genom det inre ljuset.»

Jag, som genom vetenskap och förstånd var innerligen öfvertygad, att menniskan ej vet något, jag såg templet. Det var upplyftadt öfver jorden och hade fyrkantig form och ett förundransvärdt byggnadssätt. Murarne voro af kristall, men taket af genomskinlig jaspis, präktigt hvälfdt och inuti prydt med dyrbara stenar. Man uppsteg till templet på en alabaster-trappa, omgifven af lejon med deras ungar. Jag gick in och såg cherubim kringsväfva under hvalfvet och hastigt åter försvinna. Golfvet bestod af cederplankor; och hela templet tycktes, i anledning af hvalfvets och väggarnas genomskinlighet, bestå af idel ljus. Jag upprepade för engla-anden, min ledsagare, hvad jag hört af de båda englarne om kärleken och visheten; och han frågade mig, om de ej talt med mig om det tredje, eller användandet och utöfningen. »Utan användningen,» sade han, »äro kärleken och visheten döda. Utan vishet är kärleken ett intet, och utan användningen är visheten intet. Men så snart kärleken, genom visheten, öfvergår till utöfning, då är den verklig, och då stå ändamål, orsak och verkan tillsamman. Ändamålet är intet, om det ej genom orsaken leder till verkan. På lika sätt äro godheten och tron intet utan gerningar. Böjelserna och tankarna äro ett intet utan verkställighet, och viljan och förståndet äro döda utan handling. Detta inser du klar-

ligen här i templet, der himmelens ljus upplyser ditt inre. Det gifves intet fullständigt, som ej består af trenne; och i ordets andemening betecknar »Tre» det fullkomliga talet.»

Jag nedsteg från vishetens tempel; och medan jag gick i lustgården, såg jag flera menniskor, hvilka sutto under lagrar och åto fikon. Jag nalkades till dem; och de räckte mig några af sina fikon, hvilka förvandlades till vindrufvor, då jag tog dem i handen. Engla-anden sade till mig: »Dessa fikon hafva i din hand förvandlat sig till drufvor, emedan, i motsvarigheterna, fikon betyda kärlekens godhet och sedermera trons hos den yttre eller den naturliga menniskan. Drufvorna beteckna kärlekens godhet och trons godhet hos den inre eller andeliga menniskan: och emedan du älskar det andeliga, måste denna förvandling ske i anseende till dig, ty i vår verld existerar och förändrar sig allt efter motsvarigheter.»

Jag önskade veta, huru menniskan kunde göra det goda genom Herran och dock tro, att hon gjorde det af sig sjelf. Jag frågade dem, som åto fikon derom, och de svarade mig: »Vi begripa, att Gud verkar i menniskan och genom menniskan, då hon icke vet det. Visste hon det, och sedan handlade af sig sjelf, skulle hon ej göra annat än ondt: ty allt, hvad menniskan gör af sig sjelf, kommer från det, som tillhör henne, d. v. s. från det onda. Detta leder menniskan att, i afseende på frälsningen och saliggörelsen, tillskrifva sig sjelf en förtjenst, som hon fråntager Gud; hvilket är en orättvisa och gudlöshet. Om det goda, Herren verkar hos menniskan genom den helige Ande, hade inflytelse på hennes vilja och gerningar, så skulle detta goda vanhelgas och orenas; men det kan icke Gud tillåta. Menniskan kan likväl tro, att det goda, hon gör, kommer från Gud, och kalla det »det goda af Gud genom menniskan;» hvilket vi dock icke begripa.» — »J begripen det icke,»

svarade jag, »emedan J dömen och tänken efter blotta utseendet, efter skenet. J tron, att allt, hvad menniskan tänker, tror, vill och säger, är *i* och följaktligen *af* henne sjelf, emedan J tron, att hon har lifvet uti sig sjelf (lefver i sig sjelf), då hon likväl ej är annat än dess organ, redskap, dess verktyg och dess receptakel. Herren allena är lifvet och har det i sig sjelf.

Lifvet består i kärleken och visheten, som utgår af Herran. Menniskan emottager det och tror, att det kommer ifrån henne sjelf, emedan hon känner det inom sig. Derom kan man öfvertyga sig genom jemförelse med känseln, hörseln, lukten, smaken och synen. Allt, hvad som beror af dessa sinnens organer, känner man inom sig sjelf, oaktadt det kommer utifrån. Så förhåller det sig äfven med det inre eller de andeliga sinnenas organer, hvilka emottaga helvetets inflytelser och göra det med nöje, då Guds inflytande blifvit aflägsnadt genom den fria viljan; men med afsky, när den himmelska inflytelsen får verka på den inre menniskan, Lifvet, som kommer från Herran, modifieras hos menniskan efter hennes organisation. Anden, hvilken Gud gifver och leder, verkar genom kroppen, såsom sitt redskap; ty menniskans handling är hennes ande i verksamhet. Man får häraf icke sluta, att Gud ingjuter sig sjelf i hvarje menniska, eller att hon är en del af Gud; de som tro detta, äro onda andar och visa sig i helvetet såsom stinkande lik. Sanningen är, att, om anden är kärlek, är handlingen äfven kärlek, men om anden är tro utan kärlek, så är dock handlingen tro utan kärlek, d. v. s. en naturlig tro, full af begär efter förtjenst och vida skiljd från kärlekens tro, som ej eftersträfvar någon förtjenst, utan tillskrifver Gud allt.»

Man svarade mig: »Din tanke synes oss riktig; men vi förstå den ej fullkomligt.» — »Den synes eder riktig,» svarade jag, »i kraft af det allmänna förståndet, hvilket utgår från det himmelska ljus, som finnes hos

menniskan, då hon mottager sanningen; men J begripen den icke genom edert eget förstånd, hvilket härrör från verldens ljus. Det gifves tvenne slags förstånd och tvenne slags tankar, inre och yttre, andliga och naturliga. Hos den vise äro de ett; och J sjelfve kunnen förena dem, om J vänden eder till Herren och afskyn det onda.»

Nu förstodo dessa ande-menniskor mig. Jag tog några qvistar af en lager, hvarunder vi sutto, räckte dem dessa qvistar och frågade, om de trodde dem komma ifrån Herren eller från mig. De svarade, att de erhöllo dem genom mig; och genast uppblomstrade qvistarne i deras händer. Då jag vände mig om, såg jag på ett bord af cederträ, under en grönskande oliv, kring hvars stam en vinranka slingrade sig, mina båda skrifter om englavisheten, angående den gudomliga kärleken och den gudomliga visheten samt angående Försynen.

Då jag gick ur trädgården, sade engla-anden, min ledsagare, till mig: »Jag vill nu tydligen visa dig hvad tro och kärlek, deras förening och åtskiljande äro. Sätt ljus och värma i stället för kärlek och tro, så skall det blifva klart för dig; ty tro är till sitt väsende sanning, hvilken härflyter från visheten, och kärleken är till sitt väsende böjelserne, hvilka härleda sig från det goda. Men, nu är i himmelen sanning af vishet, ljus och böjelse af kärleks-värma. Du känner det ljus och den värma, hvari englarne äro; deraf skall du begripa hvad tro och kärlek, hvad tro utan kärlek, och tro med kärlek är. Den sednare är vårens värmande, alstrande och lifgifvande ljus; den förra är vinterns kalla, förstelnade ljus.»

Femte Synen. *

Ingen känner ännu hvad himmel och himmelsk glädje är. De, som härom hafva tänkt något, hafva fattat ett så groft och allmänt begrepp derom. att det knappt är något. Af andar, som nyligen kommit till andra lifvet, har jag bäst kunnat få lära känna, hurudant begrepp de gjort sig om himmel och himmelsk glädje: ty när de öfverlemnas åt sig sjelfva, likasom vore de i verlden, så tänka de likadant. Jag vill blott anföra några exempel.

Några, som äfven i verlden blifvit ansedde såsom mer upplyste i Ordet, än andre, hade fattat en så falsk tanke om himmelen, att de förmenade sig vara i himmelen, när de voro uppe i höjden, och att de derifrån kunde styra det, som nedre var, och således alltid vara i egen ära och i högre anseende än andra. Som desse voro i en sådan fantasi, så, på det de måtte veta att de voro i falskt begrepp, upplyftes de i höjden, och fingo derifrån regera något, som fanns längre ned. De funno nu med skam, att detta var en inbillnings himmel, och att himmelen ej bestod uti att vara högt uppe, utan allestädes, hvarhelst den vistas, som har kärlek till Gud och nästan, eller bär Herrens rike hos sig; ej heller att himmelen består i att vilja lysa öfver andra och vara högre än de. Ty att vilja vara större än andra, är icke himmel, utan helvete.

En ande, som i det lekamliga lifvet varit mäktigare, än de fleste andre, bibehöll i andra lifvet begäret att vilja regera och befalla, men det sades honom, att han nu var i ett annat rike, som är evigt; att hans regerings-välde på jorden nu var dödt, och att nu anses hvar och en ej annorlunda, än efter det goda och sanna,

* Not. Arcan Cœlest.

och efter den Herrens barmhertighet, hvari man är; äfvensom att detta rike förhåller sig såsom på jorden, der ingen blir ansedd och aktad för annat än för sina rikedomar och för den ynnest, hvari han står hos regenten. Rikedomarne här äro godt och sannt; och regentens ynnest är Herrens barmhertighet; om han annorlunda ville regera, vore han en upprorsstiftare, ty han är i en annans rike. När han hörde detta, blygdes han.

Jag har talt med andar, som trodde att himmel och himmelsk glädje bestodo i att vara den störste; men dem blef sagdt, att i himmelen är den störst, som är minst; ty den, som vill vara minst, har största lycksaligheten, och är således den störste. Hvad är att vara störst, annat än att vara den lyckligaste? Detta eftersträfva de mäktige genom sin makt, och de rike genom sina rikedomar. Vidare sades, att himmelen ej består i åstundan att vara den minste för att blifva den störste; ty då fiker man likväl och har begär efter att vara den störste; utan himmel är det, att man af hjertat vill andra bättre än sig sjelf och vill tjena andra för deras lycksalighets skull, ej af något ändamål för sig sjelf, utan af kärlek.

Några andre andar hade ett så groft begrepp om himmelen, att de trodde, det allt endast berodde på att blifva der insläppt: ja, att himmelen är en sal, der man inlåtes genom en dörr, och blir införd af dörrvaktaren.

Andre andar trodde åter att himmelen bestode i en sysslolös lefnad, hvarunder man betjenas och uppassas af englar; men till sådana blef sagdt, att aldrig någon lycksalighet bestod uti att vara i hvila, och att derifrån vilja hafva sällhet; ty på det sättet skulle hvar och en vilja ha andras lycksalighet för sin egen skull, och när hvar och en finge en sådan, skulle ingen äga den; ett sådant lif vore icke ett verksamt, utan ett sysslolöst lif, hvari de skulle tråna bort, då de likväl borde veta, att utan ett verksamt lif gifves ingen lifvets lycksalighet.

Englalifvet består i nytta och kärleks-godheter; ty englarne njuta ingen större lycksalighet än att undervisa och lära de andar, som från verlden ankomma, äfvensom att tjena menniskor och styra de onda andar, som hos dem finnas, att de ej må öfverskrida sina gränser, samt att hos sjelfva menniskorna ingifva det goda; äfvenså att uppväcka de döde till evigt lif, och sedermera, om det är möjligt och själarne äro sådane, att föra dem in i himmelen. — Af allt detta finna de mera lycksalighet, än att det någonsin kan beskrifvas. Sålunda äro de Herrans afbilder och sålunda älska de nästan mer än sig sjelfva; derföre är detta himmelen. Orsaken, hvarföre ock englalycksaligheten består i nytta, kommer af nytta, och förhåller sig alldeles efter nyttan, det är, efter de godheter, som äro från kärleken till Herren och nästan. Dem, som haft det begrepp, att den himmelska glädjen bestod i att vara sysslolös, och i overksamhet njuta en evig fröjd, — dem blef (sedan detta var sagdt, och på det de måtte skämmas) gifvet att förnimma, hurudant ett sådant lif skulle blifva. Det förnams då vara ett det allrabedröfligaste lif; så att de, när sålunda all glädje försvann, begynte, efter en helt ringa tids förlopp, att ledsna och finna afsmak derför.

En viss ande, som under sin lefnad i verlden räknades bland dem, hvilka ägde den mesta upplysning i Ordet, hade det begreppet om den himmelska glädjen, att den bestod i en härlighets-glans, sådan som ljuset är, när de gyllene solstrålarne börja visa sig. Hans mening föll således äfven på en sysslolös lefnad; men på det han måtte få veta, att han var i osannhet, gafs honom ett sådant ljus, och han var midt i detta ljuset. Då fägnades han så, att, efter hvad han ock sade, han liksom var i himmelen; men han kunde icke länge uthärda der, ty han ledsnade småningom, och glädjen blef alldeles ingen.

Några andar, som varit de allralärdaste, sade att

den himmelska glädjen bestode i en lefnad utan att bevisa kärlekens godheter, men blott uti att lofva och prisa Herran, hvilket, efter deras tanke, skulle utgöra ett verksamt lif. Men dem sades, att ett rätteligen verksamt lif icke består endast i att lofva och prisa Herren, utan är detta blott en verkan af ett sådant lif. Herren har ju icke behof af några lofsägelser, utan vill att man skall bevisa kärlekens godheter. I mån af dessa, får man salighet af Herren. Men desse höglärde män kunde likväl icke i dessa godheter af kärlek till nästan finna något begrepp om glädje, utan om träldom. Dock intygade englarne, att detta var den största frihet, och med den en outsäglig lycksalighet förenad.

Nästan alla, som från verlden komma till andra lifvet, mena, att helvetet är likadant för alla, och himmelen likaså. Likväl finnas på begge ställena oändeliga olikheter och variationer, så att den ene aldrig har alldeles lika helvete, eller alldeles lika himmel, som den andre; äfvensom det icke heller gifves en enda menniско-ande eller engel, som är alldeles lik den andra. Endast jag om andarne tänkte, att tvenne kunde vara hvarandra alldeles lika eller jemngoda, så kände de en rysning, sägande, att allt det, som utgör ett, bildas af harmonien emellan flera, dock att hvarje del är for sig, — att detta »*enda*» är sådant, som harmonien är. Vidare sade de, att aldrig något kan hafva bestånd, som är absolut ett, utan det måste vara ett harmoniskt, d. v. s. ett af samstämmiga ting bestående »enahanda.» Således utgör hvarje samfund i himlarne ett, och alla samfund tillsammantagna, eller hela himmelen, utgöra ett; och detta sker af Herren allena, genom kärleken. En engel uppräknade endast de allmänna slag af andarnes eller den första himmelens fröjder, vid pass till 478. Deraf kan man sluta, huru många oräkneliga andra slag finnas, som äro mindre allmänna, och åter huru många ännu mera oräkneliga arter, som höra under hvarje slag.

När nu så många slags fröjder finnas der, eller i den första och lägsta himmelen, huru oändeligt många slag af sällheter finnas icke då i engla-andarnes himmel, och ännu mera i sjelfva englarnes himmel!

Några onda andar föllo en gång på den tanken, att en annan himmel gåfves än Herrans; och dem tilläts att söka derefter, hvar de kunde. Men de blefvo slagne med skam, och funno ingen annan himmel. Onde andar rusa nämligen alltid fram i ursinnighet, så väl af hat till Herran, som af helvetiska qval, och få derunder sådane galna fantasier.

Himlarne äro tre: den förste, der gode andar äro; den andre, der engla-andarne finnas; den tredje, der englarne äro. Såväl andarne, som engla-andarne och sjelfva englarne, fördelas uti himmelska och andeliga. Himmelske äro de, som genom kärlek undfått tro af Herran; sådane voro de af den äldsta församlingen. Andeliga äro de, som genom troskunskaper undfått af Herren kärlek till nästan, och handla i enlighet med densamma.

En ande ställde sig vid min venstra sida och frågade: om jag visste, huru han kunde inkomma i himmelen? Jag fick svara honom, att inlåtandet i himmelen hör Herren allena till, som ensam känner huru man är beskaffad. Ganska många, som komma ifrån verlden, äro så beskaffade, att de icke söka annat än att komma in i himmelen, utan att för någon del veta hvad himmel och himmelsk glädje är, eller att himmel är inbördes kärlek, och att himmelsk glädje är glädjen af en sådan kärlek. Derföre måste de, som äro i okunnighet härom, först undervisas hvad himmel och himmelsk glädje äro, och det genom liflig erfarenhet, såsom det ock skedde med denne nykomne ande, som likaledes ville in i himmelen. På det han skulle begripa hvad himmel vore, öppnades hans inre, så att han erfor något af den himmelska glädjen. Härvid började han

jemra sig och pinas, bönfallande att han måtte bli fri, sägande sig ej kunna lefva för ångest. Hans inre blef nu åter tillslutet för himmelen, då han genast kände sig återställd. Deraf kan ses, med hvad samvetsagg och ångest de pinas, som endast få något litet tillträde till himlen, då de ej äro dertill skicklige.

Några andre andar traktade efter att inkomma i himmelen, icke vetande hvad himmel var. Åt dessa blef sagdt, att för dem, som icke äro uti kärleks-tro, är det lika så farligt att komma i himmelen, som in i elden. Men likväl fortforo de att längta efter himmelen. När de nu kommo till första förgården, eller till engla-andarnes lägre sfer, blefvo de så slagne, att de kastade sig hufvudstupa tillbaka. Deraf fingo de veta huru farligt det är äfven att endast nalkas himmelen, innan man förut blifvit beredd af Herren att emottaga trons affektioner eller kärleksböjelser.

En ande, som i lekamliga lifvet ansett hor för ingenting, blef ock, efter sin åstundan, insläppt till himmelens första gräns. När han kom dit, började han våndas och känna hos sig en aslik stank, tills han ej vidare kunde uthärda dermed. Hade han kommit vidare, tyckte han liksom han skulle förgåtts, hvarföre han nedkastade sig på den nedre ande-jorden, helt förbittrad deröfver, att han vid himmelens första gräns skulle råka i sådana qval. Detta berodde derpå, att han då kom i en sfer, som var alldeles stridande mot horeri. Han är nu ibland de olycksalige.

Nästan alle, som komma till andra lifvet, veta icke hvad himmelsk sällhet och lycksalighet äro; ty de veta icke hvad och hurudan invärtes glädje är, utan hafva blott en känsla af kroppsliga och verldsliga fröjder och förnöjelser. De mena, att det finnes ingenting, hvarom de äro i okunnighet; då likväl lekamliga och verldsliga fröjder äro, i jemförelse med de förra, ett intet och en orenlighet. På det de fromme, som icke veta hvad him-

melsk glädje är, må få lära känna det, föras de först till paradisiska föremål, som öfvergå all deras föreställning och begrepp. De tro att de inkommit uti det himmelska paradiset; men de underrättas, att detta icke är den egentliga himmelska lycksaligheten, hvarföre de få känna glädjen mera till deras inre tillstånd, så vida de nämligen kunna förnimma densamma.

Sedan upplyftas de i fridens tillstånd, äfvenledes till deras innersta, och erkänna, att intet deraf någonsin kan utsägas eller tänkas. Omsider komma de i oskuldstillståndet, likaledes till deras innersta känsla; och härigenom få de veta hvad som är verkligt, andeligt och himmelskt godt.

Några, som ej visste hvad himmelsk glädje var, blefvo, emot sin förmodan, upplyftade uti himmelen, sedan de likväl först blifvit försatte i ett sådant tillstånd, att de kunde upplyftas. De blefvo nämligen söfde till det kroppsliga och till sina fantasier. Derifrån hörde jag en säga till mig, att han nu först hade känsla af huru stor glädje det var i himmelen och att han funnit sig högeligen bedragen, i det han förut haft ett helt annat begrepp derom. Han sade sig nu känna hela sitt innersta vara outsägligen högre stämdt, än det någonsin varit under den största njutning i det lekamliga lifvet, samt kallade den vällust, hvaraf man der förnöjes, en otäckhet.

Hos dem, som upplyftas till himmelen, för att få veta hurudan den är, söfves antingen det kroppsliga jemte fantasierna (ty med dessa, som medföras ifrån verlden, kan ingen ingå i himmelen); eller ock omgifvas de med en sfer af andar, hvarigenom allt det, som hos dem är orent och väcker misshällighet eller söndring, på ett underbart sätt tempereras. Hos några blir det inre genast öppnadt, hos andra sker annorlunda, allt efter deras lefverne och de böjelser, de dermed ådragit sig.

Några andre andar åstundade veta hvad himmelsk glädje vore. Detta fingo de förnimma i sitt allrainnersta, och ända till den grad, att de ej mera kunde uthärda. Likväl var detta icke ren englaglädje; den var knappast såsom något det allraminsta engla-artad. Detta fick jag förnimma genom meddelning af denna deras glädje, hvilken var så ringa, att den hos mig förorsakade någon kylighet. De ansågo den dock såsom något i högsta måtto himmelskt, efter som den intog deras innersta. Häraf märkes klart, ej allenast att det i himlen gifves flera grader, utan ock att det innersta hos den ene knappt går upp emot det yttersta eller mellersta hos en annan; äfvensom att när någon undfår det, som intager hans innersta lif, så är han i sin himmelska glädje, men det, som är ännu mera innerligt, kan han icke fördraga, utan det blir honom plågsamt.

Några andar blefvo insläppte i första himmelens oskuldshimmel, och talade med mig derifrån, samt bekände att glädje- och fröjdtillståndet är sådant, att det aldrig af något begrepp kan fattas. Men detta var blott i första himmelen; ty det finnes tre himlar, och i hvar och en af dem är ett oskuldstillstånd, med sina oräkneliga åtskillnader och höjdgrader.

Men på det jag måtte få veta hvad och hurudan himmelen är, och den himmelska glädjen, har jag af Herren fått länge och ofta förnimma förnöjelserne af de himmelska fröjderna. Om detta allt äger jag derföre den lifligaste erfarenhet och noggrann kännedom, fastän jag ej förmår beskrifva detsamma. Att man likväl må hafva något begrepp om hvad det är, så må jag nämna, att det är en affektion af oräkneliga förnöjelser och fröjder, hvilka framställa någon samtidig eller samvarande gemensamhet. Uti denna gemensamma sinnesbeskaffenhet finnas åter nya sammanstämmelser och harmonier af oräkneliga andra affektioner, hvilka komma till förnimmelse, icke hvar för sig och särskilta, utan

mera otydligt, emedan förnimmelsen sträcker sig till de största allmänligheter. Likväl har jag fått förnimma, att oräkneliga ting äro deri inneslutna, det ena i sådan ordning med det andra, att det aldrig kan beskrifvas. Dessa oräkneliga ting äro sådana, som de af himmelens ordning härflyta. En sådan ordning är det i affektionens minsta delar, hvilka endast såsom något »det gemensammaste Ett» framställas och fattas, allt efter hvars och ens emottagningsförmåga. Med ett ord: oräkneliga ting, men i den ordentligaste form, innehållas i hvarje gemensamhet, och der finnes intet, som icke lefver och är intagände för det innersta; ty de himmelska fröjderna utgå innerst ifrån. Jag har ock förnummit, att glädjen och förnöjelsen kommo likasom från hjertat, spridande sig med största lenhet genom alla de innersta fibrerna, och med en sådan innerlig känsla af sällhet, att fibern var liksom idel fröjd och förnöjelse. Likaså förhåller sig med all förnimmelse och känsla, som deraf härflyter; den är lefvande af outsäglig lycksalighet. Glädjen ifrån kroppens välluster är, emot dessa fröjder, såsom en grof och qväljande dunst, mot den renaste och finaste himlaluft.

På det jag måtte få veta, huru det förhåller sig med dem, som åstunda komma till himmelen, men ej äro sådane, att de der kunna vara, så hände, att när jag var i ett englasamfund, syntes mig en engel såsom ett barn, med en krans af himmelsblå, skinande blomster omkring hufvudet, och med blomkransar af andra färger omkring bröstet. Deraf fick jag igenkänna, att jag var i ett samfund, der kärlek till nästan var rådande. Då insläpptes i samma samfund några fromma andar, som straxt vid inträdet blefvo mycket förståndigare, och talade såsom engla-andar. Derefter inlätos äfven några sådane andar, som af sig sjelfve ville vara oskyldige och menlöse, hvilkas tillstånd föreställdes mig genom ett barn, som med munnen utspydde mjölken; så förhåller det sig med desse. Sedan fingo de tillträde, som mente

sig af sig sjelfve vara förståndige; deras tillstånd föreställdes genom deras ansigten, hvilka syntes ovanligt spetsiga, men i öfrigt ganska vackra. De tycktes äfven hafva på hufvudet spetsiga hattar. och syntes icke hafva köttaktiga menniskoansigten, utan sågo ut såsom uthuggna beläten, utan lif. Sådant är deras tillstånd, som tro sig af sig sjelfve vara andelige, eller af sig sjelfve kunna hafva tron. Andre andar fingo ock företräde, men dessa kunde alls icke qvarblifva; utan intogos af häpnad, blefvo ängslige och flydde skyndsamt derifrån.

Själarna, som komma till andra lifvet, äro alla i okunnighet om hvad himmel och himmelsk glädje är. De fleste mena det vara en glädje, hvari man kan inlåtas, huru man än må hafva lefvat: äfven om man hatat sin nästa och tillbragt sitt lif i de gröfsta brott.

Sjette Synen. *

Menniskan har om helvetet, likasom om himmelen, icke annat än ett högst allmänt begrepp, hvilket är så mörkt, att det är så godt som intet. De t. ex., som aldrig varit utom sina hyddor uti skogen, kunna väl hafva ett generelt begrepp om jordklotet, men känna icke kejsardömen, eller konungariken; än mindre regeringsformer. samhällenas inre och samfundslefnaden. Men förrän de känna allt detta, äga de endast de allmännaste begrepp om jordklotet, hvilket begrepp är nästan intet. Likaså nu om himmelen och helvetet: då likväl på begge dessa ställen finnas oräkneliga ting, och obeskrifligt mycket mer, än på något verldsklot. Huru oräkneliga tingen der äro, kan slutas endast derutaf, att, såsom aldrig någon kan hafva en lika himmel med en

---

* Not. Arcan. Cœlest.

annan, så kunna icke heller tvenne hafva ett lika helvete; och detta oaktadt komma likväl alla själar, som blifvit skapade och varit i verlden, allt ifrån första skapelsedagen, till ettdera stället och församlas der.

Såsom kärleken till Herren och kärleken till nästan samt glädjen och sällheten, som deraf härflyta, utgöra himmelen; så är det tvärtom hatet emot Herran och emot nästan samt straffet och plågorna, hvilka följa deraf, som utgöra helvetet. Det gifves oräkneliga slag af hat, och ännu oräkneligare äro de derunder hörande synnerliga arterna; äfven så många äro helvetena.

Såsom himmelen af Herran, genom den inbördes kärleken, utgör likasom en menniska och en själ. och således syftar på ett och samma ändamål öfver allt, nämligen att alla skola blifva bevarade och frälste i evighet, — så äfven helvetet i motsatt förhållande. Af egennyttan, genom sjelf- och verlds-kärleken, det är, genom hatet, utgör det en djefvul och ett sinne, och syftar således på ett enda ändamål, som är att förderfva och fördöma alla i evighet. Flere tusende gånger har jag förnummit att deras bemödande är sådant; hvarföre, om Herren icke hvart enda ögonblick bevarade alla, skulle de förgås.

Men i helvetena införes af Herran en sådan form och en sådan ordning, att andarne hållas bundne och kedjade vid sina egna lustar och fantasier. i hvilka också sjelfva deras lif består. Detta lif, så vida det är dödens, vändes i fasliga och obeskrifliga plågor; ty deras högsta lifs nöje består deri, att den ene kan straffa, pina och plåga den andre. Härtill betjena de sig af sådana konster, som i verlden äro alldeles okända. Genom dessa veta de att påföra de finaste känslor, alldeles såsom de ännu voro i kroppen, äfvensom fasliga och förskräckliga fantasier, jemte bäfvan och förskräckelse m. m. d. Djeflaskaran finner en så stor vällust i detta, att om de kunde öka och skärpa dessa plågor ocb smärtor i oänd-

lighet, skulle de ändock icke vara nöjde, utan ännu ytterligare önska mera. Herren gör dock deras bemödanden om intet, och lindrar plågorna.

Sådan är jemvigten i det hela och hvarje del uti andra lifvet, att det onda straffar sig sjelft, så att i det onda ligger det ondas straff, likaså i det osanna, hvilket faller tillbaka på honom, som är i det osanna. Sålunda ådrager sig hvar och en sjelf sitt straff och sina plågor, och löper in i den djeflaskara, som sådant föröfvar. Herren kastar aldrig någon i helvetet, utan vill utleda alla derifrån. Än mindre leder han någon in i plågor; utan, som den onde anden sjelf rusar dit, så vänder Herren allt straff och plåga till godo och till någon nytta. Aldrig kan något straff gifvas, att icke dervid hos Herren är något ändamål af nytta; ty Herrans rike är ett rike af ändamål och nyttor. Men de nyttor, som de i helvetet kunna åstadkomma, äro ytterst låga och ringa, dock när de olycklige befinna sig i dem, äro de icke i så stora qval; då åter nyttan upphör, släppas de tillbaka i helvetet.

Hos hvarje menniska äro åtminstone två onda andar och två englar. Genom de onda andarne har menniskan gemenskap och sammanhang med helvetet, och genom englarne med himmelen. Utan gemenskap och samband med begge dessa ställen, kan menniskan icke lefva en enda minut. Således är hvarje menniska i något samfund af helvetiska andar, hvilket hon alldeles icke vet. Deras plågor meddelas dock ej henne, emedan hon är stadd i beredelse till det eviga lifvet. Det samfund, hvari hon varit, visas henne också i det andra lifvet; ty hon kommer in i detsamma igen, och således in i det lif, som hon hade i verlden. Derifrån fortsätter hon sin fart antingen till helvetet, eller upptages hon till himmelen. En menniska, som icke lefver i kärlekens goda och icke låter sig ledas af Herren, är således en af de helvetiske andarne, och blir äfven efter döden en djefvul.

Förutan helvetena finnas ock förödelser, om hvilka mycket talas i Ordet. Man medför nämligen till det andra lifvet mycket, af bedrifna synder, oräkneliga ondskor och osannheter, hopar dem på hvarandra och förenar dem. Hos dem, som i öfrigt lefvat fromt, måste derföre, innan de kunna upplyftas till himmelen, deras ondskor och osannheter förskingras. Denna förskingring kallas förödelse; och af sådana förödelser äro flera slag; de äro längre eller kortare. En del menniskor blifva inom en kort tid upptagne till himmelen; en del straxt efter döden.

På det jag måtte få se deras plågor, som äro i helvetet, äfvensom deras förödelser, hvilka vistas på den lägre jorden, har jag några gånger blifvit dit nedsläppt (att nedsläppas till helvetet, är icke att flyttas från ställe till ställe, utan är ett inlåtande i något helvetiskt samfund, under det att menniskan blir på samma rum som förr). Men blott denna erfarenhet har jag här tillstånd att anföra; jag förnam tydligen att liksom en pelare omgaf mig; denna pelare blef kännbart tillökt, och det blef mig ingifvet, att detta var den kopparmur, om hvilken talas i Ordet. Den utgjordes af engla-andar, på det jag utan fara måtte kunna släppas ner till de olycklige. När jag då var der, hörde jag ömkansvärda jemmerrop, ungefär sålunda: »Ack Gud! ack Gud! förbarma dig öfver oss!» och detta varade länge. Jag fick äfven tala med de olycklige, och rätt mycket. Isynnerhet klagade de öfver de onde andarne, att deras enda åtrå och brånad var att plåga dem. De voro i förtviflan, sägande sig tro, att plågan skulle blifva evig; men mig blef det gifvet att trösta dem.

Sjunde Synen. *

De hatfulle förvaras uti ett högst stinkande helvete, hvarest de förnöjas af stanken till den grad, att de gifva den företräde framför den angenämaste lukt; sådan är deras grymma natur, och den deraf härflytande fantasien. Ifrån detta helvete utdunstar också verkligen en sådan stank. När detta helvete öppnas, som sällan sker, och då endast något litet, så framångar derifrån en så förfärlig stank, att andarne i grannskapet icke kunna stanna qvar.

Några genier, djefla-andar, eller fastmera furier, blefvo en gång derifrån utsläppte, på det jag måtte få veta hurudana de äro. De uppfyllde sferen eller luftkretsen med en så giftig och pestartad ånga eller dunst, att de andar, som voro omkring mig, icke kunde qvarblifva; och den hade tillika en sådan verkan på min mage, att jag måste kräkas. De visade sig under hamn af barn af temligen hyggligt utseende, med förborgade dolkar, hvilka de kastade åt mig, och hade i händerna käril. Deraf fick jag veta, att de ärnade dräpa antingen med dolk eller med förgift, under utseende af oskuld och menlöshet; men sjelfve voro de nakne och becksvarte. De blefvo dock genast kastade tillbaka i sitt as-stinkande helvete. Jag hade då tillfälle att anmärka, huru de föllo dit ned; de foro framåt venster, i det planum, som hör till venstra tinningen, och det till ett långt afstånd, utan att stiga nedåt; men sedan föllo de ner, först i en eld, som visade sig, sedan i en eldblandad rök, såsom ur en ugn. Straxt derpå foro de under denna ugnen framåt, hvarest voro flera de allramörkaste hålor, sträckande sig alltjemt nedåt. Under

* Not. Arcan. Cœlest.

vägen hvälfde de beständigt i sinnet och stämplade på ondt, och det isynnerhet emot de menlöse. När de föllo genom elden, jemrade de sig mycket. För att igenkänna dem, hvadan och hurudana de äro, så synes, när de blifva utsläppte, att de hafva en kopparring, besatt med taggar, hvilken de krama med händerna, och vrida af och an; hvilket är ett tecken, att de äro sådane, samt ock att de äro bundne.

De andar, som så förlustas i hat och deraf härrörande hämdbegär, att de ej allenast icke äro nöjde med att förderfva kroppen, utan hafva ock lust att förstöra själen, dessa nedsläppas neråt, genom en den mörkaste håla, åt jordens allranedersta ställen, på ett djup allt efter graden af deras hat och deraf härflytande hämd. Hos dem injagas derunder en svår förskräckelse och bäfvan, och de hållas tillika i sin hämdlystnad. I den mån denna ökas, släppas de allt djupare ned; sedan skickas de till ett rum under ett annat helvete, hvarest ses grufliga, stora och stinna ormar, och det så lifligt som vore de verkliga. Af dessa ormar bitas de pinsamt, och de känna dessa bett vara ytterst hvassa och giftiga. Dessa plågor erfara andarne ganska tydligt. De motsvara deras lif och kännas på samma sätt som kroppsliga åkommor erfaras af dem, som äro i kropp stadde. Dessemellan lefva dessa andar i grufliga fantasier, och detta i flera sekler, ända tills de ej vidare veta, att de varit menniskor. Annorlunda kan det grymma lif, som de af hat och hämd förvärfvat sig, icke utsläckas.

Emedan hatets och hämdens slag äro oräkneliga, och deras arter ännu oräkneligare, och det ena slaget icke har ett lika helvete, som det andra, samt det således är omöjligt att i ordning uppräkna hvart och ett, så kan här endast i korthet anföras hvad jag sett.

En gång kom en ande till mig, hvilken såg ut som en ädling (jag har alltid sett dem såsom på ljusa dagen och än tydligare, men med min invärtes syn, emedan

det är mig af Herrans gudomliga barmhertighet gifvet att vara ibland andar). Vid första ankomsten, nickade han på ett förställdt vis och lät förstå, att han hade mycket att säga mig. Han frågade om jag vore christen; jag svarade att så var. Han sade sig äfven vara christen och begärde få vara ensam med mig, då han ville berätta mig något, som andre icke borde höra. Härpå svarade jag, att man i andra lifvet ej kan vara ensam, såsom menniskor tro sig vara på jorden, samt att flere andar voro tillstädes. Han kom då närmare, och smög sig till bakdelen af mitt hufvud vid ryggen. Då märkte jag att han var en lönnmördare; och när han väl var kommen dit, kände jag också verkligen liksom ett stygn genom hjertat, och genast derpå äfven ett i hjernan. Af ett sådant stygn eller hugg skulle en menniska lätt dö, men som jag var skyddad af Herren, befarade jag ingenting. Hvad slags konst han för öfrigt brukade, vet jag icke. Emellertid trodde han att jag var död, och sade till de andra, att han nu kom ifrån en menniska, som han sålunda mördat, och det genom någon skada bakifrån, tilläggande att han förstod den konsten, att, utan att menniskan visste det ringaste af, få henne att falla död till jorden, samt att man aldrig skulle tro annat, än att han var oskyldig. Deraf fick jag veta, att denne nyligen gått ur verlden, der han föröfvat just en sådan mordgerning. Sådana straff äro hiskeliga. Sedan de flera sekler undergått helvetiska plågor, få de omsider ett vederstyggligt och högst vanskapligt utseende, så att de icke hafva något ansigte, utan i dess ställe något, som liknar svartgula blånor. Så afklädas de småningom all mensklighet, och en hvar, som ser dem, ryser vid dem; hvarföre de ock, såsom vilddjur, stryka af och an på mörka orter.

En annan kom till mig ifrån en helvetisk kammare, som ligger till venster, och talade med mig. Jag fick veta, att han var en bland de gröfste missgerningsmän.

Hvad han hade föröfvat i verlden, blef upptäckt på följande sätt: Han blef nemligen nedsläppt till andeverldens nedre jord, litet till venster om mig: här började han göra en grop, såsom man plägar göra för döde, som skola begrafvas. Deraf uppkom den misstanken, att han under sitt kroppslif föröfvat någon mordgerning. Verkligen syntes straxt derefter en likbår, öfvertäckt med svart kläde. Nu uppstod en ifrån båren och kom till mig, samt berättade helt fromt, det han vore död, och som han trodde af förgift; sägande, att han vid dödstimmen tänkt detta, men visste likväl icke om det vore mer än en blott misstanke. När den brottslige anden nu hörde detta, tillstod han sig hafva föröfvat en sådan gerning. På bekännelsen följde straffet: tvenne gånger vältrades han in i den svarta gropen, som han gräfvit, och blef svart såsom en egyptisk mumie, både till ansigte och hela sin kropp. Sådan upplyftades han nu i höjden, kringfördes inför andra andar och englar och man ropade: »Hvilken djefvul!» Han blef derefter iskall, och kom med detsamma ibland de helvetiska, som äro kalla.

Under sätet af stora menniskan, är ett förskräckligt helvete, hvarest de fördömde tyckas sticka hvarandra med knifvar, hvilka de rikta åt bröstet, såsom furier. Men just i sjelfva hugget tages alltid knifven ifrån dem. Dessa andar äro sådane, som under lifvet till den grad hatat andra, att de brunnit af åtrå att dräpa på något grymt sätt, och som deraf ådragit sig denna blodtörstiga natur. Detta helvete öppnades äfven för mig, men endast helt litet, för andarnes fasliga grymhets skull, på det jag måtte få se hurudant deras dödande hat är.

Det är ett träsk åt venster, uti det planum, som är förbundet med kroppens inre delar i den stora menniskan, hvilket träsk är mycket rymligt, och mera långt än bredt. På dess främsta strandbrädd synas för dem, som der äro, vanskapliga ormar af det slaget, som träf-

fas i träsk, med ett giftigt hväsande. Vid den del af samma strand, som ligger längre bort, synas åter de, som i lifvet ätit menniskokött. Dessa äta upp hvarandra, hängande med tänderna uti hvarandras skuldror.

Ännu något längre bort derifrån synas stora fiskar, ytterst vanskapliga hvalfiskar, som uppsluka och utspy menniskor. På stranden gent emot ses en mängd de mest afskyvärda ansigten, i synnerhet af gamla käringar. Dessa äro så vidunderliga att de omöjligen kunna beskrifvas, löpande af och an såsom galningar. Vid högra stranden befinna sig äfven en del andra, som inbördes försöka att dräpa hvarandra med mordiska verktyg. Verktygen äro olika, allt efter hjertats grymhet. Midt uti detta träsk är allestädes mörksvart, såsom ett träsk plägar vara. Jag har sett några andar framledas till detta träsk, och förundrade mig deröfver; men jag fick veta af andra, som kommo derifrån, att de voro sådane, som haft innerligt djupt hat emot nästan, och hvilkas hat utbrutit, så ofta tillfälle varit, emedan de deri funnit sitt största nöje. Hit fördes äfven de, som haft sin förnöjelse uti att draga sina medmenniskor inför rätta, och tillställa så, att de blifvit straffade och plågade. Uti sådana och dylika skepnader förbytas dessa nedriga menniskor med sitt hat och sina grymheter, efter döden. De fantasier, som deraf uppkommit, beherrska dem alldeles på samma sätt, som då de voro lefvande.

De andar, som här i lifvet föröfvat röfverier och kaperier, älska i andra verlden stinkande och illaluktande urin, framför andra vätskor. Uti sådant tycka de sig ock bo, äfvensom i stinkande träsk. En röfvare kom en gång till mig och gnisslade med tänderna; (tandagnisslan hördes så tydligt, som af en menniska, änskönt andarne ej hafva tänder). Han tillstod, att han mycket hellre ville lefva på otäcka urin-ställen, än vid det klaraste vatten, och att urin-stanken var honom högst an-

genäm. Han sade, att han mest vistades i urintunnor, der han också hade sin boning.

Det gifves de, som utvärtes hafva ett ärbart utseende och lefverne, så att man ej kan misstänka annat, än att de äro hederligt folk. De söka också på allt sätt, att så synas, för att kunna uppstiga till hedersställen, och, utan förlust af sitt rykte, skaffa sig vinning. Af denna anledning göra de icke uppenbarligen något ondt; men genom andras biträde roffa de, medelst svekfulla konster, sina medmenniskors egendom till sig, utan att bekymra sig om att de arma familjer, som de plundrat, kanske förgås af hunger. Blefve det ej synbart inför verlden, skulle dessa, utan samvete, sjelfve utföra sina nidingsverk. Desse äro nu lika fördömliga, som om de hade verkligen föröfvat brottet; de äro hemlige röfvare och deras hat är förknippadt med högmod, vinningslystnad, obarmhertighet och svek. Sådane andar vilja i andra lifvet gå och gälla för oskyldige, sägande sig intet ondt hafva gjort, emedan det ej blifvit yppadt. På det de må visa sig skuldfrie, så afdraga de sig kläderna och framställa sig nakne, för att dermed betyga sin oskuld. Men när de närmare förhöras och utforskas, så uppdagas fullkomligt af hvarje deras ord och tanke hurudana de varit, hvilket de dock sjelfve icke veta. Sådana menniskors åtrå förbytes, i det andra lifvet, till ett starkt begär att samvetslöst dräpa hvilken de helst anträffa. De hafva städse en yxa med sig samt en hammare i handen; äfven synas de hafva hos sig en annan ande, hvilken, liggande på rygg, de med slag öfverfalla, dock ej till blodsutgjutelse. De äro nämligen rädde för döden. De kunna icke kasta nämnde verktyg ifrån sig, ur handen, hvilket de med all makt försöka, för att dölja sin nedriga natur, och på det deras grymma sinnelag ej af andra andar och englar måtte upptäckas. De vistas på ett medelafstånd under den stora menniskans fötter, som vetta framåt

Det är vidare ett slags hat emot nästan, som yttrar sig uti fägnaden af att förorätta och träta samt skada en hvar, som de kunna. Sådane finnas ganska många. De uppehålla sig bland den lägsta pöbeln, hvilken de likna till sinnesbeskaffenhet, fastän de, i utvärtes måtto, visa sig sedigare och hofsammare, dels till följe af den uppfostran de erhållit, dels ock för straffets skull i lagen. Desse synas efter döden till öfre kroppsdelen nakne och med utslaget hår; de rusa den ene på den andre, hållande med näfven uti den andres axlar. Sålunda antasta de och hoppa öfver hvarandras hufvud; sedan komma de efter en kort vändning tillbaka igen, hvarvid de med knytnäfven gifva svåra slag. Äfven de, som visat sig sedigare, deltaga i detta upptåg. De helsa hvarandra först, gå sedan bakom ryggen och gifva med knytnäfven häftiga slag. För hvarje gång de se hvarandra i ansigtet, helsa de artigt, gå så åter bakom och slå med knytnäfven. Härunder bibehålla de alltid ett vackert och mildt utseende.

Hvad helst menniskan gjort här i verlden, kommer efter hand åter i andra lifvet; ja, äfven allt hvad hon tänkt. När ovänskap, hat och svek återkomma, framställas äfven genast de personer närvarande, mot hvilka man hyst hat och hemligen stämplat. Sjelfva tankarne, som de hyst emot sina medmenniskor, visa sig helt tydligt; ty det gifves uti andeverlden äfven en förnimmelse af tankar. Deraf blifver de olyckliges tillstånd ännu jemmerligare. Det mest dolda hat bryter der uppenbart fram, och alla de ondes ogerningar och tankar återkomma i den lifligaste åsyn. Men icke så med de goda; väl återkomma alla deras goda tillstånd af vänskap och kärlek, och detta under största fröjd och sällhet; — men ingenting annat.

Åttonde Synen. *

Under högra fotens häl finnes ett helvete, der de andar vistas, hvilka haft sin fägnad uti grymhet, förenad med otukt, och som uti sådant känt sitt lifs ljufvaste nöje. Det är undransvärdt att de, som i lekamliga lifvet varit grymme, nästan alltid också framför andra varit otuktige. Sådane förvaras nu i detta helvete, der de på det skändligaste sätt utöfva alla möjliga grymheter. Medelst fantasier göra de sig liksom tröskningsredskap, med hvilka de slå och illa handtera alla dem, de träffa på. Äfven göra de sig breda bilor, sådana som skarprättare nyttja, samt borrar, med hvilka den ene jemmerligen handterar den andre. Utom flera andra grymheter, som begås i detta helvete, finnas några af Judarne, som på det mest barbariska och grymma sätt handtera de arma hedningarne. Nu för tiden tilltager och växer detta helvete, i synnerhet genom dem, som äro från den såkallade christna verlden, och hvilka söka sitt lifs högsta förnöjelse uti den mest råa otukt; merändels äro de äfven grymt sinnade. Stundom vänder sig dessa andars nöje i en stank af mennisko-träck, hvilken, då detta helvete öppnas, starkt utdunstar derifrån. Jag har känt den i andarnes verld, och föll dervid nästan i svimning. Denna träck-stank intager helvetet skiftevis, och upphör åter skiftevis. Det är de fördömdes nöje af otukt, som förbytes i sådan stank.

Med tiden, när de länge varit i ett sådant tillstånd, lemnas de ensamme, och liksom döljas i gräsliga plågor. De blifva slutligen till sitt yttre vanskapliga benrangel; men likväl måste desse olycklige lefva.

På det planum, der fotbladen stå, är framåt, på

* Not. Arcan. Cœlest.

temligen långt afstånd, ett helvete, som kallas »Gehenna.» Här äro otuktiga qvinnor, hvilka satt allt sitt nöje uti en lättfärdig lefnad, och ej allenast ansett sådant för lofligt, utan ock för anständigt, samt, under hvarjehanda sken af ärbarhet, förfört andra, menlösa och oskyldiga varelser till sådana styggelser. Här synes likasom ett eldsken, sådant som plägar synas i luften vid en stor vådeld. Dermed följer ock en hetta, hvilken jag erfor medelst en derifrån utstrålande, odräglig värma, som spridde sig öfver hela mitt ansigte. Vidare utdunstar från detsamma liksom en stank af brända ben och hår. Detta helvete förbytes stundom till fasaväckande ormar, som öfverhölja de olycklige med de giftigaste bett. Då längta de efter en evig död, men förgäfves; de kunna aldrig dö. Några qvinnor, som blifvit utsläppta derifrån, kommo fram till mig och sade, att der var olidligt hett.

När det tillåtes dessa andar att nalkas något samfund af gode andar, vändes denna starka hetta uti en sträng köld, och då går denna eld och köld hos dem, liksom i vågor, från den ena ytterligheten till den andra, hvaraf de jemmerligen plågas. Likväl hafva de sina mellanskof, då de äro i sin eldiga lustas brånad; men deras tillstånd förbytes, som sagdt är, snart.

Jag påträffade äfven några, af begge könen, ifrån christna verlden, hvilka under kroppslifvet trott, att otukt icke allenast vore tillåtlig, utan till och med helig, och hvilka således, under sken af yttre helighet, såsom de sade, höllo äktenskapen gemensamma. Dessa såg jag sändas till Gehenna; men när de komma dit, skedde en förändring. Elden i Gehenna, som annars är starkt mörkröd, blef, vid deras ankomst, ljusare och nästan något hvitaktig. Jag märkte vidare, att de nykomne icke kunde komma öfverens med de andra; hvarföre denna skändliga skara skiljdes derifrån, och flyttades till en trakt, längre bakom. Härom sades att de skulle flyttas till en annan verld, der nedsänkas i gö-

lar, och sedan föras till ett nytt Gehenna, som var enkom för dem bestämdt

I Gehenna hördes ett allmänt hvisslande, som icke kan beskrifvas; hvarvid de äldre inbyggarnes hvisselljud och sorlande var vida gröfre än det, som hördes utgå ifrån dem, hvilka orenat heligheten med otukt.

De, som bruka försåt och list, för att undergräfva den äktenskapliga kärleken emellan makar, — som, under det de uppföra sig så, att mannen i huset ej kan misstänka dem vara annat än kyske, oskyldige och uppriktige vänner, i hemlighet bedrifva den mest utsväfvande skörlefnad, — desse förförare hafva ett ohyggligt helvete. Deras helvete ligger nämligen under sätet af den stora menniskan. Här vistas de uti den allraotäckaste träck, samt förödas ända till dess de blifva såsom ben, emedan de äro bland de illistige. Sådane varelser veta ej en gång till namnet hvad samvete är. Jag har ofta samtalat med dem. De förundrade sig att någon kan hafva samvete, och att man säger otukt vara stridande mot samvete. Mig sades, att det för sådane horkarlar, utan all heder och samvete, är lika så omöjligt att komma i himmelen, som det är för en fisk att uppstiga i luften, eller för en fågel, att flyga i den finaste ethern. Endast de nalkas himlen, känna de liksom en dödande qväfning, hvarunder de omgifvas af en olidlig stank. Äfven sades mig, att de skulle nedstörta till det svåraste helvete, hvarest de omsider blifva såsom benstycken, med nästan slocknadt lif. Men de förlora äfven detta lif, och då återstår hos dessa usla varelser blott en högst ringa gnista af tillvaro.

Det finnes äfven i andeverlden qvinnor, som blott lefvat för sin smak, endast haft sitt eget jag och verlden till föremål för sin kärlek, samt med synnerlig sorgfällighet bemödat sig att visa ett yttre sken af ärbarhet, hvarföre de också uti borgerliga sammanlefnaden varit aktade och ansedda framför många andra, af hjer-

tat dygdiga qvinnor. Genom vana och öfning hafva de förvärfvat sig en utomordentlig skicklighet, att, på flera sätt, kunna ställa sig in i andras lusttycken och begär, allt under förställning af idel anständighet, likväl i afsigt att beherrska dem, som de tjusa. Hela deras lefnad är en väfnad af förställning och list. De hafva lika sorgfälligt, som andra, bevistat församlingens religiösa bruk, men blott för att synas ärbara och gudfruktiga; dessutom äro de utan samvete, högst benägna till hvarje nedrighet och skörlefnad, så vidt det blott kan hållas tyst och blifva förborgadt. Sådana tänka, i andra lifvet, på samma vis. Hvad samvete är, veta de icke, och begabba dem, som tala derom. De insmyga sig i andras affektioner och tycken och lämpa sig efter desamma, hurudane de än må vara, alltid under förställning af det, som är anständigt, heligt, menlöst o. s. v.; hvilket tjenar dem som täckmantel att kunna bedraga. Så ofta de befrias ifrån sina utvärtes band, rusa de ut i de brottsligaste och otuktigaste gerningar. Desse äro de, som i andra lifvet blifva trollkonor eller hexor. En del af dem kallas sirener, och betjena sig af sådana djefvulska knep, som i verlden äro alldeles okända. De äro liksom svampar, som insupa de skändligaste ränker, och det med sådan fyndighet, att de genast utöfva dem. Bland den mängd för denna verlden okända knep, som de här lära sig, är att de kunna tala likasom de vore på annat ställe än de verkligen äro, och så, att rösten tyckes komma ifrån goda andar. Äfven kunna de, på en och samma gång, liksom vara hos flere, viljande intala andra att de äro allestädes närvarande. De kunna äfven tala såsom hörde man flera samtala på en gång, och på olika ställen tillika. De kunna bortvända allt, hvad som inflyter från goda andar, äfven hvad som inflyter från engla-andar, och genast, på hvarjehanda sätt, förvandla det till sådant, som för dem är till behag och tjenst. De kunna ikläda sig likhet af en annan, genom

densammes idéer, som de uppsnappa och efterapa. De kunna vidare ingifva hvilken som helst att tycka om dem, derigenom att de ställa sig efter alla hans affektioner och tycken. De kunna hastigt draga sig ur andras åsyn och blifva osynlige. De kunna inför andarne framställa sig med en hvit skinande låga kring hufvudet, och det äfven inför ett större antal; hvilket annars är ett uteslutande kännetecken på englar. De kunna, på åtskilliga sätt, hyckla menlöshet, så att de äfven representera barn. Hos andre andar, som de hata, inblåsa de ett begär att dräpa dem; ty de veta sig icke kunna dö. Sedan anklaga de desse som mandråpare och utsprida elakt rykte om dem. De uppväckte ur mitt minne allt, hvad ondt jag tänkt och gjort, och det ganska noga. När jag sof, talade de, liksom från mig, med andra andar, så att desse verkligen trodde det vara jag sjelf. De talade äfven osanning och oanständiga ting, utom mycket annat. Deras öfvertalningsförmåga är så kraftigt tillockande, att ej något tvifvelsmål dervid kan förmärkas. Sina idéer meddela de icke på lika sätt, som andra andar, utan helt annorlunda. Deras ögon likna ormögon, som man plägar säga om falska menniskor, och ständigt hade de synen och begreppet vända åt alla sidor. Dessa hexor eller sirener undergå svåra straff. Några hållas uti Gehenna, andra åter i ett slags ormgård. Somliga straffas genom sönderslitningar och åtskilliga sammankrossningar, under den största värk och pina. Efter någon tids förlopp skiljas de ifrån hvarandra och blifva då liksom benrangel, från hufvudet till fotabjellet.

Nionde Synen. *

De girige äro bland alla onda andar de osnyggaste. Bland alla tänka de minst på lifvet efter döden, på själen och på den invärtes menniskan; de veta icke ens hvad himmel är. Minst bland alla andeverldens innebyggare upplyfta de sina tankar; utan, så att säga, ingjuta och nedsänka dem, redan här i lifvet, i kroppsliga och jordiska ting. När de komma i andra lifvet, veta de länge icke att de äro andar, utan tro sig ännu alltjemt vara i kroppslifvet. Deras tankebegrepp, som af girigheten blifvit liksom kroppsartade och jordiska, förbytas uti ohyggliga fantasier. Bland annat tycka de sig, i andra lifvet, vistas i källrar, hvarest finnas stora penningesummor. Här inbilla de sig vara antastade af otaliga råttor; men detta oaktadt gå de icke derifrån förr, än de slutligen hotas att blifva uppätna. Uttröttade af striden mot råttorna, nödgas de nu lemna sitt kära guld och vräkas då upp ur dessa hemska källrar.

Tankebegreppen hos dem, som varit öfverdrifvet girige, förbytas ofta uti de osnyggaste fantasier. Detta visar sig också af deras helvete, som är djupt ner under fötterna. Derifrån utdunstar nämligen en lukt, lik ångan af flådda svin uti ett slagttråg; sådant är de giriges hemvist. De, som komma dit, synas först svarte och tycka sig sedan, genom hårens afrakande, blifva hvite. Sådane förekomma de sig sjelfve; men likväl qvarblifver ett visst annat kännemärke, hvarigenom de igenkännas af andra, hvarthän de än komma.

En svartmörk ande, som ännu icke blifvit nedsläppt till sitt pinorum, emedan han först någon tid skulle uppehålla sig i andarnes verld, nedsänktes dit. Han hade

* Not. Arcan. Cœlest.

icke varit så girig, men likväl under sin lefnad listigt eftersträfvat andras ägodelar. När denne ankom, flydde alla de girige, sägande, att den nykomne vore en röfvare, emedan han var svart; och att han således ville döda dem. De girige äro nämligen i högsta grad rädde om lifvet. Sedan de förnummit, att han ej var hvad de trott honom om, frågade de honom, om han ville blifva hvit. I sådant fall, skulle håren tagas af honom, såsom på de svin, hvilka syntes der, då han skulle blifva alldeles hvit. Men detta ville han icke, och blef derföre åter upptaden ibland andarne.

I detta helvete finnas också många Judar, som varit ohyggligt snåle. När de komma ibland andra andar, kännes deras närvaro såsom stank af råttor. Beträffande Judar, vill jag äfven i korthet berätta, huru bedröfligt och eländigt deras tillstånd är efter döden, nämligen deras, som varit ohyggligt girige och föraktat andra af det medfödda förmätna högmod, att de tro sig vara de enda, som äro utvalde; hvarjemte jag ock skall nämna något om deras städer och röfrarne i ödemarken.

Af den fantastiska villfarelse, som Judarne under kroppslifvet fattat och låtit hos sig inrotas, att de, efter döden, skola komma till Jerusalem och tillträda det heliga landet, — af denna villfarelse händer, att när de komma i andra lifvet, synes för dem en stad, till venster ifrån Gehenna och litet framåt. — Denna stad är smutsig, sumpig och stinkande; hvarföre den kallas »det otäcka Jerusalem.» Här löpa Judarne af och an genom gatorna, i dy och träck uppöfver hälarne; under det de klaga och jemra sig. De se äfven flera andra städer med otaliga gator; och hafva föreställning derom med samma klarhet som på ljusa dagen. Äfven jag har några gånger tyckt mig se städer der.

Mig syntes sålunda en mörk ande kommande från det otäcka Jerusalem; en port liksom öppnades för honom. Omkring dennegående voro planeter, i synnerhet till ven-

ster om honom (planeter omkring en ande betyda i andeverlden osanningar; en motsatt betydelse hafva deremot fixstjernor). Han kom nu rakt fram till mig och lutade sig tätt intill öfre delen af mitt venstra öra, så att han likasom med munnen vidrörde detsamma, för att tala med mig. Han talade icke med hög röst, såsom flera af de andre, utan helt tyst och inom sig, likväl så att jag kunde höra och förstå honom. Han sade sig vara en rabbin, och att han från lång tid tillbaka varit i denna smutsiga stad, hvars gator icke voro annat än dy och äfja, hvari man måste vada. Äfven påstod han, att innevånarne der icke äta annat än smuts. Jag frågade: huru det kom till, då han vore en ande, och hvarföre han ville äta? Han svarade, att han det oaktadt kände behof af föda, men att det aldrig bjudes honom annat än smuts, hvarföre han nu högligen beklagade sig, och frågade, hvad han skulle göra, för att finna Abraham, Isak och Jakob, hvilka han länge sökt förgäfves. Jag berättade honom då åtskilligt om desse helige män samt ville öfvertyga honom om det fruktlösa i hans sökande. Jag sade honom också, att, om de händelsevis funnos, kunde de platt ingen hjelp göra honom. Utom andra omständigheter jag anförde, och hvilka äro mera förborgade, sade jag vidare, att ingen annan bör sökas, än Herren allena, som är Messias, — just densamme, som de under sin lefnad föraktat; — att han regerar hela himlen och hela jorden, samt att ifrån ingen annan kan hjelp väntas. Han frågade då oroligt flera gånger: »Hvar är han?» Jag svarade att han är allestädes tillfinnandes, och att han hör och känner alla; men då drogo andre judeandar honom derifrån.

Det är ock en annan stad, till höger om Gehenna, eller emellan Gehenna och stora träsket, uti hvilken de bättre af judarne tycka sig bo. Men denna stad förändras ständigt för dem; allt efter fantasierna. Än förvandlas den uti smärre byar, än i ett träsk, än åter i

en stad igen. Judarne äro mycket rädde för röfvare; men så länge de äro i den staden, känna de sig trygge. Emellan dessa båda städer är ett vidsträckt, mörkt fält eller rymd i triangelform. Här träffas en del Judar, hvilka äro de förfärligaste och rofgirigaste röfvare, man känner i hela andeverlden; dessa öfverfalla utan förskoning, röfva och piska alla, som de råka på. Af räddhåga kalla Judarne dessa röfvare »Herren» och ödemarken, der de vistas, benämna de jorden. — På det man med säkerhet för röfvarena må kunna komma till nämde stad, ifrån höger, är på hörngränsen en god ande, som emottager de ankommande. När de komma till honom, buga de sig ödmjukt till jorden, och släppas då fram, under hans fötter, hvilket är bruket, då man inlåtes i denna stad.

En ande kom derpå hastigt fram till mig. Då jag nu frågade hvarifrån han kom, sade han, att han flydde af fruktan för några de grymmaste röfvare, som mörda, slagta, bränna och koka menniskor, och att han sökte efter ett ställe, hvarest han kunde vara säker. Jag frågade, hvarifrån han var, och från hvilken jord. Men han vågade, för räddhågas skull, intet annat svara, än att jorden är Herrans; ty, som jag nämde, marken kalla de jorden, och röfvarena kalla de Herren. Sedan kommo några röfvare, som voro de svartaste, jag någonsin sett. De talade med en förfärande bas-ton och voro som jättar. Högst förunderligt är det, att när de nalkas, injaga de en kännbar räddhåga och förskräckelse. Jag frågade, hvilka de voro. De sade, att de sökte rof. Jag frågade vidare hvar de ville samla sitt rof, och om de icke visste, att de voro andar och att de således hvarken kunde borttaga eller gömma något rof; slutligen att allt sådant var blott ett fantasifoster. De svarade nu, att de voro i ödemarken, sökande efter rof, och att de grymt plågade alla dem, hvilka de fingo i sitt våld. De erkände omsider äfven för mig, att de voro andar; dock

kunde de icke förmås att tro annat, än att de lefde i en kropp. Det finnes en stor mängd sådana Judar, som på detta sätt stryka omkring, alltjemt förande på tungan att de vilja dräpa, slagta, bränna, koka, och det hvem som helst, antingen de äro Judar eller vänner. Här blir äfven kunnigt af hvad sinnelag de i sjelfva verket äro, ehuru de i verlden icke vågat yppa sådant.

Icke långt ifrån det otäcka Jerusalem, är äfven en annan stad, som kallas »Gehennas dom.» Der äro de, som af egen rättfärdighet tillerkänna sig himmelen; och som fördöma andra, hvilka ej vilja lefva efter deras fantasier. Emellan denna stad och Gehenna synes liksom en bro, rätt vacker och af blek eller ljusgrå färg. Här uppehåller sig en förfärlig, svart ande, hvilken är mycket fruktad och som hindrar hvar och en från att komma öfver; ty på andra sidan om bron synes Gehenna.

De andar, som i kroppslifvet haft för ändamål idel välluster, och endast älskat att förnöja gommen, samt lefvat i läckerhet och kräsligheter, skötande endast sig sjelfve och verlden, hvarvid de ansett det gudomliga för ingenting, sådane föras efter döden först in i ett lif, som liknar det de haft här i verlden. Det är nämligen en ort, framtill åt venster, temligen djupt neråt, hvarest intet annat finnes än välluster, spel, dans, fråsserier och språksamt glam. Dit föras de, och då veta de ej annat, än att de ännu äro i verlden. Scenen förbytes dock snart; ty efter en kort tids förlopp nedföras de i det helvete, som är under klinkorna af stora menniskan. Detta pinorum är idel träckartadt; ty sådan vällust, som är hel och hållen kroppslig, förbyter sig i andra lifvet i träck. Jag har sett de fördömde i detta pinorum bära träck och derunder jemra sig förfärligt.

Qvinnor, som från fattiga och ringa vilkor blifvit bragta till rikedom, och af högmod deröfver alldeles öfverlemnat sig åt vällust och en läcker samt lättjefull lefnad, spisande på hyenden såsom drottningar, sittande

vid spel- och andra roande bord, utan att någonsin sköta något af värde, — när sådana i andra lifvet råkas drabba de ihop, slåss sins emellan, rifvas, draga hvarandra i håret och blifva verkliga furier.

Tionde Synen. *

Det gifves flera menniskor, som, medan de varit i verlden, af enfald och okunnighet inplantat hos sig falska meningar i afseende på tron, och haft en art samvete, enligt sina tros-prinsiper; men likväl icke lefvat i hat, hämdbegär och otukt. Så länge dessa, uti andra lifvet, ännu äro qvar i sina villfarelser, kunna de ej inlåtas uti några himmelska samfund; ty de skulle sålunda nedsmitta de andra, hvarföre de till någon tid hållas på den lägre eller nedre jorden i andeverlden, för att der afkläda eller bortlägga det falskas grundsatser. Den tidrymd, de der förblifva, är längre eller kortare, allt efter naturen af det inrotade falska samt deras deraf alstrade lif, och äfven allt efter som de i större eller mindre grad hos sig befästat nämda falska grundsatser. Somliga lida der ganska stora svårigheter, andra utstå icke något hårdt. Det är detta öfvergångstillstånd, som kallas förödelser, och om hvilket ofta förmäles i Ordet. Då förödelsetiden är fulländad, föras de i himmelen, hvarest de undervisas, såsom nykomlingar, uti religionssaker genom de englar, af hvilka de emottagas.

Det finnes en del andar, som gerna vilja förödas och sålunda afkläda de falska principer, de medfört ifrån den kroppsliga verlden. Vi anmärka härvid, att ingen kan i andra lifvet afkläda eller bortlägga sina falska

---

* Not. Arcan. Cœlest.

grundsatser förr, än efter någon tids förlopp, och att det alltid sker genom medel, som af Herren bestämmas. Under det andarne vistas på den nedre jorden, hållas de af Herren i ständig förhoppning om lycksalighet och i tanke på ändamålet med deras dervaro, hvarigenom de småningom förbättras och beredas att emottaga himmelsk sällhet.

Somlige hållas der i ett tillstånd midt emellan vakenhet och sömn, och tänka derunder ganska litet. De liksom uppvakna under vissa mellantider, och komma då ihåg hvad de, under kroppslifvet, tänkt och gjort, men återfalla derpå ånyo i detta halfvakna tillstånd; på detta sätt förödas de. I anseende till läget af den största menniskan eller himmelens form, befinnas desse andar under venstra foten, något litet framåt.

De, som fullkomligt befästat sig i falska lärosatser, bringas uti en fullständig okunnighet. Härunder är allt oredigt och mörkt för dem, och under det de endast tänka på de villfarelser, i hvilka de befästat sig, hafva de inom sig ständig sorg och sveda deraf. Men, efter fulländad tid, blifva de liksom skapade på nytt och inartas då i sanningen.

De, som i goda gerningar satt sin rättfärdighet och förtjenst, samt häri befästat sig, både med tanke och lefverne, — deras falska principer förbytas, uti det andra lifvet, till sådana fantasier, att de tycka sig hugga ved; så ser det alldeles ut för dem. Då de äro sysselsatte med detta arbete och tillfrågas om de icke blifva trötte, svara de, att de ännu icke förrättat nog mycket arbete, för att kunna förtjena himmelen. När de hugga, ser det ut liksom om något Herren tillhörigt vore i vedträden och att veden vore förtjensten. Ju mera Herren tillhörigt synes uti veden, desto längre förblifva de i detta tillstånd. Men när detta börjar försvinna, så lider det till slut med deras förödelse. Omsider blifva de så beskaffade, att de kunna inlåtas uti goda samfund; dock sväfva de

länge mellan det sanna och falska. Som de fört ett gudligt lefverne, hafves mycken omsorg om dem; också sändas, då och då, englar till dem.

De andar, som fört en god borgerlig och sedlig lefnad och trott det vara nog att erkänna en Gud, hela verldens skapare, — deras falska principer förvandlas i det andra lifvet till sådana fantasier, att de tycka sig skära gräs, och kallas gräs-sågare. De äro kalle och bemöda sig att, genom denna gräs-sågning, uppvärma sig. Stundom gå de omkring och fråga dem de råka, om de vilja gifva dem någon värma, hvilket andar äfven kunna göra. Den värma, som de på detta sätt undfå, uträttar alls intet hos dem, emedan den är utvärtes, och de vilja hafva en invärtes. De gå derföre tillbaka till sina sågningar och söka sålunda förskaffa sig värma igenom sitt arbete. Jag har känt deras köld. De hoppas alltjemt att uppföras i himmelen. Stundom rådslå de huru de, genom sin kraft, skola kunna förskaffa sig tillträde dit. Som de i lifvet utöfvat goda gerningar, så äro de ibland dem som förödas, och efter fulländad rening inlåtas de omsider uti goda andars samfund samt erhålla der undervisning.

Så förhåller det sig med de andar, som förödas; men de, som varit stadde uti oförfalskade sanningar, och deraf förvärfvat samvete och kärlekslif, upplyftas till himmelen genast efter döden.

Det gifves äfven en del unga flickor, hvilka blifvit inledda till otukt och intalta att deri ej vore något ondt, men som för öfrigt äro af ett fromt sinnelag. Som dessa ännu icke kommit till den ålder, att de kunna veta och rätt tydligt bedöma det orätta uti en sådan lefnad, så erhålla de uti andeverlden en viss läromästare, som är ganska sträng, så att han till och med agar dem, så ofta de uti tankarne hysa någon lättsinnighet. De hysa den största räddhåga för honom; på det sättet förödas de så småningom. Fullväxta qvinnor, som va-

rit skökor och lockat andra till lastens utöfvande, undergå deremot ingen förödelse, utan äro genast efter döden mogna för helvetet.

Elfte Synen.*

Emedan det blef mig ålagdt, att i sammanhang redogöra för huru en menniska ifrån lekamliga lifvet ingår uti det eviga, så har jag, för att kunna veta huru en menniska uppväckes till andra verlden, icke blott hört det, utan jemväl, genom egen liflig erfarenhet, inhämtat kännedom derom.

Jag blef nämligen till mina lekamliga sinnen bragt i ett slags tillstånd af känslolöshet, sålunda i nästan samma belägenhet som en döende; hvarvid dock mitt inre lif förblef alldeles orubbadt, med tanken fästad på att noggrant förnimma och i minnet bibehålla allt hvad som vederfares döde, som skola uppväckas. Härunder aftog min andedrägt så småningom mer och mer.

Tillstädes vid denna öfvergång voro himmelska englar, som tycktes intaga hjertats trakt, så att jag till hjertat kände mig vara förenad med dem så helt och hållet, att det omsider knappt var mig något eget öfrigt, undantagande tänkandet, och den deraf härflytande förnimmelseförmågan; detta tillstånd varade några timmar.

Så småningom aflägsnades jag nu ifrån mitt vanliga umgänge med andarne uti andeverlden, hvilka förmodade, att jag verkligen gått ur det lekamliga lifvet.

Utom de himmelske englar, som intogo hjertats trakt, sutto äfven tvenne dylika vid mitt hufvud, och jag förnam att så sker äfven med alla andra döda.

---

* Not. Arcan. Cœlest.

De englar, som sutto vid hufvudet, voro mycket tyste, och meddelade hvarandra sina tankar endast medelst ansigtet, hvarvid jag förnam, att det liksom påfördes mig ett annat ansigte, och det tvåfaldt, emedan de voro två. När englarne nu förnimma, att deras ansigten blifva emottagna, så veta de att menniskan är död.

Sedan englarne sålunda igenkännt sina ansigten, åstadkommo de några förändringar omkring munnen och meddelade derigenom äfven sina tankar åt mig; ty att tala genom trakten kring munnen, är allmänt hos de himmelske. Det var mig gifvet att noga förnimma detta deras tanke-tal.

Rundt omkring mig kändes en aromatisk lukt, såsom af ett balsameradt lik. Ty när de himmelske englarne äro tillstädes, förvandlas det likaktiga till en vällukt; men för de onde andarne kännes denna lukt deremot så vedervärdig, att de icke kunna nalkas.

Härunder hölls jag alltjemt till hjerttrakten mycket fast förenad med de himmelske; hvilket jemväl förnams och kunde kännas af pulsslagen.

Mig ingafs vidare att menniskans tankar i dödsstunden, om de annars äro fromma och heliga, qvarhållas af englarne, samt att de, som dö, meränndels tänka på ett evigt lif, men deremot sällan på salighet och sällhet, hvarföre englarne bemöda sig att behålla dem i tanken på evigt lif.

I denna tanke hållas de länge nog innan de himmelske englarne lemna dem. De öfverlåtas då åt de andelige englarne, med hvilka de sedan komma i intimare sällskap. Emellertid veta de icke annat, än att de ännu lefva uti kroppen, fastän denna föreställning är dunkel.

Så snart de inre kroppsdelarne stelna, frånskiljas alla lifsdelarne, hvar helst de finnas, om de ock vore inneslutna inom tusende labyrintiska fogningar; ty sådan är kraften af Herren. Verkan deraf har jag för-

nummit såsom en viss dragning, så genomträngande och stark, att intet lifaktigt kan dervid qvarblifva uti kroppen.

De englar, som sutto vid hufvudet, voro någon tid qvar hos mig äfven sedan jag blifvit uppväckt, men de talade, som nämdt är, under hela tiden icke annorlunda än helt tyst och med tankarne. Af deras tanketal förnam jag, att de föraktade alla villfarelser och osannheter.

Ännu en lång stund befinner sig en sålunda uppväckt menniska uti ett dunkelt, halfmedvetet lif, och först då tiden kommer, att hon skall öfverlemnas åt andeliga englar, erhåller hon småningom något mera ljus. De himmelske englarne öfvergifva, egentligen taladt, icke den uppväckte, ty de älska hvar och en menniska. Men när själen är sådan, att hon icke kan vara i de himmelskes sällskap, så längtar hon sjelf ifrån dem; och då detta sker, komma andelige englar, som tillskynda henne ljus. Förut har hon nämligen ingenting sett, utan endast tänkt.

Sedan den uppväckta själen sålunda kommit i åtnjutande af andeverldens ljus, så att den kan se sig omkring, bevisa de andelige englarne henne alla de tjenster, hon i detta tillstånd kan begära, och underrätta henne om det, som är uti andra lifvet; likväl endast i den mån hon kan fatta det. Har hon i lifvet varit i sanningen, så visa de henne, om hon så åstundar, äfven himmelens undransvärda och härliga ting.

Vill åter den uppväckte icke undervisas, så längtar han ifrån englarnes samqväm, hvilket desse ganska noga förnimma; ty uti det andra lifvet råder gemenskap genom tankens alla föreställningar. När själen således längtar ifrån dem, öfvergifva de icke henne, utan det är hon, som sjelf drager sig ur deras sällskap. Ty äfven englaandarne, älska hvarje nykomling och åstunda ingenting högre än att bevisa tjenster, undervisa och upplyfta en hvar till himmelen; detta utgör deras högsta förnöjelse.

Då en själ på sådant sätt skiljer sig ifrån engla-

andarnes umgängelse, så emottages den af andra gode andar, i hvilkas umgänge äfven bevisas henne alla möjliga tjenster. Men om menniskans lefnad i verlden varit sådan, att hon ej kan vara i sällskap med de gode, så längtar hon äfven ifrån desse och söker nytt sällskap. Detta fortgår så länge och upprepas så ofta, tills hon omsider kommer i sällskap med sådane andar, som alldeles instämma med hennes lefnad uti verlden, då hon liksom träffar sitt eget lif. Hvad som härvid synes besynnerligt, är att hon då med dessa likstämmige andar för en lefnad, enahanda med den, hon fört i kroppen. Då hon sålunda återfallit uti sitt kroppsliga lefnadssätt, börjar hon ett nytt lif. En del sådana i det sinnliga nedsäkte andar föras sedermera, efter längre eller kortare tids förlopp, till helvetet; men de, som älskat sanningen, förädlas småningom och gradvis för himmelen, dit de slutligen komma.

Några sådana andar upphöjas till himmelen långsammare, andra fortare, ja, jag har äfven sett dem, som straxt efter döden omedelbart kommit till himmelen; hvarpå jag endast vill anföra tvenne exempel.

En ande kom och talade vid mig, och af några tecken, kunde tydligen ses, att han nyss gått ifrån det lekamliga lifvet. I början visste han ej hvar han var, utan trodde sig ännu lefva i verlden. När han ändtligen fick veta, att han var uti andra lifvet, och att han nu icke egde något, som motsvarade hus, egodelar o. d., utan att han var skiljd vid allt, hvad han haft uti verlden, så blef han betagen af ängslan och visste icke hvarthän han skulle begifva sig. Det sades honom då, att Herren allena drager försorg om honom och alla. Då blef han sig sjelf lemnad, för att göra sig reda för sina tankar i verlden. Uti andra verlden kunna nemligen alla tankar, som man under kroppslifvet hyst, ögonskenligen återkallas och förnimmas. Han öfver-

tänkte nu med oro hvad han skulle göra, emedan han var i saknad af allt, hvad han för sin existens behöfde. Men just som han var i denna plågsamma ängslan, flyttades han ibland ett samfund af himmelske andar, som voro ifrån hjertats trakt uti den stora menniskan, och hvilka täflade i att bevisa honom alla de tjenster, som han möjligen behöfde. Derefter blef han åter sig sjelf lemnad, och begynte, ledd af sin menniskokärlek, öfverlägga huru han skulle kunna vedergälla den stora välvilja, han rönt. Häraf framlyste tydligen att han, under lekamliga lifvet, varit intagen af en varm menniskokärlek, hvarföre han också genast blef upptagen till himmelen.

En annan nykommen ande såg jag likaledes af englarne genast föras till himmelen, der han emottogs af Herren sjelf och fick se himmelens härlighet; utom mångfaldiga andra, som jag sett komma dit, först efter någon längre tids förlopp.

Hvad i allmänhet angår själarnes och de nykomne andarnes lif efter döden, så har jag af många rön funnit, att då en menniska kommer till det andra lifvet, vet hon icke att hon är der, utan tror sig ännu lefva uti verlden, ja, i sin kropp. När man då säger henne att hon är en ande, förundrar hon sig och häpnar, så väl derföre, att hon är alldeles som en menniska, till sinnen, begär och tankar, som ock emedan hon i verlden icke trodde sig vara en ande. Några hafva ej heller kunnat ana, att en ande kan vara sådan, som han verkligen är.

Det andra jag vill anmärka, är att en ande har mycket förträffligare sinnesförmögenheter och gåfvor att tänka och uttrycka sig, än då han ännu lefde i kroppen, samt är till den grad fullkomlig, att hans tillstånd ej tål någon jemförelse med det kroppsliga; ehuru andarne sjelfve icke fatta detta förr, än de få eftertanke af Herren.

Akte sig derföre hvar och en för den falska tanken, att andar icke hafva mycket finare både känsla och sinnen, än i det lekamliga lifvet! En motsatt öfvertygelse hyses dock af flertalet bland menniskor; detta vet jag af tusen sinom tusen exempel. Men vilja de ej tro, förvillade af sina fördomsfulla begrepp om andar, så må de vänta tills de en gång komma i det andra lifvet, der deras egen erfarenhet snart skall öfverbevisa dem om deras villfarelse.

Andarne hafva ej allenast en tydlig synförmåga, utan befinna sig, såsom goda andar, uti ett så strålande ljus, att det klaraste middagsljus i verlden knappt dermed kan ens komma i ringaste jemförelse. De hafva också en ytterst fin och skarp hörsel, som vida öfverträffar samma sinne uti menniskokroppen. Jag kan med säkerhet intyga detta allt om andarne, ty de hafva nu, under loppet af många år, nästan beständigt och dagligdags umgåtts och sammanvarit med mig. Äfven om deras sätt att tala skall jag måhända, i det följande, ytterligare lemna upplysande berättelser; oberäknadt hvad derom redan förut är ordadt. Andarne hafva likaledes en den finaste lukt, om hvilkens styrka man ej kan göra sig något begrepp, utan genom erfarenhet, hvilket den gudomliga barmhertigheten förunnat mig. De ega äfven ett ytterst starkt utveckladt känslosinne, hvadan också qvalen och plågorna uti helvetet derigenom äro högst förfärligt stegrade. Till känslosinnet hänföra sig alla möjliga känslor, hvilka öfverhufvud icke äro annat än blotta olikheter och förändringar af sjelfva känslosinnet. I sammanhang härmed hafva andarne en mängd begärelser och affektioner, med hvilka de, som erfarits här i kroppens lif, ej i något afseende kunna förliknas; härom kunde mycket mera sägas, men jag måste fatta mig i korthet.

Vi nämnde att andarne tänka mycket skarpare och redigare, än de tänkt i kroppsliga lifvet. Så kunna de,

uti en enda andlig tankebild innefatta långt flera saker, än i tusentals tankar, som de haft under jordlifvet. Häraf kommer också, att de sins emellan tala så skarpsinnigt, förnuftigt, slugt och redigt, att om en menniska endast förnumme en högst ringa del deraf, eller derom, så skulle hon falla i den djupaste förvåning. Korteligen, andarne hafva alldeles ingenting förlorat af sin menskliga tillvaro. De äro verkliga menniskor, men fullkomligare, utan ben och kött samt befriade från allt jordiskt, förgängligt. De erkänna och förnimma, att när de lefde i den bräckliga kroppen, var det anden, som hade all känsla och medvetenhet. Ehuru den således vistades uti kroppen, var den likväl icke kroppens; hvarföre äfven, då kroppen blifvit aflagd, känslorna fortvara, fastän långt finare och fullkomligare.

Tolfte Synen. *

Jag såg mig en gång omkring i andarnes verld, och blef varse en här af krigare, ridande på röda och svarta hästar. De, som sutto på dem, sågo ut som apor, med ansigtet och bröstet vända åt hästarnes länder och svansar, samt med nacken och ryggen åt deras halsar och hufvuden; tyglarne hängde om halsarne på ryttarne. Dessa ryttare ropade nu högt på några andre, som redo på hvita hästar och hvilka förde tyglarne med begge sina händer; härunder drogo de så småningom, med sina halsar, hästarne baklänges ifrån striden. Med detsamma sänkte sig tvenne englar ned ifrån himmelen; de kommo till mig och sade: »Hvad ser du?» Jag berättade då att jag såg ett nog löjligt rytteri och frågade

* Not. Ver. Christ.

hvad det ville säga och hvilka de kunde vara? Englarne svarade: »de äro ifrån ett ställe, som kallas Armageddon, till hvilket några tusende blifvit församlade, för att strida emot dem, som äro ifrån den nya församlingen, hvilken kallas det nya Jerusalem.» På samma ställe samtalade några andar om församlingen och religionen. Likväl var hos desse icke något sant af församlingen, emedan de icke egde någon andelig sanning; ej heller något af religion, emedan hos dem icke fanns något andeligt godt. Väl talades der ganska mycket om både den förra och den sednare; men endast af den orsak, att de derigenom måtte få herrska. De hade nemligen i ungdomen lärt sig, att stadfästa sig i blotta tron samt läran om Gud. När de nu blifvit uppflyttade till högre embeten i församlingen, så bibehöllo de till någon tid samma grundsatser; men snart började de icke vidare tänka på hvarken Gud eller himmelen, utan på sig sjelfve och verlden. Deras sträfvan gick nu ut på timlig höghet och rikedom, hvarvid de förkastade alla af dem i ungdomen inhemtade lärostycken. Härigenom hafva församlingens lärostycken hos dem blifvit allenast ett munväder, och grunda sig numera hvarken på någon från förnuftet utgående tanke ej heller på den från kärleken härflytande böjelsen. Och emedan de sjelfve gjort sig sådane, så insläppa de hos sig ingen gudomlig sanning, som rörer församlingen, ej heller något äkta godt, som angår religionen. Deras ande-sinnes inre krafter äro, för att tala liknelsevis, liksom flaskor, uppfyllda med jernfilspån, som blifvit blandad med svafvelpulver och hvarpå man låtit vatten. Först blifva flaskorna nemligen heta, och sedan framkomma ur dem eldslågor, hvaraf de sönderbrista. På lika sätt också dessa menniskor: när de få höra något om det lefvande vattnet, som är Ordets äkta sanning, blifva de häftigt upphetsade och, fulle med vrede, förkasta de densamma såsom något, som skulle spränga deras hufvuden. Sådane, sade englarne, äro de,

hvilka syntes dig like apor, ridande baklänges på röda och svarta hästar, med tyglar om sina halsar. Detta bakvända läge kommer deraf, att de, som icke älska det sanna och goda, icke heller lida att se framdelen på någon häst, utan endast dess bakdel. Häst betecknar i allmänhet Ordets förstånd; en röd häst betyder Ordets förstånd, förderfvadt i anseende till det goda, och en svart häst, att detsammas förstånd är förderfvadt i anseende till det sanna. Att de stormade till strid emot dem, som redo på de hvita hästarne, kommer deraf, att hvit häst betecknar Ordets förstånd i anseende till både det sanna och det goda; — att de liksom syntes draga sina hästar tillbaka med halsen, kom sig deraf, att de fruktade för striden, och att derigenom Ordets sanningar skulle komma ut till många, och alltså ljuset utbredas. Detta är rätta tolkningen af din syn.»

Englarne sade vidare: »Vi äro från det himmelens samhälle, som kallas Michaël, och hafva af Herren fått befallning att stiga ned till det omnämnda Armageddon, hvarifrån det rytteri, du sett, ryckt ut. Genom Armageddon betecknas hos oss, i himmelen, ett tillstånd och en modighet att strida för falska sanningar, som härledas ifrån kärlek att herrska och vara hög öfver andra; och emedan vi hos dig förnummit en åtrå att få veta något om samma strid, så vilje vi derom berätta för dig. Efter vår nedkomst från himmelen, färdades vi genast till Armageddon, och sågo der några tusende andar, som församlats dit. Vi gingo icke in i denna hop; utan det fanns vid södra sidan några hus, hvari gossar med deras läromästare bodde. Till dem gingo vi in, och de togo benäget emot oss. Vi fägnade oss mycket af gossarnes umgänge; alla voro de till ansigtet sköna, hade lifliga ögon och talade synnerligen nitiskt. Lifligheten i ögonen kom af det sannas förnimmelse, och nitet i talet af deras håg för det goda. Som belöning gåfvo vi dem

derföre hattar, hvilkas skyggen voro prydda med guldtrådar med deribland insatta äkta perlor, samt jemväl kläder, skiftande i hvitt och purpur. Vi frågade dem, om de tagit det närbelägna stället, som kallas Armageddon, i ögnasigte? De sade, att de sett det genom det fönster, som var beläget under taket på huset; — att de der varseblifvit en stor samling, men under åtskilliga skapnader, — än som resliga menniskor, än åter liknande stoder och uthuggna beläten, omkring hvilka syntes en knäböjande hop. Dessa sistnämnda förekommo under åtskilliga former; somliga liknade menniskor, somliga voro som pardrar, och åter andra som bockar, med nedåt böjda horn, hvarmed de kastade upp jord. Vi uttydde nu dessa förvandlingar för gossarne, och sade dem hvad desamma föreställde.

Men nu till saken. När dessa församlade fingo höra, att vi gått in i dessa hus, sade de sins emellan: »Hvad hafva de hos gossarne att göra? Låtom oss ifrån vår hop sända några, som kasta ut dem.» Då nu de utsände kommo in, sade de till oss: »Hvarföre hafven J gått in i dessa hus? Hvarifrån ären J? Efter befallning bjude vi eder att genast gå härifrån.» Men vi svarade: »J kunnen icke efter godtycke påbjuda sådant. Nog ären J i edra egna ögon högst mäktige och de, som äro här, synas eder såsom svaga barn; men ändock hafven J här ingen makt och rätt. Hela edert förfarande går ut på svek och list, hvilket likväl icke vill taga rätt lag. J kunnen derföre lemna edert sällskap det budskapet tillbaka, att vi äro hitskickade ifrån Himmelen, för att undersöka, om hos eder finnes någon religion eller icke. Finnes det icke, så är det J, som blifven utkastade från detta ställe. Redogören således för hvaruti sjelfva väsendtligheten af all församling och religion består; — huru J förstån Herrans bön: Fader-vår». När de detta hörde, sade de, att de ville föredraga det, gingo derpå sina färde och berättade allt, hvad de

hört för de sina. De öfverlade nu en lång stund, och beslöto i harmen, att de straxt skulle gå till oss och säga oss, att man borde bedja till Gud Fader för Sonens skull, tilläggande äfven, att de ville draga oss i öronen. De utgingo också verkligen ifrån sitt samlingsställe och tågade in i lunden, som omgaf husen, der gossarne med sina läromästare voro. Midt uti denna lund var ett fält, upphöjdt som en fäktarebana. Dit ställde de nu kosan, hållande hvarandra i händerna. Emellertid stodo vi der redan förut och inväntade dem. Der funnos tufvor af jord, liksom små högar, på hvilka de nedsatte sig; ty de sade sins emellan: »För dem skola vi visst icke stå, utan vi sätta oss ner.» Derpå började en af dem, som kunde göra sig ett utseende af en ljusets engel, och af de andra fått uppdrag att tala med oss: »J hafven föredragit oss, att vi skola öppna våra ande-sinnen om de första orden uti Herrans bön, huru vi förstå dem: derföre säger jag eder, att vi förstå dem sålunda, att man skall ställa sin bön till Gud Fader. Och emedan Christus är vår medlare och vi, genom hans förtjenst varda saliga, så skall man bedja till Gud Fader i tron på hans Sons förtjenst.» Härpå svarade vi: "Vi äro af det himmelens samhälle, som kallas Michaël, och äro skickade, att ransaka och undersöka om hos eder, som ären församlade här, finnes någon religion eller icke. Ty tankebilden om Gud ingår uti allt, hvad religionen tillhörer, och genom densamma sker vidare förbindelsen och saliggörelse. Vi i himmelen läsa dageligen denna bön, likasom menniskorna på jorden; dock fästa vi icke derunder tanken på »Gud Fader,» ty han är osynlig, utan på Herren uti sin gudomliga menskliget, hvaruti han är synlig. Han kallas af eder, uti denna sin menskliget Christus, men af oss Herre; alltså är Herren för oss Fader i himmelen.»

När våra vederdelomän detta hört, sade de: »J upprepen mycket af Ordet, och sådant hafva äfven vi till-

äfventyrs der läst, fastän vi icke komma det ihåg nu. Upplåten derföre Ordet för oss, och läsen ännu mera derutur, isynnerhet derom, att Fadrens rike kommer med detsamma, som Herrens.» Derpå tillsade vi åt gossarne att hemta dit Ordet, och då de framburit detsamma, så läste vi derutur.

Sedan de en stund med otålig förtrytsamhet afhört det, ville de falla oss i talet, och afbröto oss till slut, med högt utrop: »J hafven talat emot vår församlings lära, som bjuder, att man omedelbarligen skall ställa sin bön till Gud Fader, och tro på honom; — J hafven alltså derigenom gjort eder skyldige till kränkning och föröfvad våldsamhet å vår tro; gån derföre ut härifrån! Hvarom icke, så skolen J blifva utkastade.» I sin uppbragta sinnesstämning, stadnade de ej vid hotelsen, utan skredo verkligen till försök att utföra densamma. Men af den makt, som oss var gifven, slogo vi dem då med blindhet, hvaraf de, utan att se oss, rusade ut och lupo vilse hit och dit. Somlige nedföllo då uti den afgrund, hvilken är i den syd-östra trakten, der de vistas, som stadfästa sig i en rättfärdiggörelse genom blotta tron. Några af de andre utsläpptes i en öken, hvaruti de fördes ända till yttersta gränsen af kristna verlden, och införlifvades der med hedningarne.

Trettonde Synen. *

Före den yttersta dom, som skedde i andeverlden år 1757, syntes Judarne vid venstra sidan om kristna midteln uti en dal derstädes; men efter nämde dom blefvo de förde derifrån, öfver till norra sidan. Det

* Not. Ver. Christ.

blef dem då förbudet all samvaro med de kristne, utan det skedde med flyktingar utom städerna. Uti nämnde väderstreck ligga nemligen två stora städer, till hvilka Judarne efter döden öfverföras. Före domen kallade de dem Jerusalem, men efter densamma med något annat namn, emedan efter domen med Jerusalem förstås den nya församlingen, betraktad till dess lära, deri Herren allena dyrkas. Uti dessa deras städer sättas öfver dem omvände Judar, som förmana och varna dem, att de icke skola tala försmädeligen om Kristus; de straffa dem, som icke dess mindre föra sådant tal. Gatorna i deras städer äro så fulla med smuts, att den räcker dem upp till fotknölarne, och husen äro uppfyllda med all slags orenlighet, hvaraf de också äro ytterst stinkande, så att ingen kan gå dit in. Sedan blef jag varse att flere af denna folkstam hade också fått sitt boningsställe i söder om staden. Då jag nu frågade efter, hvilka de kunde vara, blef mig sagdt, att det vore sådane, som ansågo de andra Judarnes dyrkan af ingen betydenhet, och i sina sinnen hyst tvifvelsmål om Messias någonsin skulle komma. Äfven finnas derstädes sådane, som, föraktande all uppenbarelse, öfver hvarjehanda ting i verlden dömt efter blotta förnuftet och lefvat derefter. Så beskaffade äro till större delen alla de Judar, som tillhöra den portugisiska nationen.

För Judarne visar sig, då och då, en engel sväfvande ofvantill i medelhöjden, med en stor käpp eller staf i handen. Han gifver dem tillkänna att han är Moses, som förmanar dem, att afstå ifrån den galenskapen att vänta på Messias, emedan Messias är Kristus, som regerar och styr både dem och hela verlden. Engelen betygar att han detta för visso vet; och att han äfven känt detta, då han var i verlden. När de få höra sådant tal af engelen, gå de bort, hvarvid största delen glömmer det sagda och endast några få behålla det hos sig. De, som behålla det, varda derpå skickade till sy-

nagogor eller undervisningshus, som förestås af omvände Judar, och erhålla der ytterligare undervisning och upplysning. Sedan de nu blifvit undervisade, gifvas dem nya kläder, i stället för de slarfviga paltor, de bära; äfven erhålla de det heliga Ordet, skrifvet med lysande stil. Derefter få de vackra, friska boningsrum uti staden, der de ännu qvarstanna någon tid. De åter bland Judarne, som icke taga emot engelens underrättelse, varda slutligen nedkastade i helvetiska hålor; många af dem utjagas uti mörka skogar och öknar, der de stjäla och röfva ifrån hvarandra.»

Judarne drifva stark handel i den andra verlden, likasom i denna, med åtskilliga varor, men isynnerhet med ädla stenar, hvilka de på smygvägar förskaffa sig ifrån himmelen; der finnas nemligen ädla stenar i öfverflöd. Att de hafva handel med ädla stenar, kommer af den orsak att de läsa Ordet på sitt grundspråk, och hålla dess bokstafsmening uti synnerlig helgd. Ädla stenar motsvara bokstafsmeningen, hvilken är andeliga upphofvet till samma stenar. En del Judar kan också med konst bereda dylika stenar, och inbilla sedan köparen, att de äro äkta; men de, som det göra, varda af sina föreståndare strängeligen bestraffade.

Judarne veta mindre än alla andra, att de äro i andeliga verlden, utan tro sig ännu uti den naturliga. Orsaken dertill är, att de äro helt och hållet utvärtes menniskor, och tänka icke det minsta på religionen.

Deraf kommer äfven, att de än i dag föra om Messias lika tal, som förut. Några påstå, att han skall komma, åtföljd af David och med glänsande hufvudprydnader, för att blifva deras föregångare, som skall föra dem tillbaka till landet Kanaan. På vägen dit skall han upplyfta sin staf, och göra floderna, som de skola gå öfver, torra. Då skola de kristne, dem de sins emellan också kalla hedningar, fatta tag uti flikarna på deras kläder, med ödmjuk anhållan att få följa med; men de skola

då endast taga emot förmögne kristne, hvilka kunna vara dem till någon tjenst. Uti dessa och dylika galenskaper stadfästa de sig genom de utsagor, som läsas hos Zacharias och några af de andra profeterne.

Då man frågar dem, om de för visso tro, att alla Judar skola komma in i landet Kanaan, så svara de, att då Messias kommer, skola de alla komma derin, samt aflidne Judar skola uppväckas, och ifrån sina grafvar träda in i samma land. Om man invänder deremot, att de ingalunda kunna gå ut ur grafvarne, eftersom de ju sjelfve se att de lefva efter döden, så svara de, att de då skola stiga ned i grifterna och gå in i sina kroppar, och således åter varda naturligt lefvande. När man vidare invänder, att samma land icke kan inrymma alla, så svara de, att det väl då skall blifva utvidgadt. Säger man, att Messiæ rike, efter han är Guds Son, icke kan blifva på jorden, utan måste vara i himmelen, så svara de, att landet Kanaan då skall blifva en himmel. Då de göras uppmäksamme på, att de icke kunna veta, hvarest Bethlehem Ephrata är beläget, der Messias skall födas, så påstå de, att Messiæ moder ändock skall föda honom der; några tillägga, att hvar hon föder. der är Bethlehem. »Men», säger man slutligen till dem, »huru kan Messias bo tillsammans med ett så elakt folk? hvilket omdöme om dem äfven stadfästes genom flera ställen hos Jeremias, och i synnerhet utaf Mosis sång; Moses säger rent ut, att de äro de allravärste.» Derpå lemna de det svaret, att ibland Judar gifvas så väl gode som onde, och att på de anförda bibelställena de onde blifvit menade och beskrifne. Så söka de alltjemt slingra sig undan hvarje fråga, man gör dem, och förblifva envist och hårdnackadt fasthängande vid sina inrotade villfarelser, hvilka många af dem, i all evighet, icke kunna förmås att bortlägga.

Fjortonde Synen. *

Det finnes trenne olika slags kärlek, af hvilka hvar och en menniska blifvit från skapelsen formad, nemligen: 1:o) Kärlek till nästan, hvilket ock är en kärlek att göra nyttiga ting. Denna kärlek är andelig. 2:o) Verlds-kärleken, hvilken också är en kärleks-åtrå att råda öfver egodelar. Denna kärlek är naturlig. 3:o) Egenkärleken, hvilken också är en kärlek att hafva befäl öfver andra. Denna kärlek är kroppslig. Menniskan är en rättskaffens menniska, i samma mån, som kärleken till nästan, eller kärleken att göra nyttor, utgör liksom hufvudet, och verldskärleken, eller kärleken att besitta egodelar, bildar bröstet och buken, samt egenkärleken, eller kärleken att befalla, utgör fötterna och fotabladen. Om deremot verldskärleken utgör hufvudet, så är menniskan icke menniska på annat sätt, än som en krokig eller puckelryggig; och om egenkärleken utgör hufvudet, så är hon icke som en menniska, som står på fötterna, utan såsom den, der går på sina flata händer, med hufvudet nedåt och fötterna uppåt. Enär kärleken att åstadkomma nytta för sina medmenniskor utgör hufvudet, och de andra två kärleksböjelserna, i sin ordning, utgöra kroppen och fötterna, — så synes en sålunda bildad menniska uti himmelen med ett engla-ansigte, omgifven kring hufvudet af en vacker regnbåge; men om kärleken till verlden eller egodelar utgör hufvudet, så synes en sådan, sedd ifrån himmelen, med ett blekt ansigte liksom på ett lik, och omgifven kring hufvudet af en gul ring; om åter egenkärleken, eller lustan att råda och befalla öfver andra, utgör hufvudet, så synes menniskan, från himmelen sedd, hafva ett mörkgrått ansigte

* Not. De Amore.

med en hvit ring kring hufvudet. Vid detta frågade jag den berättande engelen hvad ringarne kring deras hufvud skulle föreställa. Han svarade: »Ringarne föreställa graden och beskaffenheten af deras förstånd; den hvita ringen kring hufvudet på honom, som hade ett eldblått ansigte, föreställer hans förståndighet i utvärtes måtto, men galenskap i det invärtes. En så beskaffad menniska är också vis uti allt, som rörer det kroppsliga, men galen då det är fråga om något andeligt; ty ingen menniska varder vis till anden, utan af Herren, hvilket sker när hon af honom pånyttfödes och omskapas.» När detta var sagdt, öppnades jorden till venster om mig, och jag såg en djefvul uppstiga genom öppningen; han var försedd med ett eldblått ansigte och hade en hvit ring omkring hufvudet. Då sporde jag honom till: »Ho är du?» Han svarade: »Jag är Lucifer, morgonrodnadens son.» (Denne var dock icke Lucifer, men han trodde sig blott så vara.) »Eftersom jag har gjort mig lik med den högste, så har jag blifvit nedkastad till helvetet.» »Såå,» sade jag; »när du nu blifvit nedkastad, huru kan du då stiga upp igen ifrån helvetet?» Han svarade: »Der är jag en djefvul, men här en ljusets engel. Ser du icke att mitt hufvud är omgifvet med en hvit ring; om du vill, skall du äfven få se, att jag är sedig iblande de sediga, och förnuftig ibland de förnuftiga, ja, andelig ibland de andeliga. Jag har jemväl kunnat predika.» Jag inföll då: »På hvad sätt har du predikat?» Han sade: »Emot bedragare, emot horkarlar och emot alla helvetiska kärleksböjelser. Då kallade jag mig Lucifer, en djefvul, bannades och svor på mig sjelf; och erhöll derföre af åhörarne allehanda beröm och upphöjdes af dem ända till himmelen. Derifrån kom att jag blifvit kallad morgonrodnadens son. Men hvad jag sjelf har undrat på, är det, att när jag stod på predikstolen, tänkte jag icke annat, än att jag verkligen af hjertat talte rättfärdigt och sant. Fastän orsaken till mitt förderf blifvit mig upptäckt,

har jag likväl icke kunnat ändra mig, emedan jag upphöjt mig öfver den högste.»

Sedan frågade jag: »Huru har du kunnat så tala, då du likväl sjelf är en bedragare, och sjelf är en horkarl?» Han svarade: »Jag är en helt annan varelse, då jag är i det utvärtes, eller uti kroppen, och en helt annan när jag är i det invärtes eller uti andan. Uti kroppen är jag en engel, och i andan en djefvul; ty uti kroppen har jag förstånd, men uti andan är jag helt och hållet inne med min vilja. Förståndet förer mig uppåt, men viljan nedåt; och under det jag är inne i förståndet, omhöljer den hvita ringen mitt hufvud, men då förståndet gör sig till träl under viljan och blifver densammas lifegen, hvilket är vår sista förfärliga lott, så börjar ringen blifva svart och försvinner alldeles. När det skett, kan jag icke mera uppstiga i detta klara ljus.»

Just som den onde anden hade sagt detta, varseblef han englarne, som voro hos mig. Då upptändes han plötsligt af vrede och blef nu alldes svart, äfven till ringen omkring hufvudet. Derpå nedföll han genom samma öppning, hvarifrån han uppstigit, tillbaka till helvetet. De närstående andarne gjorde af hvad de nu sett och hört den slutsatsen, att en menniska är sådan, som hennes vilja är, men icke sådan, som hennes förstånd är; emedan viljan lätteligen drager förståndet på sin sida och gör det till sin slaf. Då tillsporde jag englarne, hvarifrån djeflarne hafva sin förnuftighet? De sade: »Den kommer ifrån deras starka egenkärlek, hvilken omgifver dem med en inbillad glans af ära och herrlighet. Denna kärlek är, såsom kärlek i allmänhet, omgifven af en viss klarhet, hvarigenom förståndet skenbarligen nästan upplyftes till himmelens ljus. Förståndet är nemligen hos hvarje menniska så beskaffadt, att det kan upplyftas medelst odling och kunskaper. Detta är deremot icke fallet med viljan; den kan ej förädlas, utan genom ett lefverne, enligt med församlingens och

förnuftets sanningar. Deraf kommer att sjelfva atheisterne, hvilka utaf egenkärleken uppblåsas öfver sitt rykte, likväl ega en skarpsinnighet och förnuftsklarhet, som vida öfvergår många andras. Dessa företräden ega de likväl endast när de äro i sin förstånds-tanke, men alldeles icke när de beherrskas och ledas af sin vilja och dennas kärleksböjelser.

Vidare yppade engelen äfven orsaken hvarföre en menniska är sammansatt af trenne kärleksböjelser, nemligen utaf kärleken till nyttor, verlds-kärleken och egenkärleken. Det är nemligen af den anledningen, att menniskan må kunna tänka af Gud, fastän det alldeles ser ut, som hon tänkte af sig sjelf. Han tillade slutligen, att det öfversta uti en menniskas andesinne är vändt uppåt, till Gud; det medlersta deruti utåt, till verlden, samt det nedersta deruti nedåt, till kroppen; och emedan det sistnämnda är uti en rigtning nedåt, så tänker menniskan till alla delar såsom af sig sjelf, ehuru hon i sjelfva verket gör det af Gud.

Femtonde Synen. *

En dag syntes mig ett präktigt tempel i qvadratform, hvars tak liknade en krona, ofvantill böjdt som en båge, och rundt omkring upphöjdt; dess väggar bestodo af idel fönster utaf kristall-glas, porten af samma substans som perlor. Emot vester stod en predikstol, på hvilken åt höger Ordet låg upplåtet, och omkring detsamm hvilade en sfer af ljus, hvars glans kringhvärfde och upplyste hela predikstolen; midt uti templet var ett kor, framför hvilket hängde en förlåt, men som nu

* Not. Delic. Sapient.

var borttagen, derinnanför stod en kerub af guld med ett svärd, som viftade hit och dit i kerubens hand. Då jag noga hade beskådat allt detta, inflöt uti mitt begrundande hvad allt detta, hvart för sig, skulle beteckna. Betydelsen var följande: templet betecknade en ny församling; porten af perle-substans ingången till samma församling; fönstren och väggarne af kristall de sanningar, som upplysa densamma; predikstolen dess presterskap och predikningar; Ordet, som låg derpå upplåtet, och som upplyste öfra delen af predikstolen, betydde att ordets invärtes mening är andelig och blifvit upplåten eller upptäckt; koret midt uti templet antydde samma församlings förbindelse med engla-himmelen; keruben af guld derinom föreställde Ordet i bokstafs-meningen; svärdet, som viftade uti hans hand, betecknade att denna mening kan vändas eller tydas hit och dit, allenast sådant sker lämpligen till någon sanning; att förlåten framför keruben var borttagen, betecknade att Ordet nu blifvit upplåtet eller lagdt i dagen.

Derefter, och när jag kom ännu närmare, såg jag en skrift öfver porten, nemligen: »Nu tillåtes,» hvilket vill säga, att man nu har lof att med förståndet pröfva och undersöka trons hemligheter.

Sextonde Synen. *

Att yttersta tiden är förhand, kan finnas deraf, att allt godt, som af Herren, genom himmelen, inflyter på andeverlden, förvändes der i samma ögonblick i ondt, otäckt och oheligt, och allt sannt likaså på ögonblicket förbytes uti osannt; således inbördes kärlek i hat, red-

* Not. Arcan. Cœlest.

lighet i list, o. s. v.; så att andarne i andeverlden icke vidare kunna förnimma något godt och sannt. Dylikt ondt hos dem öfverföres på menniskan i verlden, som regeras af andar, med hvilka de, som der äro, hafva gemenskap. Detta vet jag genom mycken erfarenhet, men om jag beskrefve den, skulle den uppfylla flera sidor. Jag har ofta fått märka och höra huru det goda och det sanna, som kommit ifrån himmelen, blifvit förvändt i ondt och osannt, samt äfven i och på hvad sätt denna förvändning skett.

Mig har blifvit sagdt, att hos dem, som lefde före syndafloden, blef det viljeliga goda förloradt, som var hos den äldsta församlingens menniskor; men att nu för tiden det intellektuella goda likaledes börjar förgås hos den christna församlingens menniskor, så att föga deraf är öfrigt; och detta af den orsak, att de ingenting tro, så framt de icke med sinnena fatta det.

Hurudana den christna församlingens menniskor äro nu för tiden, har jag genom åskådningar fått erfara i andeverlden. Andar syntes mig nemligen uti ett svart moln, hvilka voro så svarte, att jag dervid intogs af fasa; och derefter åter andre, mindre förfärlige; och mig gafs dervid tillkänna, att jag skulle få se något. Jag blef varse små gossar, som kammades af sina mödrar så grufligt, att blodet flöt omkring dem, hvarmed föreställdes, att barnens uppfostran är högst vårdslösad nu för tiden. Sedan sågs ett träd, och jag tyckte mig finna att det var »kunskapens träd.» Deruti sågs en stor huggorm uppslingra sig, sådan, att jag blef helt förskräckt; den syntes långs utåt trädstammens hela längd. Sedan trädet med huggormen försvunnit, syntes en liten hund, och då öppnades dörren till en kammare, hvarest rådde en gulblek belysning, såsom af koleld. Uti kammaren voro två qvinnor, hvarvid förnams att rummet var ett kök; men hvad jag der såg, får jag icke omtala. Mig sades nu att det träd, hvari huggormen uppsteg, förebil-

dade tillståndet hos församlingens menniskor nu för tiden, hvilka, i stället för kärlek och välvilja, hysa ett innerligen bittert hat mot hvarandra; hvilket hat de söka dölja under ett låtsadt sken af yttre ärbarhet och med svek. Det, som var i köket, förebildade ännu tydligare detta hat och dessa svekfulla tankar, hurudana de verkligen äro.

Vidare föreställdes mig äfven huru nu för tiden många af dem, som äro inom församlingen, äro sinnade emot sjelfva oskulden. Jag såg ett vackert och oskyldigt barn, och med detsamma lossades något litet de utvärtes banden, hvarmed onda genier och andar hållas ifrån skändliga illgerningar. De onda begynte då genast att på allravärsta sätt behandla barnet, sparka och nedtrampa det, samt brunno af begär att döda det arma offret, sjelfva oskulden. Oskulden förebildas nemligen i andra lifvet genom barn. Jag sade då, att dylika ting synas icke hos dem under deras lefnad i kroppen; men fick till svar, att deras inre verkligen är så grymt och att, om de borgerliga lagarne ej hindrade dem genom stränga straff, äfvensom andra utvärtes band funnes, såsom fruktan att förlora egendom, heder, rykte och lif, så skulle de lika ursinnigt rusa fram emot alla oskyldige här i verlden. Då desse hörde detta svar, begabbades äfven det.

I andra lifvet synes stundom något, liknande »yttersta domen;» för de onde, då deras samfund upplöses, och för de gode, när de inlåtas i himmelen. Om såväl de förre, som de sednare, är mig tillåtet att här anföra hvad jag af erfarenhet känner.

Förhållandet med »yttersta domen» för de onde, hvilken jag åsett två eller tre gånger, var följande. En hop onde andar rundt omkring mig hade sammangaddat sig till åtskilliga högst förderfliga samfund, så att de höllo på att få öfverhanden och läto sig ej af jemnvigtens lag, efter den utstakade ordningen, styras. De an-

tastade på öfverdådigt sätt andra samfund, och började, i stöd af sitt öfvervägande antal, att förorsaka dem skada. Då visade sig plötsligen en temligen stor flock af andar, kommande ifrån det framför mig liggande väderstrecket, något litet till höger, i rigtning uppifrån. Af deras ankomst hördes ett starkt buller, liksom af hafvets vågor. Då detta ljud hördes, blef ibland andarne en vild bestörtning, förenad med förskräckelse och rådlös förvirring. Derpå skingrades genast de onde andar, som voro i dessa illskefulla samfund, och flydde hit och dit, så att de spriddes långt ifrån hvarandra, och den ene visste icke hvart den andre tog vägen. Under det att allt detta påstod, syntes det icke annorlunda för dessa andar, än såsom »yttersta domen,» åtföljd för deras ögon af alla tings undergång. Somlige jemrade sig, andre voro af förskräckelse likasom utan medvetande; med ett ord, en ryslig fruktan intog dem alla, såsom för »yttersta domen.»

Ljudet af dem, som anlände ifrån den främre trakten, hördes på olika sätt. För somlige var det såsom ljudet af beväpnade ryttare; för andre åter annorlunda, allt efter det olika tillståndet af deras räddhåga och derifrån uppkomna fantasi. Mig föreföll detta ljud såsom ett oupphörligt sorl af en skiftevis mot stranden slående våg, och det på en gång ifrån flera håll. Jag fick veta af dem, som voro mig nära, att sådane andeflockar alltid komma ifrån samma väderstreck, när samfunden äro så illa sammansatta, som sagdt är, och att de ankommande veta att ögonblickligen upplösa och slita den ene anden ifrån den andre, samt tillika injaga en sådan allmän förskräckelse, att de icke tänka på annat, än flykten. Genom sådana upplösningar och förskingringar återbringas ordning af Herren; hvilket uti Ordet betecknas genom östanvädret.

Det gifves äfven andra slag af bullersamma upplopp, eller snarare sammandrabbningar, hvilka likaledes fram-

ställa idéen om »yttersta domen,» och hvarigenom äfven illa sammansatta samfund till deras inre upplösas.

Stundom bringas sådane elake andar i det tillstånd, att de icke, såsom vanligt är, tänka uti samfund eller i gemenskap, utan hvar och en för sig. Af deras högst olika och skiljaktiga tankar och deras hvar på sitt sätt sorlande tal höres ett gny, såsom af många stora vatten, och deremellan en dånande sammanstötning, som ej kan beskrifvas. Detta uppkommer af meningarnes förvirring om vissa sanningar, som utgöra föremålet för deras disput. Det hela kan, med allt skäl, kallas ett andeligt kaos. Skrålet af dessa sammandrabbandes förvirrade sorl tycktes mig annars vara trefaldigt. Ett inflöt omkring hela hufvudet, och sades uppstå af tankarnas virrvarr. Det andra inflöt genom venstra tinningen, och derom sades, att det var en häftig tvist öfver en del religiösa sanningar, till hvilka de icke ville sätta tro. Det tredje inflöt ofvan ifrån till höger, och uppfattades som ett på en gång gnisslande och knastrande ljud. Denna gnissling vändes eller rättare vexlade fram och tillbaka, och man berättade att den uppkom deraf, att de olika åsigterna liksom stridde sinsemellan. Medan dessa drabbningar påstodo, talade några andar med mig och förklarade hvad allt det föregående betecknade, hvarunder äfven deras tal redigt framställde andarnes förvirrade ljud.

De, som inlåtas i himmelen, emottagas af englasamfund med den innerligaste kärlek och glädje; och de nykomne bevisas all möjlig omsorg och vänskap. De nykomne andarne, som icke gerna trifvas att vara i de samfund, dit de först komma, emottagas derefter af ännu andra samfund, och detta efter hand, tilldess de ändtligen komma till något samfund, med hvilket de stämma öfverens, enligt det inre kärlekens lif, som är hos dem. Här förblifva de så länge, tills de blifva mera fullkomlige, och upplyftas då af Herrans barmhertighet till högre och fullkomligare samfund. Flyttningen ifrån ett sam-

fund till ett annat sker aldrig genom något förkastande från det samfund, der de äro, utan genom något frivilligt hos dem sjelfve, enligt den åtrå till något fullkomligare, som ytterst ingifves dem af Herren.

Uti ordet läses att en inkom i himlen, som ej var klädd i bröllopskläder, och att han blef utkastad; mig har också blifvit visadt, huru härmed förhåller sig. De finnas, som, under deras kroppslif, öfvat sig i en sådan listighet, att de kunna förställa sig såsom ljusets englar. När desse i andra lifvet äro i detta skrymtaretillstånd, kunna de äfven inställa sig uti de närmaste himmelska samfunden; de kunna dock icke länge uthärda der. Ty så snart de förnimma den inbördes kärlekens sfer derstädes, så blifva de intagne af en olidlig fruktan och fasa, samt störta sig ut derifrån. Detta ser ut, i andeverlden, såsom hade de blifvit utkastade, — somlige i ett kärr, somlige i det helvete, som kallas Gehenna, och andra uti något annat helvete.

Två eller tre gånger har himmelen, genom Herrens gudomliga barmhertighet, varit för mig öppnad, ända till den grad, att jag hört Herrens gemensamma förhärligande af englaskarorna. Detta sker nemligen af flera samfund på en gång; enhälligt, men likväl hvart samfund för sig, och med ganska redigt åtskilda affektioner och deraf flytande idéer. Det var en himmelsk röst, som hördes både till längd och bredd, och det till sådan omätlighet, att hörseln tröttnade upp, på samma sätt, som det sker med synen, när den beskådar hela verldsrymden. Derunder förnams inom mig en den innerligaste glädje, och den outsägligaste lycksalighet genomströmmade min hela varelse. Herrens förhärligande har äfven någon gång blifvit förnummet likasom en nedflytande strålbrytning, eller kringstrålning, som angenämt intagit andesinnets inre delar. Detta förhärligande eller denna härliggörelse sker när englarne äro uti ett tillstånd af stilla hvila, lugn och frid; ty då härflyter

lofsjungandet från deras innerligaste fröjder och från sjelfva himla-sällheterna.

Sjuttonde Synen. *

En dag visade sig en engel för mig. Han kom från öster och blåste med basun mot norr, vester och söder. Engelen var klädd i en fladdrande drägt och omgjordad med ett skärp, som strålade af safirer och lågande rubiner. Med utsträckta vingar sänkte han sig så småningom mot jorden; och så snart hans fötter vidrört den, gick han några steg framåt, såg och nalkades mig. Jag var i andanom på en kulle, belägen i söder. »Jag har hört ljudet af din basun,» sade jag till engelen, »och sett dig nedstiga från höjden; i hvilken afsigt har detta skett?» — Engelen svarade: »Jag är sänd att på denna kulle sammankalla de vise af den kristna verlden och fråga dem om deras tanke angående den himmelska glädjen och eviga lycksaligheten. Orsaken till min sändning är, att åtskillige innevånare af eder verld, hvilka nyligen kommit till oss, påstå, det ingen menniska finnes på jorden, som har någon idé om den salighet, vi njuta i himmelen. Jag har blifvit tillsagd att nedstiga till denna andarnes verld, dit menniskorna komma straxt efter döden, för att samla de visaste män och af dem inhämta, om de kristnes okunnighet i afseende på det tillkommande lifvet är så stor, som det berättas. Vänta litet, och du skall få se åtskilliga hopar af vise anlända: Herren skall bereda ett samlingsställe för dem.»

Jag väntade, och si! efter en half timma anlände tvenne hopar nordanifrån, tvenne östanfrån och tvenne

---

* Not. Ver. Rel. Christ.

sunnanfrån. Efter deras ankomst förde dem engelen till ett hus, som var tillredt för dem, och der erhöllo de platser allt efter den trakt, hvarifrån de kommo. Utom dessa sex hopar infann sig en sjunde, hvilken dock icke kunde ses af de andre, för klarheten af ljuset i öster, hvarifrån han kom och der han intog sin plats. Engelen underrättade dem nu, hvarföre de blifvit sammankallade, och bad dem i ordning säga sina tankar. Personerna i hvarje hop närmade sig derpå ännu mera till hvarandra och erinrade sig sina gamla idéer om evig lycksalighet, hvilka de haft på jorden.

Efter slutad öfverläggning förklarade den första hopen norrifrån, att den himmelska glädjen och eviga lycksaligheten var himmelens lif, der man genast efter ankomsten njuter alla slags nöjen, både sinnliga och andeliga, hvarvid hvarje föreställning och känsla vore hänryckande.

Den andra hopen från norr sade, att denna lycksalighet måste bestå uti nöjet af englarnes sällskap, i deras umgänge och samtal, hvilka, beständigt omvexlande, vore fulla af behag, glädtighet och undervisning.

Den tredje hopen, eller den första af de två, hvilka kommo från vester, påstod, att den himmelska glädjen vore en beständig fortsättning af fester och glädjemåltider med Abraham, Isak och Jakob; att deras bord vore betäckta med den utsöktaste mat och det kosteligaste vin; att på dessa måltider följde dansar af ungdomen, konserter m. m., samt vid dagens slut lysande skådespel och ändtligen nya anrättningar. Sådant vore himlainnevånarnes eviga lif.

Den fjerde hopen, eller andra från vester, yttrade, att den ansåg himmelen för en skön trädgård, hvilken sträcker sig från öster till vester och från norr till söder, med träd, höljde af blommor och de läckraste frukter; att midt uti trädgårdén stode lifvets härliga träd, rundt om hvilket de salige sutto, prydde med dess blom-

ster och ätande af dess frukter; att dessa blommors och frukters lukt samt närande beskaffenhet, underhållen och förnyad genom den eviga vårens ljufva värma, skänkte de salige en beständig, blomstrande ungdom och samma tillstånd, hvari Adam och Eva befunno sig straxt efter skapelsen.

Den femte hopen, som var den första af de båda sunnanfrån, förklarade, att himmelsk lycksalighet bestod i välde, skatter och kunglig prakt, och tillade, att de i himmelen skulle regera med Herran och, såsom hans barn, sitta på throner, styra riken och betjenas af englarne; att himmelens härlighet beskrifves i Skriften genom målningen af det nya Jerusalems prakt, der hvarje port är en ädel sten, gatorna äro af guld och murarne af jaspis.

Den sjette hopen, eller den andra från söder, kunde icke föreställa sig någon annan lycksalighet i himmelen än religiösa högtider och gudstjenster, blandade med sånger och de ljufvaste harmonier, processioner, ceremonier, präktiga, upplysta och med vällukt uppfyllda tempel; korteligen: hjertats beständiga lyftning till Gud, och vissheten att allt detta behagade honom.

Den sjunde hopen, hvars glans gjorde den osynlig för de andra, var ett sällskap af englar från den engels samhälle, som blåst i basunen. I den östra himmelen hade de fått höra, att deras sällhet var alldeles okänd för den christna verlden; och sedan de nu öfvertygat sig derom, sade de till engelen, som talat med mig: »Du vet, att menniskorna i andarnes verld återfinna de nöjen och njutningar, af hvilka de på jorden bildat sig en föreställning om himmelsk lycksalighet; och att de, efter att hafva erfarit dessa inbillningars tomhet och falskhet, undervisas och beredas till himmelen.»

Engelen med basunen ropade nu till de församlade: »Följen mig, jag skall förskaffa eder den sällhet, J föreställt eder, och derefter skolen J få se himmelen.»

Då engelen sagt detta, gick han förut och förde först med sig dem, som ansett den himmelska lycksaligheten bestå uti nöjet af englarnes umgänge och samtal, till ett rymligt hus, der de voro, hvilka på jorden haft samma föreställning. I detta hus voro mer än femtio rum, åtskilda efter samtalens beskaffenhet. Man talade der om furstarnes intressen, om hof-intriger, om borgerliga, religiösa och moraliska ämnen samt om vetenskaper. Jag såg desse talare helt andtrutne löpa omkring från rum till rum, fulle af begär att tala och höra. Några syntes mig hafva lust att komma ut ur huset; jag följde dem och fann dem sittande vid östra dörren, sorgsne och modfällde. På min fråga, hvad som fattades dem, svarade de: »Denna bonings dörrar äro tillslutne för alla, som vilja gå ut. Vi hafva nu varit här i tre dagar; och de enformiga samtalen hafva gjort oss ledsne. Nu kunna vi icke komma härifrån. Denna tanke oroar oss, emedan vi frukta att evigt förblifva i ett sådant tillstånd.» — Engelen kom till dem och sade: »Det ställe, hvarpå J befinnen eder, är samlingsstället för den fröjd och de nöjen, hvilka J ansett utgöra den himmelska lycksaligheten. Denna består uti den glädje, man erfar, då man gör något, som gagnar en sjelf och andra. Hon är nyttans nöje, som härleder sitt nöje från kärleken och sin existens från visheten, d. v. s. kärleken frambringar henne och visheten upprätthåller henne. Sedan englarne fullgjort sina förrättningar, komma de tillsammans, tala med hvarandra och vederqvicka sitt sinne, dock aldrig förr, än de uppfyllt sina pligter. Men själen uti dessa vederqvickelser är alltid kärlek och vishet; det är nöje af nytta, hvarförutan allt tröttar, väcker ledsnad och afsmak.» — Nu öppnades dörren, och de skyndade bort.

Engelen vände sig nu till dem, hvilka ansett den himmelska lycksaligheten bestå uti fester och måltider med Abraham, Isak och Jakob, och förde dem, genom en

lund, till en slätt, der femton bord stodo på hvardera sidan. Det första var för Abraham, det andra för Isak, det tredje för Jakob, och de tolf andra för apostlarne. Borden midt emot voro för deras hustrur, det första för Sara, det andra för Rebecka, det tredje för Lea och Rachel samt de öfriga för apostlarnes hustrur. Genast blefvo alla borden serverade med de utsöktaste rätter i stort öfverflöd. Patriarkerne och apostlarne inträdde och satte sig samt bjödo de nykomne att taga plats bredvid dem. Alla åto, drucko och voro glada. Sedan man uppstigit från bordet, sjöng och dansade ungdomen af båda könen, och om aftonen gåfvos skådespel. Derefter hölls en måltid, lik den första, endast med den skillnad, att de nykomne åto vid Isaks bord i stället för vid Abrahams. De fortforo sålunda den ena dagen efter den andra, till dess de ätit med alla patriarkerne och apostlarne, och måste nu börja ånyo. Detta skulle fortfara i evighet. Då sade engelen: »De personer, med hvilka J suttit till bords, äro icke patriarker, utan råa och okunniga menniskor, som gjort sig samma föreställning om himmelens lycksalighet som J, och nu tillika med eder undervisas om sin villfarelse.» De nykomne sågo i sällskapet de skamliga verkningarne af omåttlighet, blefvo ledsne och olustige och sade, att sjelfva åsynen af maten äcklade dem, och bådo engelen föra dem till sin vistelseort. Det skedde; och under vägen sade deras ledsagare till dem: »I himmelen finnes mat och dryck, måltider och gästabud, sång och dans, skådespel och andra tidsfördrif. Alla dessa ting äro fullkomliga: men det nöje de skänka, är nyttans nöje; det utgår från englarnes böjelser, som sätta deras själ i verksamhet. Sålunda uppkommer sinneslugn och tillfredsställelse, hvarigenom englarne försättas i tillstånd att från Herren emottaga kärlek till nyttan. I himmelen får hvar och en himmelsk mat efter det gagn, han gör.»

Derefter vände sig engelen till dem, som satte him-

melens lycksalighet uti kunglig makt och härlighet, och visade dem en portik, som uppehölls af kolonner och pyramider, framför hvilken stod ett litet palats. De gingo in och sågo der 20 personer till höger och lika många till venster, som väntade på andra. En, som syntes vara en engel, framträdde och sade till dem: »Denna portik leder till himmelen; vänten ett ögonblick och bereden eder, ty de förnämsta bland eder skola blifva konungar och de lägre prinsar!» Genast höjde sig en thron vid hvarje kolonn, och på hvar thron låg en silkesmantel, en spira och en krona. Vid hvarje pyramid syntes ett säte, 3 steg ofvan jorden; och på dessa säten voro guldkedjor och ridderliga prydnader. En röst ropade: »Gån fram, kläden eder, intagen edra platser och vänten!» De främsta i hopen lupo hastigt och begärligt till thronerna, och de öfriga till sätena. Nu uppsteg en helvetisk ånga och omgaf dem. Då den inandades, började de, som sutto på thronerna och stolarne, att uppsvälla; och i denna atmosfer af stolthet och sjelfförtroende ansågo de sig för konungar och prinsar. En hop ungt folk syntes nedskynda från himmelen, för att uppvakta dem, och ställde sig två och två vid thronerna och stolarne. En härold utropade, att konungarne och furstarne ännu skulle vänta något litet, medan deras hof tillreddes i himmelen, och till dess hofmännen samt garderna hunno ankomma. De väntade med oro, ledsnad och ängslan. Efter tre timmars förlopp öppnades ändtligen himmelen; och englarne skådade ned på dem med ömkan, sägande: »Dårar, hvad hafven J för eder, och hvarföre ären J så orolige? Man gör narr af eder: J ären blott skådespelare, menniskor förvandlade till bilder, emedan J inbillat eder, att J skullen regera med Kristus, såsom konungar och furstar, uppvaktade af legioner englar. I himmelen betyder regera att vara vis och stifta gagn. Himmelens rike är handlingens, verksamhetens och nyttans rike; och Herren har sagt: »Den, som vill vara stor och

mäktig i himmelen, skall varda tjenare.» Gud önskar allas välgång och utöfningens goda, hvilket han i himmelen verkar genom englarne och på jorden genom menniskorna. Åt dem, som handla med förtröstan till honom, skänker han kärlek till verksamhet och nytta, jemte dess belöning, inre och evig lycksalighet. I himmelen, likasom på jorden, finnas värdigheter, palatser, rikedomar, makt och härlighet. De store, de förnämste i himmelen, äro de, som hafva högsta kärlek till allmänt väl. Deras hof, ministrar, vakt, kläder och slott verka hos dem endast på kroppens sinnen; de använda allt detta, enligt ordningen, blott till allmänt väl, emedan uti samhället, såsom uti den naturliga kroppen, åtskilliga yttre verkningsmedel, redskap, organer fordras. Alla goda verkningar utgå från Herran och tillvägabringas genom englarne och menniskorna. Detta kallas att regera med Herran. Genast nedstego de föregifne konungarne och furstarne från sina throner och säten, bortkastande sina spiror, kronor, mantlar och öfriga prydnader. Den helvetiska ångan skingrades, en hvit sky, som var vishetens atmosfer, omgaf dem, och deras själar blefvo andeligen återställde till hälsan.

Sedan nalkades engelen dem, som höllo den himmelska lycksaligheten för ett ljuft lugn i förtjusande trädgårdar och införde dem genom en port, bildad af sammanflätade grenar och qvistar. De kommo till en skön ort, der rosor uppspirade under deras fjät och spridde den yppersta vällukt. De ädlaste frukter visade sig för deras ögon. Ungt folk af båda könen dansade omkring, bundo blomsterband och kransar, plockade frukter, pressade drufvor, hvilade vid källor eller i kyliga grottor, eller fördrefvo tiden med angenäma samtal under promenader. Då de sett allt detta, förde engelen dem till en rosenbäck, omgifven af oliver, pomerans- och citronträd. Här sutto några, sörjande och gråtande. "Sju dagar," sade de, »hafva vi tillbragt i detta paradis, hvilket först syn-

tes oss förtjusande, men från den tredje dagen har det endast väckt vår ledsnad. Nu är det oss alldeles odrägligt, och hvarje dess skönhet åstadkommer hos oss en oöfvervinnelig afsmak. Vi ville gå härifrån, men funno oss uti en labyrint, hvars utgång ej kan upptäckas; och vi frukta att ej slippa hädan i evighet, under en beständig ängslan och oro.» Engelen svarade dem, att detta paradis i sanning vore ingången till himmelen, och att han ville föra dem dit. Utom sig af glädje, tackade de honom; och han ledsagade dem, jemte det öfriga sällskapet vidare. Under vägen sade han dem, att ingen himmelsk eller evig lycksalighet finnes, som ej är inre. »Paradisets yttre nöjen,» tillade han, »äro för de kroppsliga sinnena, hvilka ej kunna erfara behagliga och varaktiga intryck, om icke det inre äfven erfar dem, ty allt slags nöje svarar emot själen och utgår från honom. Allt, som utgår från någon annan källa, blir tröttande och väcker ledsnad: det är snarare en möda än ett nöje.» — »Hvad är själens nöje?» frågades. — »Det är kärlekens och vishetens nöjen, utgående från Herren och frambringande en verkan, som är handlingen eller nyttan. Dessa nöjen nedstiga från Herren till själens öfre grad, sedan till den lägre och slutligen till alla kroppens sinnen, Detta är en sann njutning af det enda nöje, den enda fröjd, som kan vara evig. J hafven sett paradiset; och jag försäkrar eder, att der finnes intet, icke det minsta löf, som icke härleder sig från kärlekens och vishetens förmedling i handlingen, utöfningen eller nyttan. Är menniskan uti nyttan, så är hon uti det himmelska paradiset eller himmelen.»

Engelen tog nu med sig dem, som trodde, att den eviga saligheten består uti religiösa fester och Herrans beständiga lofsjungande, och förde dem till en liten stad, midt uti hvilken låg ett tempel, och hvars hus samt och synnerligen voro helgade, invigda boningar. Der sågo de en mängd folk, som kom ifrån de kringliggande trak-

terna. Prester emottogo dem vänligen, togo dem vid handen och ledsagade dem till templets port och sedan till de helgade boningarne, hvarest de invigdes till Herrans tjenst evinnerligen. Presterne sade, att denna stad vore himmelens förgård, och att man från templet ingick i himmelens omätliga och präktiga tempel, der Gud evigt förhärligas genom englarnes böner och lofsånger. De sade vidare, att man först borde ingå uti deras tempel och förblifva der uti tre dagar och tre nätter, och sedan begifva sig till de helgade boningarne, för att bedja, sjunga och afhöra predikningar, samt att under invigningen intet finge tänkas och talas, som ej vore heligt, fromt och religiöst. — Engelen följde nu sina följeslagare till templet, hvilket var fullt med folk af alla klasser. Dörrarne bevakades, på det ingen måtte gå ut, innan han der tillbragt tre dagar. »De, som J sen,» sade engelen, »äro här på andra dagen. Märken huru de förhärliga Gud!» Man fann största delen sofvande; och de, som ännu voro vakne, gäspade oupphörligt. Genom sina tankars beständiga lyftning till Gud, syntes några såsom ansigten utan kroppar; och så förekommo de äfven hvarandra. Andra kastade sina blickar vidt omkring sig; och alla erforo en tyngd och nedslagenhet i sina hjertan och den största ledsnad. De vände sig från predikstolarne och ropade: »Gören slut på edert predikande; våra öron hafva blifvit döfva deraf, vi urskilja ej längre orden, utan höra blott ett ständigt sorl af röster, hvilket är oss olideligt.» Slutligen stego alla upp, skyndade till portarne, uppbröto dem och tvungo dörrvårdarne att släppa dem ut; men presterne lupo efter dem, fortsatte sina predikningar, sjöngo och bådo. »Firen högtiden,» ropade de, »förhärligen Gud, helgen eder sjelfve, och från denna himmelens förgård skola vi införa eder uti Herrans stora och praktfulla tempel, der J evigt skolen lofsjunga honom; hvilket utgör englarnes lycksalighet.» De flyende hörde ej dessa ord, ty predi-

kandet hade förslöat deras sinnen, och de brunno af längtan att komma hem. Slitande sig ur presternes armar, som sökte leda dem in uti de helgade boningarne för att ytterligare predika för dem, ropade de: »Lemnen oss för Guds skull! vi äro nära att falla i vanmakt.» Nu visade sig fyra män i hvita kläder och med tiarer på hufvudet. En af dem hade varit erkebiskop och de öfrige biskopar på jorden; men nu voro de alla fyra englar. Dessa män vände sig till presterne, sägande: »Från himmelens höga boningar hafva vi sett eder föda dessa får ända till ledsnad och vansinnighet. J veten icke, att Guds förhärligande består uti att bära kärlekens frukter samt troget, redligt och noggrant uppfylla vårt kalls pligter. Detta är kärleken till Gud och nästan, samhällets band och trefnad, hvarigenom vi förhärliga Gud, då vi dertill lägga gudstjensten på vissa dagar. Hafven J icke läst dessa Herrans ord: »Derutinnan är min Fader prisad, att J bären mycken frukt och varden mina lärjungar?» (Joh. 15: 8 v.) J mågen varda bestämde till Herrans förhärligande, emedan det är edert embete; men J lefven icke mer än edra åhörare uti detta förhärligande.» Derpå befallde biskoparne dörrvårdarne att släppa ut och in hvar och en af dem, som höllo den himmelska lycksaligheten för en beständig gudstjenst, ett evigt lofsjungande.

Slutligen återvände engelen till huset, der den allmänna församlingen hållits, och kallade till sig dem, hvilka trott den eviga saligheten vara blott ankomsten till himmelen, der englarne njöto nöjen, sådane som finnas uti fester på bröllopsdagar och i kongl. palatser. Engelen sade till dem: »Vänten ett ögonblick, jag skall blåsa i basunen, och J skolen få se personer ankomma, utmärkte för deras stora insigt uti andeliga saker.» Kort derpå visade sig nio lagerkrönte män, hvilka engelen sålunda tilltalade: »Jag vet, att J, enligt eder önskan, fått uppstiga i himmelen, hvarifrån J återvändt till denna

lägre jord med en fullkomlig kunskap om andeliga ting. Berätten oss, hvad J sett.» — Den första svarade: »Allt ifrån min barndom har jag rigtat mina blickar åt himmelen, såsom medelpunkten för all lycksalighet, föreningen af alla njutningar, vida öfverstigande en förälskad brudgums, då han inträder uti sin förtjusande brudkammare. Med denna föreställning kom jag till himmelen. Sedan jag passerat dèn första och andra vakten, frågade mig befälhafvaren öfver den tredje, hvem jag vore? Jag svarade, att jag uppstigit i himmelen enligt min önskan, och bad honom införa mig. Det skedde. Derpå såg jag englar i hvita kläder, som noga betraktade mig, sägande: »Hvi har denna nye gäst icke den himmelska drägten?» Jag påminde mig då samma förebråelse af Herren till den, som kom till bröllopet utan högtidskläder. Jag bad derföre englarne gifva mig den himmelska drägten; men de logo åt min begäran. I det samma ankom en med befallning, att jag skulle afklädas och naken utkastas från himmelen och mina kläder efter mig; hvilket genast skedde.» Den andre sade: »Jag har också trott, att himmelen icke vore annat än nöje och njutning. Då jag kom dit, flydde englarne för min åsyn och kallade mig en nattfogel. Genast tyckte jag mig förlora mensklig skapnad, ehuru jag icke gjorde det; hvilken föreställning uppkom af den himmelska atmosferens verkan. Inom kort infann sig en engel, åtföljd af tvenne tjenare, hvilka förde mig tillbaka, samma väg som jag kommit, ända till mitt hus, der jag åter förekom mig sjelf och andra såsom en menniska.» — Den tredje talade sålunda: »Min föreställning om himmelen hade alltid till grund begreppet om en ort, men icke om kärlek. Då jag ankom till denna andarnes verld, önskade jag på det högsta att få se himmelen. Jag såg några, som gingo dit, jag följde dem och inträdde med dem, men kunde ej komma längre än några steg. Un-

der det jag tänkte på saligheten och brann af begär att njuta det nöje, som himmelens glans inger, hvars väsende är vishet, förlorade jag hastigt all känsla, min syn förmörkades, och jag blef vansinnig. Himmelens värme, som svarar emot dess ljus, och hvars väsende är kärlek, genomträngde mitt hjerta, jag erfor den grufligaste ängslan, en helvetisk pina, hvilken gjorde, att jag föll baklänges. Några tjenare buro mig varsamt bort och återförde mig till mitt eget hus och min egen värme, hvarpå jag kom till mina sinnen.» — Den fjerde yttrade: »Jag hade samma idé som den, hvilken nyss talat. Jag frågade andeverldens innevånare, om jag kunde uppstiga till himmelen, och fick till svar, att jag kunde det, men borde taga mig till vara att icke blifva nedstörtad derifrån. Jag log åt denna påminnelse, uppsteg genast och väntade att finna allt möjligt nöje; men, knappt hade jag inträdt, förr än jag betogs af en svår ängslan samt den häftigaste pina i hufvudet och hela kroppen, så att jag tyckte mig nära döden. Jag kastade mig på marken och vred mig såsom en orm vid elden; och, sedan jag vältrat mig till brädden af brådjupet, nedstörtade jag mig sjelf.» — De fem öfrige berättade mig likaledes underbara saker om sitt uppstigande till himmelen och jemförde den förändring, de der erforo, med den fisken känner, då han från vattnet kommer i den rena luften.

Alla de närvarande bekände, att de föreställt sig himmelen såsom ett rum och en medelpunkt för alla nöjen. Engelen med basunen sade till dem: »J sen nu, att den himmelska glädjen icke tillhör rummet, utan englarnes inre lifstillstånd är kärlek och vishet. Nyttan, bruket eller användningen, som innefattar dem båda, förenar dem och utgör det himmelska tillståndet. Med kärlek, vishet och gagn menar jag godhet, tro och goda gerningar; ty de äro ett. I den andeliga erlden finnas platser, d. v. s, rum, annars skulle der icke finnas bo-

ningar och vistelseorter; dock äro de endast skenbara, apparenta, och rätta sig efter kärleken och visheten. En engel bär sin egen himmel inom sig, emedan han eger sin himmels kärlek. Menniskan är, genom skapelsen, en liknelse, en afbild af den stora himmelen, och hennes skapnad är bildad efter densamma. Menniskan kommer således i det himmelska samhälle, hvars gestalt hon bär; och, då hon inträder i detta samhälle, inträder hon i en form, som svarar emot och öfverensstämmer med hennes egen. Hennes lif är samhällets, och samhällets lif är hennes. De, som äro uti det onda och falska, bära helvetets stämpel. Komma de till himmelen, så plågas de af motsatsernas inflytande och starka verkan; ty helvetisk kärlek är motsatsen af himmelsk kärlek. Dessa båda slag af kärlek möta hvarandra såsom fiender och söka mörda hvarandra.»

Då engelen talat, ropade en himmelsk röst till honom: »Utvälj tio af de här församlade, och för dem till oss! Herren skall så förbereda dem, att de tre dagar utan plåga skola kunna uthärda himmelens värma och ljus, som äro kärlek och vishet.» Det skedde så; och engelen ledsagade de tio utvalde uppför en krokig stig till en kulle, och derifrån till spetsen af ett berg, der dessa englars himmel var, hvilken förut på afstånd förekommit dem såsom en stor region i skyarne. Dörrarne öppnades, och, när de passerat den tredje, gick engelen och förkunnade deras ankomst för fursten i detta samhälle. Fursten sade: »Tag några af min vakt med dig, och säg dessa fremlingar, att deras ankomst är mig angenäm; ledsaga dem sedan till förgården af mitt palats; der skola de finna hvar sin boning, ett rum och en säng. Låt några af mitt hof följa dem och tillsäg mina tjenare, att de lyda deras befallningar.» — Sedan de blifvit införde, frågade de tio utvalde, om det vore tillåtet att se fursten? Engelen svarade: »Ännu är det för tidigt. Före middagen kunnen J ej få se honom, ty

intilldess sköter hvar och en sitt kall. Men J ären bjudne till middagsmåltiden; och då skolen J sitta till bords med fursten. Emedlertid skall jag visa eder palatset och de under, det innehåller.» — Man nalkades nu palatset; och de nykomne beundrade dess form. Det var rymligt och bygdt af porfyr, på en grundval af jaspis. Portiken uppbars af 6 höga kolonner utaf lapis lazuli. Taket bestod af guldskifvor, och fönsterna voro stora samt af kristall, infattad i guld. De tio ingingo nu uti detta härliga palats, vandrande från rum till rum, hvilka alla voro prydda med ornamenter af obeskriflig skönhet. Vid väggarne voro bord af guld och silfver, på hvilka stodo kärl, hvart och ett arbetadt af en enda ädelsten i himmelsk form. Med ett ord: de sågo större under, än hela jorden kan frambringa och inbillningen föreställa sig. Engelen sade: »Den, som skapat verlden, har frambragt allt, hvad J här sen, och skänkt det såsom en belöning åt fursten. Här äro byggnadskonsten och alla sköna konster i sin fullkomlighet; och deras reglor öfvergå från vår verld till er. I alla dessa verk betrakta vi dock endast Herrans makt och godhet. — Men ännu är det icke middag. Kommen och sen furstens trädgårdar.» — Då de anlände dit, sade engelen: »Detta är den skönaste trädgård i vårt samhälle.» — »Trädgård?» ropade de, »vi se ju här blott ett enda träd, hvars grenar äro lastade med gyldene frukter, hvars löf af silfver äro besatta med smaragder, och under hvilket några barn synas.» — Engelen svarade med inspiration: »Detta träd midt uti trädgården kallas af oss vår himmels träd, och af några lifvets träd.» Men gån närmare, så skola edra ögon öppnas, och J skolen se trädgården.» De gjorde så, och deras ögon blefvo öppnade, och de sågo träd, höljda af frukter, kring hvilkas stammar vinrankor slingrade sig, och hvilkas toppar tillika med frukterna lutade sig mot lifvets träd, som stod midt uti. — Dessa träd bilda kretsar omkring lifvets träd; och mel-

lanrummen lyste af ett ljus, som liknade morgonrodnadens. De första träden, som voro de ädlaste, skönaste och mest rika på frukter, kallades egentligen paradisets träd. Sådane finnas icke och kunna icke finnas på jorden. Sedan kommo de träd, som gifva olja och vin, derefter välluktande träd och slutligen träd, tjenlige till slöjd. Emellan dessa voro säten, formade af sammanflätade grenar, på hvilka frukterna ännu sutto qvar. Vid hvarje säte var en port, hvarigenom man ingick uti blomsterparker och ängar. Förundrade öfver åsynen af alla dessa skönheter, sade de utvalda tio: »här är himmelen i dess sanna gestalt. Hvart vi kasta våra ögon, känna vi den himmelska inflytelsen, som medför en outsäglig förtjusning.» Engelen fröjdade sig öfver detta tal, sägande: »Alla trädgårdar i vår himmel hafva former, hvilka svara emot de himmelska lycksaligheterna i deras ursprung. Dessa lycksaligheters inflytande har upplyftat edra själar, och förmått eder att utropa: »Här är himmelen i dess sanna gestalt. De, som ej emottaga nämde inflytande, se i denna paradisiska form ej annat än en lund; och blott de, hvilka äro i kärlek till nytta, emottaga inflytelsen. De, som lefva i kärlek till ära, erfara den icke.»

Engelen förklarade dem motsvarigheterna och de olika föremålens betydelse, då en af furstens tjenare kom för att bjuda dem till måltiden. Han åtföljdes af två drabanter, som medförde kläder af fint linne. Dessa kläder togo de tio utvalde på sig; ty, utan att bära himmelsk drägt, kunde ingen komma till furstens bord. Så snart de voro redo, följde de engelen, som gick med dem in i palatsets galleri, der de hörde fursten samtala med några ädlingar och föreståndare för styrelsens olika grenar. Kort derpå öppnades en dörr mot öster och fursten visade sig med en talrik svit. Framför honom gingo hans stats-råd, dernäst hans hemliga råd och efter dem hans hofembetsmän. Fursten var omgifven af sitt hof,

och hans lifvakt följde honom. Hela processionen utgjordes af 120 personer. Engelen, som stod framför de 10 fremlingarne, hvilka genom sin drägt liknade himmelens innevånare, presenterade dem för fursten. Denne närmade sig dem och bjöd dem till måltiden. De tio följde honom till matsalen, midt uti hvilken stod en hög pyramid af guld, på hvars afsättningar voro ställde 100 skålar, fulle med helgadt bröd, vinmust och kakor, tillredde af vin och mjöl. Från pyramidens spets utgingo stömmar af nektarvin, hvilka delade sig och fyllde gästernes glas. Vid sidan af pyramiden voro himmelska gestalter af guld, som buru fat och skålar med all slags mat. Dessa gestalter voro gjorde med en från vishet härstammande konst, som hvarken kan efterapas eller beskrifvas af en menniska. Faten och skålarne voro af silfver, underbart graverade, och dryckeskärlen af dyrbara, genomskinliga stenar.

Fursten bar en lång purpurmantel, stickad med silfverstjernor och derunder en sidendrägt af hyacinthfärg, som var öppen vid bröstet. På hans bälte sågs hans samhälles distinktionstecken broderadt. Detta var en örn, som i toppen af ett träd låg på sina ungar, samt bestod af guld och diamanter. Furstens råd voro klädde på samma sätt, endast med den skillnad, att de, i stället för nyssnämda distinktionstecken, buro gyldene kedjor omkring halsen, vid hvilka graverade safirer hängde. Hofvet hade kastaniebruna mantlar och på dem broderade örnar, omgifne af blommor. Dess öfriga drägt var af opalfärgadt siden. Råden ställde sig omkring bordet; och, på en vink af fursten, sammanknäppte de sina händer, gjorde en bön till Gud och satte sig tillika med fursten och fremlingarne. De hofmän, som fursten bestämt till deras tjenst, stodo bakom stolarne. Fursten bad dem nu taga ett fat från sitt ställe och en skål från paramiden. Det skedde, och genast visade sig ett annat fat och en annan skål i de borttagnes ställe. Gla-

sen fylldes af sig sjelfva med vin från pyramiden. Då man ätit och druckit, sade fursten till de tio fremlingarne: »Jag vet, att J blifvit församlade i andarnes verld att förklara er tanke om himmelsk lycksalighet, och att J ansett den bero och uppkomma af sinnenas nöjen; men veten, att dessa njutningar äro intet utan själens njutningar; det är själen, som skapar sinnenas nöjen. Själens lycksalighet kan icke kännas i och för sig sjelf, mer blir allt mer och mer kännbar, ju mer hon nedstiger från tankarna till kroppens sensationer. Detta utgör himmelsk salighet, som i själen är hänryckning, förtjusning, i den yttre känslan nöjen och i kroppen vällust. Himmelens njutningar äro öfver allt, hvad J kunnen fatta; men, hvad J här sen i det yttre, intränger ej i edert inre. Vi hafva, genom Herrens inflytelse, kärlek, vishet och användning eller nytta. Dessa tre ting, som utgöra blott ett, äro vårt tillstånd eller himmelsk sällhet; men några vise af vårt samhälle, hvilka jag i eftermiddag skall sända eder, skola lemna eder utförligare underrättelse.» Då fursten sagt detta, steg han upp och alla gästerne med honom. Sedan han önskat dem Guds frid, befallde han engelen, som ledsagade de tio fremlingarne, att följa dem till deras rum och sammankalla glade män, som kunde roa de nykomne med berättelser om himmelens nöjen. Korteligen: han befallde, att all möjlig artighet och ära skulle visas dem.

Följande dagen utropades sabbathen vid gryningen. Fremlingarne stodo upp, frågade englarne hvad detta betydde, och fingo till svar: »Denna dag är egnad åt Herrans dyrkan, och våra prester gifva det tillkänna; de äro nu församlade i templet och dröja der i två timmar.» Fremlingarne bådo nu att blifva ditförde, hvilket ock skedde. Templet var ganska rymligt, bygdt i form af en halfcirkel och öfver allt försedt med säten, hvilka höjde sig öfver hvarandra, såsom en amfitheater. Pre-

dikstolen var midt för bänkarne och dörren bakom dem. Englarne anvisade fremlingarne en plats och sade: att hvar och en af samhället, så snart han inträdt i templet, vet sitt ställe, emedan han ledes dit af en inre känsla. Satte han sig annorstädes, så kunde han hvarken höra eller se; han skulle derigenom störa ordningen och sålunda hindra presten att emottaga ingifvelse af Herren. Då alla voro församlade, steg presten upp på predikstolen och höll ett tal, fullt af anda och vishet. Han framställde Skriftens helighet och Herrens förening med den andeliga, naturliga verlden genom den heliga Skrift. Som han var inspirerad, öfvertygades hans åhörare också fullkomligen, att bibeln blifvit dikterad af Jehovah; att den var från honom och att vishet var deri, men att denna vishet, hvilken Herren forborgat under den bokstafliga meningen, ej kunde uppenbara sig man för dem, som äro i lärans sanning och lifvets godhet, d. v. s., som äro i Gud. Predikan slutades nu med en innerlig bön; hvarefter fremlingarne tillsades att aflägga de kläder, de blifvit iklädde, och nedstiga derifrån.

Om de till vårt solsystem hörande planeters innevånare och andar.

Enligt Sedenborg, äro alla de till vårt solsystem hörande planeterne bebodda af menniskor, hvilka mer och mindre likna vår jords innebyggare. Han säger sig flera gånger, i andanom, hafva besökt de särskilda planeterna, och derunder samtalet med deras innevånare. Vi vilja derföre, för att bereda läsaren ett nöje, göra ett kort utdrag ur hans märkvärdiga arbete: *De Telluribus,* hvilket innefattar en utförlig beskrifning om beskaffenheten af de andra jordkropparna, deras naturalster, samt de menniksor som finnas der.

Som läsaren af det föregående behagade erinra sig, föreställes hela himlen under bilden af en menniska, hvilken kallas den stora himla-menniskan. Uti denna stora menniska bildar så väl jorden jemte de öfriga till vår sol hörande planeterne, som ock alla de myriader verldar, hvilka finnas i rymden, genom de på dem lefvande menniskorna, en viss yttre eller inre del, som de motsvara. Så föreställa t. ex. mån-innevånarne det nedre af bröstbenet uti den stora menniskan; innebyggarne i Merkurius det inre, abstrakta minnet, men de i Venus boende deremot det yttre, konkreta, o. s. v.

Skillnaden emellan de särskilda planeternes andar uttrycker Sedenborg vidare äfven genom de olika metallerna, så att t. ex. Månens innevånare karakteriseras genom silfret; Merkurii genom qvicksilfret; Venus' genom kopparn; Saturni genom blyet; Mars' genom jernet och Jupiters genom tennet. Efter dessa förutskickade, allmänna bestämningar om planeterne och deras innebyggare, skola vi gå till de mera enskilda, enligt den ordning, som af Svedenborg sjelf följes:

1. Merkurii innevånare.

Såsom vi redan nämnt, karakteriseras menniskorna på planeten Merkurius genom qvicksilfret och bilda hos den stora menniskan det abstrakta, inre minnet. Innebyggarne äro mycket kunskapsgirige, isynnerhet i fråga om andeliga ämnen, och nästan helt och hållet befriade från det materiella; hvarfore de också afsky och förakta allt sinnligt, så vidt de möjligen kunna. Af denna anledning uttrycka de icke sina tankar på samma sätt, som vi, medelst ord eller tal; utan genom chiffer. Deras starka minne är nemligen uppfylldt med en mängd bilder; och det är dessa, som de använda, då de vilja utbyta sina tankar med någon annan. Deras omdömes-

kraft är särdeles klen; men detta oaktadt äro Merkurii-andarne mycket inbilske och anse sig bättre, än någon af de andre planeternes innevånare. Då de komma till andeverlden, efter döden, så ströfva de alltjemt omkring uti rymden, för att utvidga sina kunskaper. De erhålla derunder, rätt ofta, skarpa tillrättavisningar för sitt högmod och göras uppmärksamme derpå, att det icke är nog att sträfva efter kunskap, utan att man äfven bör göra godt och söka att vara nyttig. Härpå svara de blott: att de hafva ett medfödt begär efter kunskaper, och att kunskap är deras tillvaros enda ändamål. Stundom söka de att för andra visa sig under form af i rymden flygande kristallkulor; emedan kunskapen om immateriella ting i andeverlden föreställes medelst kristaller.

En dag hade Svedenborg tillfälle att samtala med flere Merkurii-andar. De talade då alla på en gång, och deras tal gjorde ett intryck på honom liksom ett luftdrag, hvilket träffade hans venstra öga. Orsaken att det träffade hans venstra öga kom sig deraf, att detsamma motsvarar kunskapen om öfversinnliga ting.

Beträffande det yttre, såsom ansigte, kroppsbildning m. m., så är detta hos de menniskor, som bo på Merkurius, nästan alldeles öfverensstämmande med vårt. Svedenborg såg en gång en fru derstädes. Hon hade ett utmärkt skönt ansigte; hon var något mindre, både till längd och fyllighet, än en jordisk qvinna. På hufvudet bar hon en hvit linneduk, som var påknuten med mycken smak. Äfven en man fick Svedenborg der se. I likhet med qvinnan, var också han af mindre proportioner, än vår jords menniskor. Han hade kläder af dunkelblå färg, hvilka slöto sig så tätt till kroppen, att de icke bildade den minsta rynka eller veck. Djur, växter och andra ting liknade på Merkurius alldeles de af motsvarande slag, som finnas på vår jord; men voro likaledes något mindre. Om solen berättade de, att hon

hos dem syntes vida större, än på någon af de andre planeterne; och att de, oaktadt dess nära grannskap, icke besvärades af för stark hetta, emedan deras planets dunstkrets var ytterst tunn.

2. *Jupiters innevånare.*

De karakteriseras medelst metallen tenn, och föreställa, i den stora menniskan, inbillningskraften. Sjelf har Svedenborg aldrig varit på Jupiter, men genom andar derifrån har han likväl erhållit fullständiga underrättelser om denna planet. Bland alla planeterne finnes ingen så rikligen befolkad, som Jupiter. Detta oaktadt lefva menniskorna derstädes ytterst lyckliga; ty dels är jorden mycket fruktbar, dels eftersträfva de icke annat än hvad som för lifvet är högst nödtorftigt. Den största omsorg egna de åt uppfostran af sina barn, hvilka de innerligen älska.

Innebyggarne på Jupiter äro delade i hufvudstammar och mindre familjer; och alla af samma slägt bo tillsammans. Genom sitt goda och kärleksfulla väsende likna dessa menniskor vår jords första innevånare under vistelsen i paradiset. Mord, tjufnad, afund och bedrägerier m. m. förekomma aldrig bland dessa ädla varelser; de hafva icke en gång ord, hvarmed de kunna uttrycka dessa begrepp.

Med den mildhet och kärlek, som uttrycker sig i hela deras väsende och äfven afspeglar sig i deras ansigte, göra de äfven andra menniskor goda och lyckliga, som komma i deras rena umgänges-sfer. Deras språk är hvarken så välljudande eller så rikt, som vårt; men de veta ersätta denna brist såväl genom röstens olika modulerande, som ock genom uttrycksfullheten i sitt ansigte och i sina åtbörder. De äro ur stånd att visa någon förställning, och man läser genast deras tanker uti

ansigtet. Deras gång är högst egen. De stödja sig nemligen, under gåendet, med något framlutad kropp, emot högra handen, hvilken de vexelvis slå mot marken och upplyfta till jemn höjd med benets halfva längd. Vid hvart tredje steg de taga, se de sig om, och vrida dervid hufvudet och, till en del, äfven sjelfva kroppen. Då de sitta, synas de med ett yttre liknande vårt; men hafva då alltid benen slagna i kors öfver hvarandra. I allmänhet nyttja de inga kläder, utan bära endast en tunn gördel kring medjan. Om blygsel hafva de för öfrigt, i sitt oförderfvade tillstånd, intet begrepp. Bland deras käraste nöjen är att sitta länge vid bordet, dock icke af begär till mat och dryck, utan för att få samspråka. Deras boningshus äro till det yttre af trä; invändigt äro de beklädda med en ljusblå bast eller bark. Så väl taket som väggarne uti dessa hus äro prydda med små silfverstjernor, för att sålunda afbilda den skenbara himlen. De hafva äfven tält, af en hvälfd form, och innantill dekorerade i likhet med husen; i dessa uppehålla sig innebyggarne om dagarna, för att skydda sina fina ansigten mot solens inverkan.

I allmänhet odla och förädla menniskorna på Jupiter mera sin vilja än sitt förstånd; deras vishet består uti lifvets rigtiga och sanna uppfattning och bedömande. Om vetenskaper vårda de sig alls icke; de kalla dem tomma skuggor, och frukta dem högeligen.

Gud gifva de namn af »*den ende Herren*» och tänka sig honom som en menniska. Han skall ofta hafva uppenbarat sig för dem, och meddelar dem ännu sin vilja, genom utsände englar och andar, med hvilka innevånarne utan svårighet kunna komma i rapport och samtala. Någon allmän gudstjenst hålla de icke; men göra hvarje morgon bön, då de stiga upp. För döden hafva de ingen fruktan, ty de önska högeligen att förenas med Herren. När de skola dö, tillkännagifves dem detta förut. De få nemligen då se en dödskalle, sväfvande

framför dem i luften; vanligen lefva de icke ett år efter en sådan syn. Då de lemna detta jordiska, hemtas de i en vagn, förspänd med brinnande hästar, och införas nästan alltid genast i himlen.

Något, som motsvarar vår skrif- och tryck-konst, hafva de icke. Deras kunskap i andeliga ämnen fortplantas genom tradition; för öfrigt förkasta de allt anannat vetande.

3. *Innnevånarne på Mars.*

Bland alla planetverldens andar äro de från Mars de bäste, och till största delen lika med de himmelska menniskorna. De karakteriseras genom jernet och föreställa, i den stora menniskan, »det förmedlande mellan förstånd och vilja.»

Deras milda, ljufva språk, berättar Svedenborg, liknade den mildaste himlaluft och öfverträffade alla de språk jag dittills erfarit, utom englarnes. Intrycket af detsamma skedde på venstra tinningen samt öfre delen af venstra örat; det var liksom om en vestanflägt vidrört dessa delar. Det fördes vidare till hjernan genom både synen och hörseln.

Menniskorna på Mars äro icke förenade till några stater, ej heller lydande under någon allmän styrelse, utan lefva för sig sjelfva, efter fritt val, i större eller mindre sällskaper. Endast de, som öfverensstämma till det inre, kunna förena sig; hvarvid de bedöma hvarandra efter ansigtsdragen, hvilka hos dessa menniskor alltid äro en trogen bild af tanken. Det är i allmänhet för dem omöjligt att tala ett ord och tänka ett annat; ej heller kunna de förställa sig. Ansigtet tolkar nemligen hvarje deras känsla, och återgifver densamma med största noggrannhet, i miner, blickar o. s. v.

Begäret efter att beherrska andra och att få råda öfver sina medmenniskors egendom eller tillegna sig

densamma straffas, liksom allt annat ondt, derigenom, att den brottslige skiljes från sitt sällskap och dömes att lefva allena.

Mars-innevånarne dyrka Herren som en enda, odelbar Gud och se honom understundom nedstiga på deras jord. De nämna sällan hans namn, men, om detta sker, med största vördnad och under ödmjukt knäböjande. Ehuru gode, anse de sig likväl fulle med fel. Allt godt, säga de, kommer från Herran, och utom honom skulle de vara verklige djeflar; han har ryckt dem ur helvetet.

Det blef Svedenborg visadt bilden af en innevånare uti Mars. Hans ansigte var likt vårt, men dess nedre del var svart och skägglös; den öfre var deremot gulhvit.

På Mars lefva menniskorna af skidfrukter och grönsaker; kött förtära de aldrig. Sina kläder förfärdiga de af trädbast, hvilken dels hopväfves, dels limmas med ett slags gummi.

»I denna verld," berättar Svedenborg, »såg jag en gång en ganska klar låga, skiftande i purpur och hvitt. Denna låga var fästad vid en hand; först på dess yttre och sedan på dess inre sida, tills den slutligen omgaf hela handen. Härunder tycktes mig den af lågan omgifna handen mer och mer aflägsna sig, förlora sig i lågan och ändtligen alldeles försvinna. Men det var blott en förvandling; ty jag fick nu, i stället för handen, se en fogel, med samma lifliga färgglans. Fogeln flög, sprittande af lif, omkring mitt hufvud, hvarvid lågans färger omvexlade på det skönaste sätt. Ändtligen svingade sig den lilla fogeln, genom ett öppet fönster, in i ett rum, men under denna sin flygt förlorade han småningom sina krafter, och äfven sjelfva lifvet utandades han. Han var nu en stenfogel, först perlfärgad, sedan svart; men fortfor, fastän död, att flyga omkring.

Medan fogeln ännu var vid lif och flaxade kring mitt hufvud, nalkades mig en ande. I likhet med de

andra, som åsågo fogeln, var äfven han betagen af beundran öfver dess skönhet. Han klättrade derföre uppför mina höfter, till mitt bröst, för att söka gripa den sköna underfogeln. Anden lyckades visserligen också att få tag i fogeln och gladde sig innerligt: ty han trodde att Herren hade förborgat sig uti densamma. Men genast verkade himmelens inflytelse på anden och han nödgades släppa sin fångst.

Emellertid trodde alla, att denna syn innebar någon djup, himmelsk hemlighet, den de sökte att utleta. De visste, att låga betyder kärlek och handen makt; att färgernas förändring afbildar förändringarne i andra lifvet, och att en fogel betecknar förstånd. Således slöto de häraf, att förvandlingen af fogelns färger och lif, ända tills han blef sten, föreställde förståndets vexlingar. De kände vidare, att andar, som klättra upp från fötterna till bröstet, äro fullt öfvertygade, att de derigenom behaga Gud. Men, oaktadt allt detta, voro dock åskådarne uti ett tillstånd af ovisshet om synens sanna betydelse. Himlen upplyste dem ändtligen, och visade dem, att den syftade på menniskorna i Mars. Genom den vid handen fästade lågan föreställdes nemligen dessa menniskors himmelska kärlek; fogeln, så länge han behöll sin skönhet och sitt lif, var en sinnebild af deras andeliga kärlek; samma fogel, förvandlad till en svart sten, syftade på dem af nämnde planets innevånare, som afvikit från det goda. Dessa sednare betecknades äfven med anden, som klättrade upp till mitt bröst och sökte fånga fogeln.

Märkvärdigt nog, såg jag en gång, tvärtemot hvad som annars är vanligt, ett litet antal andar ifrån Mars, som sinsemellan kunde samtala, utan att af omgifvande andar förstås. Deras tal skedde hufvudsakligen medelst läpparna och ansigtet; härvid ågagalade de mycken skicklighet att slugt dölja sina verkliga tankar, och låta andra, falska föreställningar inflyta hos dem, som voro när-

varande. Endast de himmelske englarne kunde upptäcka deras bedrägerier; de sade mig att detta språk blott begagnades af sådana Mars-andar, som under lifvet eftersträfvat kunskap, utan att lägga vigt på kärleken.»

4. Innevånarne i Saturnus.

De karakteriseras genom metallen bly och föreställa, i den stora menniskan, »det förmedlande sinnet, mellan det andliga och naturliga.» Menniskorna på Saturnus äro i allmänhet af ett redligt och medgörligt lynne samt särdeles språksamme. På sig sjelfve sätta de obetydligt värde, men dyrka Herren med största undergifvenhet. De erhålla ofta besök af englar, som undervisa dem uti andeliga ämnen, hvarvid stundom inträffar, att de äfven komma ut för onda andar, hvilka söka att missleda dem. I sådant fall utropa de med hög röst, att de vilja dö; och då synas verkligen små knifvar uti deras händer, hvarmed de skenbart sticka sig i bröstet. Frågar man, hvarföre de göra så, så säga de, att de hellre vilja dö, än affalla från Herren. Härunder beskrattas de af andra närvarande andar, som kalla dem för narrar.

På Saturnus finnes äfven en del menniskor, som dyrka de månar och den ring, som omgifva planeten och upplysa den nattetid; men dessa tålas icke af de andra och aflägsnas ifrån allt umgänge med dem.

I allmänhet lefva innebyggarne på Saturnus uti åtskiljda, små familjer, man och hustru med sina barn. De äro oberoende af hvarandra, och, nöjda med litet, bekymra de sig föga om det jordiska, utan lefva endast för det tillkommande. Deras födoämnen utgöras endast af frukter och grönsaker. Som de äro försedde med en särdeles tjock ytterhud, begagna de mycket tunna kläder. Sina döde skänka de föga vård; sedan de ut-

kastat liken på marken, betäcka de dem endast med några qvistar och löf af träd. I andeverlden hafva dessa andar ett obetydligt yttre, och synas mycket småväxte; detta beror på den ringa tanka, de hafva om sig sjelfve.

5. *Innevånarne på Venus.*

De karakteriseras genom koppar och föreställa i den stora menniskan, »minnet för materiella ting, i dess öfverensstämmelse med minnet för det immateriella.» Detta sednare föreställes, som vi veta, af Merkurii innevånare; hvadan dessa också högeligen harmoniera med dem från Venus, och äfven angenämt inverka på andra närvarande andar.

Planeten Venus är för öfrigt bebodd af tvenne slags menniskor, af fullkomligt motsatta naturer. Det ena slaget utgöres af milda och mennisko-älskande, som bo på den oss frånvända sidan af klotet. Dessa lefva i kärlek till det goda och få ofta se Herren, under englaskepnad. Det andra slaget, som utgöres af grymma och våldsamma varelser, finnes på planetens hitåt vettande sida. Dessa sednare har Svedenborg aldrig sjelf sett; af englar har han hört berättas, att de öfver allt annat älska röfveri och plundring, samt lefva deraf. De hafva en gigantisk skapnad (en jordinnebyggare skulle icke räcka en af dessa jättar längre än till nafveln), men ega inskränkt förstånd. De tänka icke på annat, än sina hjordar, sitt rof och sina jordiska angelägenheter. Efter döden föras de till ett eget helvete. De bättre af dem kunna dock, genom undergående af flera svåra förödelser, hvarunder det kroppsliga hos dem alldeles förintas, slutligen komma i åtnjutande af ett slags lägre salighet.

6. *Innevånarne i Månen.*

Mån-innevånarne karakteriseras genom silfret och föreställa, i den stora himlamenniskan, det nedre af bröst-

benet. Till växten äro de ej större än sju års barn, ytterst fula och med ett ovanligt långt ansigte; deras styrka är dock lika med en fullvuxen menniskas. Som månen icke eger någon atmosfer, kunna de icke, såsom vi, tala med lungor och luft; utan deras tal sker genom buken, och liknar ljudet af åskan. Mån-andarne kunna derföre höras på långt afstånd och vilja gerna söka injaga förskräckelse hos sådane nykomne andar, som icke förut känna deras svaghet och obetydlighet. Då de nedstego till jemnhöjd med Svedenborg, buro de hvarandra på ryggarna, och voro två och två i sällskap. En utaf dem framkom nu och omtalade skrytsamt sin förmåga att härma åskbullret. Han lät äfven Svedenborg flera gånger höra sin dånande stämma.

Oaktadt Svedenborg icke sjelf haft tillfälle att se några innevånare ifrån Jupiters och Saturni månar, försäkrar han dock, att desse, så väl som alla andra mörka kroppar, d. v. s. jordar, äro befolkade.

Om innevånarne på några planeter, belägna vidt uti rymden och tillhörande olika solsystemer.

Jag har i andanom flera gånger blifvit förd till åtskilliga verldskroppar, liggande omätligt långt ut i rymden. Läsaren behagade nemligen erinra sig hvad ofvan är sagdt om rum och tid i andeverlden. De finnas nemligen icke i samma bemärkelse, som på jorden; ty de rapportera sig endast till andens inre tillstånd, så att den, som af Herren sättes i enahanda andeliga tillstånd med någon annan, också befinner sig på samma ort och i samma sällskap med denne andre, oberoende af allt rum och tid. Sålunda, berättar Svedenborg, då jag i mitt inre var lika beskaffad som dessa stjernors innevånare, såg jag och lärde känna dem. Jag har, på detta

sätt, besökt fem olika jordkroppar, hvilka hvardera tillhörde sin särskilda fixstjernehimmel och upplystes af sin egen sol. Vi anföra i korthet följande härom:

1) Efter att, i tvenne timmars tid, af en Herrans engel hafva blifvit förd genom den vida rymden, i rigtning åt höger, anlände jag till en planet, hvarest jag skådade klippor, träd och djur m. m., som fullkomligen liknade våra. Den fixstjernehimmel, till hvilken denna jordkropp hörde, var genom ett omätligt svalg skiljd från vår solverld. Intrycket af denna gränslösa rymd, hvaröfver jag tyckte mig föras, förekom mig som ett qvalm, som ville qväfva mig.

Såväl Svedenborg sjelf, som innevånarne på denna aflägsna planet, erforo vid hvarandras möte något högst eget och fremmande, som tydligen angaf, att de tillhörde tvenne, vidt skiljda verldar. Om Gud hade denna stjernekropps menniskor erhållit kunskap genom en engel, som stundom uppenbarade sig för dem. De kände, att Herren visade sig för englarne uti himmelens sal, och bemödade sig att behaga honom genom rättrådighet och oskuld. Men de ansågo honom annars så hög, att de icke vågade egentligen tillbedja honom, utan endast den engel, som han sändt till deras upplysning. Denna upplysning erhöllo de under form af en påtänd fackla, som brann med ljusgul låga. För öfrigt voro denna planets andar goda, men enfaldiga väsenden. I den stora menniskan föreställde de någon obetydlig del i mjelten.

Detta gaf sig tillkänna hos mig genom en egen känsla uti mjelten, då jag kom i deras närhet.

Deras sol var betydligt mindre än vår, och hade ett flammande sken. Hvarje afton visar sig hos dem vår sol, som en mycket stor stjerna, vid horizonten.

De af planetens innebyggare, som voro af ringare stånd, buro en klädsel, ganska mycket liknande den, hvilken brukas af landtfolket uti Europa. Bland annat såg jag der äfven en man med sin unga brud; båda

voro sköna och väl växta. Mannen framgick med mycken stolthet, hvilket sades mig vara enligt bruket och tillkännagifva en god karakter. Qvinnans utseende deremot var enkelt och helt naturligt. Hon var iklädd en hvit drägt, hvilken hon, efter behag, kunde drapera, på mångfaldigt sätt, så att den till och med bildade en åtsittande spens. Den kunde äfven på samma gång tjena mannen till mantel; och gagnade sålunda till betäckning och skydd åt båda två. Såväl i konster som vetenskaper voro innevånarne på denna jord alldeles okunnige; de kände hvarken till metallernas smältning och användning, eller till skrifkonsten m. m.

2) Derefter blef jag, i andanom, ånyo förd genom den vidsträckta rymden, och anlände slutligen till en ännu aflägsnare jord. Detta klot var, i motsats till det förra, beläget åt venster, och färden dit tycktes mig fordra ungefär trenne dagars tid. Innevånarne på denna stjernejord företedde föga olikhet med dem på den första. Uti den stora menniskan motsvara de ögonstenen.

Liksom på den förra jorden, lefde menniskorna äfven här i smärre familjer, utan att bilda några egentliga samhällen. Då jag frågade dem om de icke hade några konungar eller styresmän, sågo de på mig med förundran, och förstodo icke hvad jag menade. De hafva inga byggda hus, utan bo uti lundar och skydda sig genom trädens grenar emot regn och solsken. Deras sol, som var helt liten, hade ett starkt, flammande sken, och ligger, enligt englarnes utsogo, helt nära himla-æqvatorn. Hvad beträffar denna jordens alster, så voro de i allmänhet af sköna former, och prunkade med lifliga färger. Jag såg der ängar, skogar, sjöar med fiskar uti, samt en mängd olika fyrfotade djur, mer och mindre liknande dem, som finnas på vår jord; men alla utmärkt vackra. Särskildt vill jag nämna ett litet djur, försedt med en stor puckel på ryggen, som hade mycken likhet med

vår kamel. Dessa menniskor lefva mest af vegetabilier, och förtära af animaliska ämnen endast fisk.

Jag hade nöjet att se en af deras qvinnor. Hon bar en drägt, sammanväfd af fina växt-trådar, doppade uti ett klibbigt ämne, samt prydd med rosor och blommor af åtskilliga färger. Jag hade äfven tillfälle inhämta, huru de gå tillväga vid beredningen af sina tyger. Dessa förfärdigas nemligen af qvinnorna, som då sitta på en slags stol, med ryggen bakåt lutad, och låta trådarna till väfnaden löpa mellan sina tår, hvarunder de med händerna sammanfoga dem.

Som något vackert anse de att hafva små ögon och näsor. Jag märkte också, att denna jordkropps menniskor i synnerhet härigenom skiljde sig till ansigtsbildning ifrån vår jords innebyggare. De lefva öfverallt i engifte och hafva många barn, ända till 15—20. Der finnes dock en del qvinnor, som lefva i skörlefnad; dessa blifva efter döden trollqvinnor och äro dömda till helvetet.

Nämnde folk dyrkar Gud såsom både synlig och osynlig; den synlige tänka de sig under menniskoform, men den osynlige utan alla yttre bilder. Den synlige Guden kalla de, liksom vi »Herren.»

3) Med inbyggarne på den tredje stjernejorden, kunde jag icke utan stor svårighet komma i rapport. Orsaken var den, att denna jords menniskor i den stora menniskan föreställa »det öfversinnliga.» De försaka allt kroppsligt och sysselsätta sig blott med det, som rörer själen; ty de minnas alltid, att denna ensam är oförgänglig. De hafva derföre en viss ovilja för vår jords andar, hvilka, i motsats till dem, i synnerhet representera det yttre och sinnliga; och tycka sig, i deras närvaro, vara bundne med ormar till händer och fötter. Genom några förmedlande andar lyckades det mig dock slutligen att komma i deras inre, hvilket vill säga detsamma, som att kunna närma sig till dem. Härtill for-

drades likväl, att några af vår jords andar, som voro i mitt sällskap, måste aflägsnas.

Då denna jords andar först varseblefvos af mig, syntes de under form af mörka moln, insprängda med köttfärg och på betydlig höjd öfver mitt hufvud. Så småningom förvandlades de emedlertid till verkliga menniskor. Då de blifva himmelska englar, försvinner detta deras svarta utseende, och de synas i en skön himmelsblå färg. Såsom ett tecken till dessa andars högre, andliga natur, och att de sorgfälligt visste att förbinda det kroppsliga med det himmelska, samt, i alla sina förhållanden, erkänna detta, erfor jag i början en egen, häftig skakning i venstra knäet. Äfven under jordlifvet lefva de uti nära samband med andar och englar.

Denna planets menniskor bodde uti långa, smala hus, hvilka de bygga på lågländta ställen, för att dermed visa sin vördnad för Herren, hvars tempel de deremot uppföra på dominerande höjder. Den ändan af deras hus, som ligger midt emot ingången, är danad i form af en halfcirkel, hvarest matbordet har fått sin plats. Bakom detsamma är eldstaden belägen, som upplyser hela rummet. De begagna dock ej verklig koleld, utan ett slags skenbart kol, som i mörkret lyser af sig sjelf och sprider ett ytterst klart sken. Rundtomkring husets inre väggar finnes dessutom en hel rad med särskilda sängplatser, hvari familjmedlemmarne sofva, hvar för sig.

Sina tempel bygga de icke af sten eller trä, utan dana dem af lefvande träd, hvilka de plantera i omsorgsfulla rader, så att de bilda både ett slags skepp och sidogångar. Genom att hopfläta trädens grenar och toppar, få de ett slags hvälfdt tak. Solljuset insläppa de i kyrkan medelst i väggarne anbragta öppningar, i hvilka de stundom infatta prismatiska glas, som bryta solstrålarne i de skönaste färger, hvarigenom förorsakas en särdeles vacker effekt. Ett sådant tempel kallade de en lefvande himmelsk tankebild; och sade att detsamma,

genom det från Gud inströmmande ljuset, egde en obeskriflig skönhet. Endast då de hålla sin gudstjenst, komma de i större mängd tillsammans; annars lefva de ett högst isoleradt lif, hvarje familj för sig. Sjelfva gudstjensten förrättas dels af de mera upplyste bland dem, dels erhålla de också omedelbar undervisning af de andar och englar, som ofta uppenbara sig för dem. De, som härvid äro de undervisande, intaga kyrkans så kallade skepp, och åhörarne hålla sig uti de hvalfformiga sidogångarna. Om någon bland dem finnes, som tänker ondt, så erhåller han genast varning af en engel. Bättrar han sig ej då, så förkunnar engeln honom, att han skall dö, i hvilket fall han också snart uppger andan, af påkommande vanmakt. Svedenborg berättar sig hafva erfarit den plågsamma känsla, som intager dem, hvilka utsätta sig för denna svåra straff, och beskrifver densamma såsom en olidelig smärta i underlifvet, förenad med de förfärligaste qval. Stundom får den brottslige, innan döden träffar honom, se ett vidöppet lejongap, som tyckes vilja uppsluka hans hufvud.

4) »Ytterligare,» berättar Svedenborg, »blef jag i andanom förd till en fjerde stjernjord; såsom vanligt, genom förändring af mitt inre tillstånd till öfverensstämmelse med samma verlds andar. Tiden, som åtgick för denna sinnesförändring, eller såsom det på menniskospråk heter, för att hinna dit, tyckte jag mig finna vara ungefär 10 timmar. Färden skedde åt venster och uppåt, i en omätlig rymdutsträckning. Jag hade flere andre andar i mitt sällskap, hvaribland en, som under sitt jordiska lif varit prest och författare; han var af ett excentriskt och patheliskt lynne.

Ankommen till den nya stjernjorden, sammanträffade jag med flere af denna jords andar. De beklagade sig, att de ofta besöktes af andar, som ville förvirra deras begrepp om Gud. Vid närmare undersökning fann jag, att desse andar tillhörde vår jord. De sade, att

desamme ville förmå dem att tro på trenne Gudar; att de lärde, att Gud var en och likväl trefaldig.

Af alla jordinnevånare tro de, som bo på denna stjernjord, starkast på Guds menskliglhet, och försvara densamma med största ifver. Till belöning härför kunna de också, när de vilja, komma i beröring med andar och englar. Ofta uppenbara sig nemligen de aflidnes andar för dem och samtala med dem om de ting, som under deras lif tilldragit sig eller dermed stå i något förhållande. Menniskorna anse andarna då för sina likar från någon annan trakt af deras jord, och märka icke sin villfarelse, förr än andarne försvunnit.

Den anden, som under sin lefnad varit prest och nu var i mitt sällskap, hade af Herren fått tillåtelse att besöka denna aflägsna jord, för att derigenom öfvertygas om att äfven stjernorna voro bebodda, hvilket han städse förnekat. Såväl för honom, som för mig blef det nu kunnigt, att det på denna jord fanns fyra olika slags menniskor, nemligen: 1) menniskor, som begagnade kläder; 2) som voro nakna och med vanlig köttfärg; 3) likaledes nakna, men med eldröd kropp, och slutligen 4) svarta.

Under det vi voro ibland dem af innevånarne, som begagnade kläder, fingo vi se en utmärkt skön qvinna, i en lång, släpande drägt, hvars ärmar räckte nedom handlofven; på hufvudet bar hon en smakfull blomsterkrans. Knappt hade presten fått syn på den fagra jungfrun, förr än han, utom sig af glädje, började att samtala med henne, hvarunder han fattade tag uti hennes händer. Men som hon dervid märkte, att han ej tillhörde hennes jord, så ryckte hon sig hastigt lös ifrån honom. En stund derefter fingo vi, till höger om oss, se flera unga, sköna flickor, lika klädda, som den förstnämda och med små herdestafvar i sina händer. De åtföljde en liten hjord af får och lamm, dem de sade sig skola drifva till en bäck, för att vattna. Endast de pekade med stafven åt det håll, dit de ville fåren skulle

gå, lydde dessa genast. Fåren voro ovanligt stora och försedda med mycket tjocka svansar.

Vi hade äfven tillfälle att betrakta männen. De voro fullkomligt like, som på vår planet, utom att de icke hade något skägg, hvilket deremot antyddes genom en svart anstrykning; deras näsor voro äfven ovanligt hvita. Emedlertid drefs presten af begär att färdas vidare; dock icke utan afsaknad efter de sköna qvinnorna. Denna hans böjelse uttrycktes derigenom, att han lemnade en lång skugga bakefter sig.

Nu ankommo vi till dem, som ej nyttjade några egentliga kläder. Dessa visade sig alltid parvis, såsom man och hustru, förenade med ett slags gördel omkring länderna samt en slöja öfver hufvudet, hvilken sednare likaledes var gemensam. För dessa menniskor var äktenskaplig kärlek den högsta sällhet. Graden af densamma sade de sig märka af hvarandras anletsdrag och åtbörder. Besynnerligt nog föll anden i detsamma på presten; han erinrade sig sitt tillstånd i sinneverlden och ville nu nödvändigt predika. Med öfverdrifven pathos utropade han: "Jag vill predika den korsfäste Herren, som åter vardt lefvande.» När andarne dertill svarade, att de icke ville höra något dylikt, och att det var dem nog veta, det han var lefvande, utbrast presten, med ännu större enthusiasm: »Nåväl!» jag skall predika »den lefvande.» Men äfven detta afböjde de; ty de sade sig se, att det var något ohimmelskt och falskt i hans tal, hvilket ingalunda kom ifrån hjertat. Nu blef presten skamflat och teg.

Ändtligen anlände vi till dem af stjernjordens innevånare, som voro eldfärgade och slutligen äfven till de svarte. Af de sistnämde voro somlige försedda med kläder, andre gingo deremot nakne. Hos ingen af desse tilldrog sig något synnerligt anmärkningsvärdt.

Jag såg äfven dessa menniskors boningshus, som lågo enstaka och hvar för sig. De voro byggda helt enkelt, lågo och rektangelformiga. Å de båda smalaste

sidorna på dem voro dörrar anbragta; taket var hvalfformigt och af torf. Sjelfva väggarne voro förfärdigade af lera. Inredningen utgjordes af en mängd mindre rum, med hvar sitt fönster. Till de särskildta rummen inkom man från den långa gång, som sträckte sig genom hela huset. Fönstren voro gjorda af en sorts gräs										stråväfnad, som var så gles, att ljuset med lätthet släpptes igenom. Äfven deras barn hade jag tillfälle att se. Det är endast af kärlek till dessa, som de äldre någon gång besöka hvarandra. De tillåta nemligen aldrig sina barn att leka med fremmande barn, utan att sjelfve vara närvarande.

På denna stjernjord såg jag stora, blomsterhöljda ängar och sädesfält — de sednare i full mognad. Vid närmare betraktande fann jag sädeskornen hafva en förunderlig likhet med kinesiskt hvete. Det visades mig små fyrkantiga bröd, som blifvit bakade af detta sädesslag. Äfven funnos der äpplen, som ganska mycket liknade våra så kallade granatäpplen, och slutligen ett slags drufvor, hvaraf pressades vin. Deras sol utgör endast en fjerdedel af vår sols apparenta storlek, och synes hos oss som en högst obetydlig stjerna. Deras år har 200 dagar och hvar dag 15 timmar, beräknadt efter vår planets tideräkning. För öfrigt är denna stjernkropp en af de minsta, som finnas; hela klotets omkrets är blott ungefär 500 tyska mil.

5) Åter fördes jag ut i det eviga alltet; och äfven denna gången genom förändring af mitt inre tillstånd. Jag tyckte mig först färdas i sned rigtning uppåt och sedan likaledes nedåt; men alltjemt åt höger. Under denna min färd uti de vidsträckta rymderna leddes tanken på Guds omätlighet. Jag såg myriader verldsklot fara förbi mig som en blixt, och ändå syntes mig rymden tom, och fritt vågar jag påstå, att den aldrig i evighet skall fyllas.

Så snart vi anländt (jag hade nemligen i mitt sällskap flere andar från vår jord), möttes vi af en skara af denna nya stjernejords andar, hvilka fruktade oss, emedan de trodde oss tillhöra sådane, som ville vilse-

föra dem. De ville derföre i början icke alls samtala med oss. En af dem sade endast, »att han hos mig icke fann annat än ondt.» Som jag af medföljande englar hade hört, att desse andar brukade tilltala alla nykomlingar på samma sätt, och att man borde behandla dem likaledes, så svarade jag, att hvad de yttrat, var allt för sannt, men att enahanda förhållande vore ju äfven med dem sjelfve, alldenstund allt, af kött buret, är belastadt med synd. Derpå syntes de belåtne och inledde ett samtal, förklarande, det de nu förnummo, att jag bekände mig till samma sanningar, som de sjelfve. Nu visade de mig på en hop munkar, hvilka, under jordlifvet, varit missionärer och proselytmakare; det var för desse, som de hyste så mycken fruktan. Deras antal besteg sig till flere tusende. Jag frågade en af desse munkar hvad de åsyftade med sin närvaro. Han svarade då i en spotsk och imponerande ton: att han vore utsänd af Herren, för att predika, och att han egde makt att lösa och binda allt i himlen och på jorden — att förlåta och icke förlåta, allt efter som han ville.

Bland annat ondt, som desse meranämde munkar sökt utöfva, hade de äfven velat tvinga de arma menniskorna, att, tvertemot deras önskan och vana, lefva tillsammans i större samhällen, och ställa sig under herrsklystne styresmän. Slutligen befriades de, genom Herrans nåd, från dessa sina plågoris; munkarne blefvo nemligen nedkastade i helvetet. Under min korta vistelse på denna planet såg jag Herren, uppenbarande sig som en mörk sky, hvilken småningom tilltog i glans och klarhet; han syntes omgifven med en hop små, lysande stjernor. Vid hans nedkomst till jorden, skiljde sig alla innevånarne sjelfmant i tvenne flockar och intogo plats på ömse sidor om Herren: de gode på högra, de onde på venstra sidan. De blefvo derefter anvisade, de goda till himlen, men de onda till helvetet. Den sky, i hvilken Herren visade sig, var en englaförening.

Beträffande sin gudstjenst, berättade de, att den hölls hvar trettionde dag, under bar himmel, då alla de familjer, som utgöra samma stam, samlas och föredraga heliga ämnen, hvarvid presten intager en hög predikstol. Om sina uppenbarelser lemnade de den upplysning, att de ske tidigt på morgonen, under ett mellantillstånd af sofva och vaka. Härunder höra de tydligt engelens tal, och när de ändteligen vakna, se de honom för ett ögonblick, stående vid bädden uti hvita, glänsande kläder; han försvinner dock genast, om han är en god engel.

Innevånarne på denna planet bodde uti låga träbus med platta tak; kring kanten på dessa hus hänga kranslika ornamenter. Huset är indelt i trenne rum, nemligen: ett gemensamt för man och hustru, ett för barnen och slutligen ett för tjenstefolket. Deras födoämnen utgöras nästan uteslutande af mjölk, blandad med vatten, samt något vegetabilier. Korna, af hvilka de erhålla mjölken, hafva långt, ullartadt hår, liksom våra får. Fremmande för all blyghet, gå de alldeles nakna. Då deras döttrar äro fullvuxna, tillåtas de dock icke lemna föräldrahuset. Blott en dag om året samlas de uti allmänna, dertill enkom bestämda, byggnader, under bevakning af en äldre man och qvinna. De uppställas då på en slags exposition, bakom en afskrankning, som skyler dem till hälften. Hit komma nu äfven ynglingarne och välja sig så makar, blott efter uttrycket i ansigtet, hvilket hos dessa oförderfvade menniskor alltid afspeglar själen och det inre.

Deras sol visar sig som en stark eldslåga. Året, som utgör 200 dagar med 9 timmar på dagen, motsvarar 75 telluriska dygn. Den hastiga vexling af årstiderna, som här inträffar, skyddar såväl mot för stark värma som köld, och alstrar ett oafbrutet vårlikt klimat, hvarunder blommor och träd stå i jemn knoppning och flor.

